

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Aqvæ Vitæ, De Fontibvs Salvatoris. hoc est, Doctrina
Evangelica De Meditatione mortis**

Kispenning, Henricus

Antverpiæ, 1583

Liber Tertivs. Consolationes ex Fide ac Fiducia in Dominum & Salvatorem nostrum Iesum Christum: eiúsque S. Incarnationem, Natiuitatem, Baptismum, Doctrinam, Passione[m] & Mortem, Resurrectionem & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46214](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46214)

LIBER TERTIVS.

SIVE

CONSOLATIONES, EX

FIDE AC FIDV CIA IN DOMINVM
& Saluatorem nostrum Iesum Christum:
eiulque S. Incarnationem, Natiuitatem,
Baptismum, Doctrinam, Passionem &
Mortem, Resurrectionem & Ascensio-
nem, atque etiam Spiritus S. missionem.

Quomodo aduersus Satanæ insidias & tentationes,
in Conscientiæ pressura, Dei Verbo obfirman-
dus sit animus: magna fide oculis ad Christum
Iesum Dominum & Saluatorem nostrum sub-
leuatis.

NON est dubium, quin Satan ille, qui CAP. I.
iuxta D. Petrum, tanquam leo ru- 1. Petr. 5.

giens circuit quarens quem deuoret:
in agone mortis hominem cum primis
aggrediatur, vt eum ad desperationem
adigat. In hanc rem suggerit vtiq[ue]

distric tum Dei Iudicium, Condemnationem aternam,
& Ignis Gehenna poenā nunquam extinguendi. Exag-
gerat & peccata nostra, quæ per omnem vitam commi-
sumus: atque vt sanis & bene valentibus misericordiam
Dei sine iustitia, quò tanto confidentius peccent, propo-
nere solet: ita morientibus iudicium sine misericordia,
vt de venia desperent, ob oculos statuit. Sed & horren-
da Iræ diuinæ exempla ipsum proferre probabile est:
vtrum vt peccator de Salute sua actum putet, & pe-
reat. Co-

reat. Conatur & labefacture, ac, qua potest, excutit
fidens a grati in Deum, & scrupulos inicit, praesertim
de diuinarum Promissionum certitudine ac veritate.
Itaque Dei Verbo, contra omnes Satanae insidias
tentationes, valde obfirmandus est animus: Vtrius enim
Dei est, in Salutem omni credenti. Et toto pectore ora-
ndus est Deus, ut auget nobis fidem: nostraeque fidei
becillitati succurrere velit. Porro ante omnia, moue
oculos in IESVM CHRISTVM, D. N. leuare
oportet: perinde atque illi, qui serpentibus ignis per-
cussis, Serpentem aeneum in stipite conspicientes serua-
sunt: non utique (sicut in libro Sapientiae dicitur) per
hoc quod uidebant, Sed per omnium Saluatorem: nem-
pe D. N. IESVM CHRISTVM. Cuius historia
meminit Saluator noster ipse in Euangelio Ioannis, di-
cens: Sicut Moyses exaltauit serpentem in deserto: ita
exaltari oportet filium hominis, ut omnis qui credit in
ipsum non pereat, sed habeat vitam eternam. Iste cer-
uulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est
propter scelera nostra: disciplina pacis nostrae super
eum, & liuore eius sanati sumus. Ideo Apostolus Petrus
dicit: Peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super
lignum. Et S. Paulus, Eum, inquit, qui non nouit
peccatum, pro nobis peccatum fecit: (id est, hostiam pro
peccato) ut nos efficeremur iustitia Dei in ipso. Enimu-
ro, misericors Pater, cum nulla reperiretur efficax facti
hostia ad abolenda generis humani scelera, misit filium
suum, Agnum omnis expertem maculae: hac uere pro
uictima mundum reconcilians sibi. Quare in S. Scri-
ptura dicitur, Agnus Dei, qui tollis peccata mundi
item Agnus occisus ab origine mundi: quod omnium
temporum Saluator esset atque Redemptor, designatus
Abelis & aliorum omnium priorum sacrificiis. Quos enim

Rom. 1.
Luc. 17.
Mar. 9.
Numb. 21.
Sap. 16.

Ioan. 3.

Esa. 53.

1. Pet. 2.

1. Cor. 5.

Ioan. 1.
Apo. 13.

quos enim
confictos
uocatur
Aduocatus
dum pron
Pallor &
nostra Et
peccata no
Iudicij ho
diuinitate
stus sic co
in crucem
quid derel
Iudicij De
scientia sin
uerse uire
rabimus: e
inferis, cu
typus quic
capite dice
manu, &
mi anima
tribulatio
tre inferi c
In sum
frenatus e
Christi T
hoc est, qu
iudicio con
patet Sata
tra, que p
bum hoc a
metu, omni

qui enim unquam salutem consecuti sum: per hunc
 consecutos esse constat. Eadem quoque de causa merito
 vocatur Mediator Dei & hominum, Thronus gratie:
 Advocatus noster: Pontifex magnus ad interpellan-
 dum pro nobis: Propitiatio pro totius mundi peccatis:
 Pastor & Curator animarum: Vita & Resurrectio
 nostra. Et non est in alio aliquo salus. Qui etiam, ut
 peccata nostra in humeros suos suscepit: ita & divini
 iudicii horrorem, & Gehenna metum in se suscipere
 dignatus est. Nam & in hortu expavit: & angore ex-
 tremo sic correptus est, ut sanguinem sudaret. Denique
 in cruce suffixus, clamavit: Deus meus, Deus meus, ut
 quid dereliquisti me? Quam ob rem, cum nos horror
 iudicii Dei & Gehenna innadit, sine ex scelerum con-
 scientia, sine ex imbecillitate naturae: etsi videatur uni-
 versa vires nostra ad inferos demersa, tamen bene spe-
 rabimus: et urgentis in Christum oculis, tanquam ex ipsis
 inferis, cum fide clamabimus ad Dominum. Cuius rei
 typus quidam extat in Iona Prophetia, de quo proximo
 capite dicemus: qui de ventre ceti, iam deploratus cla-
 mavit, & exauditus est. Cum angustiaretur, inquit, in
 mi anima mea, Domini recordatus sum. Clamaui de
 tribulatione mea ad Dominum, & exaudivit me: de ven-
 tre inferi clamaui, & exaudisti vocem meam.

In summa: ad quasunque imaginationes Satanae,
 formidinis & rugitus, consolari nos debet unicum illud
 Christi Verbum: Iam princeps mundi iudicatus est:
 hoc est, qui mortem inuexit, morte mea depulsus est, ac
 iudicio condemnatus, exutusque, nocendi potestate. Inde
 patet Satanam nihil obrinere potestatis in Christi mem-
 bra, quae fide illi adhaerent. Numquam excidat Ver-
 bum hoc animo nostro: efficiet enim, ut excusso mortis
 metu, omniumque periculis, Christi presidio imiten-
 tes,

tes,

Psal. 24. 26.

res, alacriter aduersus quasuis tempestates nos praestamus inuictos: magnaq; confidentia in has voces eramus: *Oculi mei semper ad Dominum: quoniam*

Psal. 22.

enellet à laqueo pedes meos. Dominus illuminatio mea, & salus mea, quem timebo? Dominus protector meus, à quo trepidabo? Si consistat aduersum me castrum, non timebit cor meum. Et si ambulauero in medio castrorum mortis, non timebo mala: quoniam tu mecum es Domine.

Ierem. 17.

mine. Ita Ieremias, Et ego, ait, non sum turbatus, te persequens. Nulla me hostium insidia & assidua deterrere, nulla pericula commouere possunt: tuo etenim Pastoris mei presidio & cura, tanquam ouis inuita soli adhaereo: nec aliunde quam abs te subsidium expecto. Ad eundem modum & nos omnem metum mortis, & ceteraq; qua terrere ac perturbare nos possunt, metu excutiamus: & omnes nostras cogitationes, spem, & fiduciam, in Christum Iesum D. N. conuicimus, qui

Coloss. 1.

suo nos Sanguine expiauit, atque à peccato, mortis, & Satanae tyrannide in libertatem asseruit: deleto quoque aduersum nos erat chirographo.

Fide nos ac Fiducia in Iesum Christum D. N. Dei Verbo concepta, ad exemplum Ionæ Prophetæ, in Conscientiæ angustiis sustentari atque seruari.

CAPVT

II.

Ioan. Fetus
in Ionæ ca. 1.

Esa. 41.

Matt. 12.

Diligenter debemus attendere ad Verbum Dei: quo solo veram Consolationem, Doctrinam & Auxilium inuenimus. Nam ob oculos eum nobis ponit, quem Deus ideò misit, ut esset nobis Consolator, Doctor, & Auxiliator. Ipse est CHRISTVS IESVS D. N. de quo dudum prædixit Esaias, Calamum quassatum non conteret: & limum fumigans non extinguet. Qui & in Evangelio

anglio clamat: Venite ad me omnes qui laboratis, & ^{Matt. 11.}
 onerati estis: & ego reficiam vos. Secure igitur ad ipsam
 currere possumus, in Conscientia nostra angustius, ut
 pax qui suos in aduersis non relinquit: id quod in historia
 IONAE Propheta clare conspiciamus. Qui grauissimam
 Conscientia luctam in seipso expertus est, in eo articulo,
 cum Dei iudicio arctatus cogere in seipsum sententiam
 mortis ferre. Non parum enim, imo omnibus modis
 tunc fides eius tentabatur. Quicquid enim circa ipsum
 erat, minabatur illi perditionem, atque ad desperationem
 eum impellebat. Videbat siquidem se peccasse: &
 coram Deo & hominibus confusum esse. Videbat
 sibi moriendum esse: & in his omnibus nullam videbat
 consolationem, nullum auxilium: imò nihil aliud quam
 peccata, ignominiamque suam, itemque mortem & iram
 Dei. In hac pugna tamen Ionas perstitit. Quid igitur
 eum conseruauit, ne desperaret? Fides ipsius. ^{Hebraeus IONAS 1.}
 Iam, inquit, & Deum caeli timeo. Deum credidit omnia
 posse: ideo dixit, Deum caeli se colere. Et quod credebat
 factum Dei cum populo Hebraeorum etiam ad se perti-
 nere, ideo dixit: Hebraeus sum. ^{Gen. 15. 16.} Hae fides ipsum in hac
 pugna conseruauit: nec tam magna erant peccata ipsius,
 non tam horrida mors, non tam terribilis Dei ira, ut cum
 hac fide periret. Fides enim omnia vicit, perrupit, &
 euasit. Si Ionas habuisset omnem mundi potentiam, glo-
 riam, fauorem, sapientiam, iustitiam, non potuissent
 eum in hac necessitate conseruare: fides autem in Dei
 potentiam & bonitatem eum conseruauit. Cum igitur
 nobis quandoque ob oculos versabuntur peccata nostra,
 confusio nostra, mors, & tremendum Dei iudicium: co-
 gitemus quod contra haec omnia nihil proderit, nisi fortis
 fides in CHRISTVM IESVM, D. N. ut qui nostra
 peccata, confusionem, mortem & iudicium in se sumpsit
 & vicit.

192 CONSOLATIO EX FIDE, & C. IN CHRISTVM,
& vicit. Vnde & confidenter nobis acclamat: Confide
te, ego vici mundum.

De Sanguine pretioso, & Meritis D. N. Iesu Christi
quibus egrotus tanquam duabus firmissimis Co-
lumnis inniti debet.

CAPVT

III.

Lud. Perus,
de Preparat.
ad mortem.
Ephes. 6.

SEdulo ob oculos ponet egrotus pretiosissimum SAN-
GVINEM, & inestimabilia illa MERITA D. N. Iesu
Christi: cui innixus, tanquam columba in petra cauer-
na, tutus erit a spiritibus nequam in caelestibus: Non
cum homo per suam contritionem quantumvis magnam,
& quocumque opera bona, qua omnia a Deo sunt, virtutibus
suis vel alicuius creatura, sese liberare nequeat: opus
sanè est ad peccati remissionem, ipsius offense diuina
Maeistatis omnipotentè & infinita Bonitate, et Miseri-
cordia. Et cum contra Iustitiã nihil agat Deus, Iustitiã
autem requirat, ut nullum malum maneat impunitum: cer-
tè opus est quadam delicti compensatione, & satisfactione.
Hanc vero nobis præstant Sanguis pretiosissimus, &
Merita gloriosa D. N. Iesu Christi, Thesaurus in-
estimabilis, Pretium non solum par, sed etiam infinitum
partibus maius: & exuperans omne quod est in celo &
in terra. De quo Paulus Apostolus ait: Empti estis
pretio magno. Quapropter Deus reuera dives in mi-
sericordia, nolens genus humanum perire: pro sua in-
comprehensibili Sapientia, cum Misericordia miscuit
Iustitiã: volens ut vnigenitus suus filius, factus homo
tanquam agnus innocentissimus offerretur in ara cru-
cis, omniumque peccata portaret: atque ita pretio eius
sanguinis, pretio quidem infinite estimationis, genus
humanum ipsi reconciliaretur. Hunc proposuit Deus
PROPITIATOREM, per fidem in sanguine ipsius: cuius
sanctissima Passionis ac profusi semel sanguinis, sed tam-
men

1. Cor. 6.
Ephes. 1.

Rom. 3.

men adhuc in conspectu Dei viuentis, clamantis, & ad remissionem peccatorum aequè efficacis, & omnium Meritorum eius, in Baptismo facti sumus participes. Itaque licet Deus gratuito, hoc est, sine meritis nostris, sed propter nomen sanctum suum remittat nobis peccata: hoc tamen fit interueniente, pretio sanguinis Iesu Christi, dilectissimi Filij sui: ut quod gratis nobis contingit, id diuina Misericordia, & Christi Iesu Merito, totum seruiamus acceptum: & qui gloriatur, in Domino gloriatur, & in Cruce D. N. Iesu Christi. Cuius tantus est, tamq̃ propensus ergo peccatores, ne pereant, affectus, ut in Cruce Patrem suum pro suis crucifixoribus insultantibus & conuiciantibus orauerit, Luce xxiii.

1. Cor. 1.
2. Cor. 10.
Gal. 6.

Nullus itaque scrupulus remaneat apud hominem fidelem, in Christo Iesu baptizatum, verèq̃ pœnitentem, innixum duabus illis firmissimis & solidissimis Columnis: Dei scilicet infinita Misericordia, & Merito superabundanti Domini nostri Iesu Christi: per quem ut Mediatorem Dei & hominum, Deus Pater vult omnes homines saluos fieri. Qui caro de carne nostra, hominumq̃, proinde amantissimus, nunquam non clamat: Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos.

1. Tim. 4.

Ephes. 5.

Matth. 11.

De Domini nostri Iesu Christi in remittendis peccatis diuina Potestate, & optima erga nos Voluntate: D. Bernardi Sententia.

Vnde scimus, quòd Christus possit peccata dimittere? Hinc procul dubio, quia Deus est: & quicquid vult potest. Vnde autem, & quòd Deus sit? Miracula probant. Facit quippe opera, quae nemo alius facere potest: ut taceam oracula Prophetarum, nec non & paterna vocis testimonium elapsæ caelitus ad ipsum. Quòd
N si Deus

CAPVT

IIII.

Bern. Ser. 11.

ad Milites

templi.

Ioan. 15.

Matth. 17.

2. Pet. 1.

Rom. 8.

si Deus pro nobis, quis contra nos? Deus qui iustificat, quis est qui condemnet? Si ipse est, & non alius, cui quotidie confitemur, dicentes: Tibi soli peccavi: quis melius, imò quis alius remittere potest, quod in cum peccatum est? Aut quomodo ipse non potest, qui omnia potest? Denique ego quod in me delinquitur valeo, si volo, donare: & Deus non queat in se commissa remittere? Si ergo peccata remittere & possit Omnipotens, &

Psal. 31.

solus possit, cui soli peccavit: beatus profectò, cui non imputabit ipse peccatum. Itaque cognovimus, quòd peccata Christus Divinitatis sua potentia valuit relaxare. Porrò iam de Voluntate quis dubitet? Qui enim nostrà & induit carnè, & subiit mortè: putas suam nobis negabit Iustitiam? Voluntariè incarnatus, voluntariè passus, voluntariè crucifixus, solà à nobis retinebit Iustitiam? Quod ergo ex Deitate constat illum potuisse: Humanitate innotuit & voluisse.

CONSOLATIO EX SACRA ET IMMACULATA Incarnatione & Natiuitate Domini nostri Iesu Christi.

Fructus Incarnationis & Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi.

CAPVT
V.

INEFFABILE est planè, atque omnino supra captum ingenij humani Beneficium, in sine temporum orbi exhibitum, sancta & immaculata Domini nostri IESU CHRISTI INCARNATIO ET NATIVITAS: cuius consideratione pius ille vates David, de cuius ventre fructu natus est Christus, in hæc verba Spiritu sancto plenus prorupit: Cantate Domino canticum nouum: quia mirabilia fecit. Quid enim mirabilius, quàm quòd Deus homo factus est? quòd ipse in sua persona venit ad liberandum

Psal. 131.

Psal. 97.

Ad2. Sab-
bont Hom.
2. de Natiuitate
Christi.

1. Tim. 2.

Heb. 1.
1. Tim. 6.Idem Hom.
1. de Circum-
fione Do-
mini.

Tit. 3.

randum populum suum? Proinde, Iubilate, inquit, Deo
 omnis terra: cantate & exultate & psallite. Iubilate in
 conspectu regis Domini: quoniam ipse venit iudicare
 terram. Iudicabit orbem terrarum in iustitia: & popu-
 los in equitate. Suales admodum & aurea prorsus sunt
 voces: & vehementer consolantur. Sensus est. Deus ipse
 veniet, ut iudicet terram: dabit Aduocatum, Media-
 torem, & Satisfactorem, seipsum. Qui ubi causam egerit:
 sumet partes Iudicis, inter humanum genus, & diabolum:
 pronuntiabit sententiam pro genere humano contra diabo-
 lum: & liberabitur homo, non sua, sed alterius iustitia,
 nempe Iesu Christi. Causa nostra erat, quod eramus di-
 gni eterna morte: a qua nos Christus Mediator Dei
 & hominum, homo factus, sua morte liberavit. Quis un-
 quam admirari satis poterit hanc ineffabilem Dei Bo-
 nitatem & Dilectionem? Considera, quis ipse: qui nos.
 Ipse splendor gloria: hoc est, is in quo gloria Patris, qui
 lucem habitat inaccessibilem, resplendet. Ipse figura sub-
 stantie illius: quippe qui totam Patris naturam in sese
 sit complexus: per omnia similis Patri, per omnia Patri
 coequalis: per quem secula condita sunt. Atqui hic, qui
 tantus est, pro nobis sese impendit: nobis natus est, nobis
 sanguinem fudit. Quid autem nos? Fimentum luti, ci-
 nis & puluis, massa putredinis: imò & hostes. Quid te o-
 nimium dilecte IESU huc adiecit? quae merita populi? quae
 huius beneficia? Nulla prorsus. Amor, inquit, quo ultro
 profectui lubet hominem perditum facit, ut subeam tam
 indigna. Certè cum Deus esset, poterat nos alio modo li-
 berare: sed ut declararet, quanti nos faceret, quantum-
 que diligeret, voluit hoc modo liberare: voluit hac ra-
 tione uti, ut efficacius sanaret miseriam nostram. Quid
 autem ita facit ad erigendam spem nostram, quam Exem-
 plum hoc benignitatis & humanitatis Dei exhibitum?

N 2 Nans

Nunc vero Sententias aliquot, tanquam suaviter spirantes flosculos, ex S. Scriptura viridario desumptis corde suscipiamus: usque nos recreemus.

SENTENTIÆ S. SCRIPTURÆ perquam suaves, de Incarnatione & Natiuitate n. Iesu Christi.

SENTENTIA I. *Esaiæ 7.*

Hæc dicit Dominus: Ecce virgo concipiet, & pariet filium, & vocabitur nomen eius E M A N U E L.

PARACLESIS.

CAP. VI.
Matth. 1.
Chrysof. in
Esaiam Pro-
phetam.

VOCABVLVM hoc dulcissimū explicat S. Eu-
angelista *Matthæus*, Quod est interpretatum,
inquit, NOBISCVM DEVS. Tunc enim maximè nobis-
cum fuit Deus, quando super terram visus, & cum ho-
minibus conuersatus, multam nostræ salutis promiden-
tiam declarauit. Non enim iam angelus, non itè arch-
angelus nobiscum: Sed ipse suo descensu Dominus con-
nem in se recepit medelam & correctionem. Cum mer-
tricibus loquitur familiariter: cum publicanis recun-
bit: domos ingreditur peccatorum: latronibus se conuer-
niendi liberam concedit fiduciam. Denique nostrâ huma-
naturam sibi ipsi coniuuit. Deo ergo hominibus adstite-
te, nihil relinquitur iam homini formidandum, & quod
illi incutiat tremorem: magis verò, vt de vniuersis fi-
duciam sumat: quod & re ipsa contigit. Illa enim ma-
à progenitoribus inuecta, & qua immota videbantur,
dissoluta sunt. Sententia aduersus commune hominum
genus prolata, submota est. Quin & nerui illorum pec-
cati resecti sunt: & diaboli tyrannis deperit. Paradisus
eatenus omni humano generi inaccessus, homicida & la-
troni primum nunc patuit. Mors, nomen quidem retin-
net deinceps, ipsa re spoliata.

Luc. 7.
Matth. 9.
Lucæ 19.

SEN

SENTENTIA II. Luca 1.

Ait Angelus ad Mariam: Ecce concipies in utero, & paries filium: & vocabis nomen eius I E S U S. Hic erit magnus, & filius Altissimi vocabitur.

PARACLESIS.

Nomen hoc mellifluum IESVS, omnia Filij Dei ex-
 primit beneficia: & dulcissimas aduersas peccati,
 diaboli, mortis, & inferni terrores continet. **Capvt VII.**
 Consolationis. Quid est enim IESVS nisi SALVATOR? Ideo S. Abac. 2.
 Propheta ait: In Domino gaudebo, & exultabo in Deo
 Iesu meo. Deus Dominus fortitudo mea. Proinde si per-
 timescimus peccatum: hic puer est IESVS, hoc est, SAL-
 VATOR noster, contra peccatum. Ipse enim, ait Ange-
 lus, saluum faciet populum suum a peccatis eorum. Et
 Apostolus Ioannes, Sanguis, inquit, Iesu Christi filij
 Dei emundat nos ab omni peccato. Ipse est propitiatio
 pro peccatis nostris: non pro nostris autem tantum, sed
 etiam pro totius mundi. Si terret nos diabolus: succur-
 rat nomen IESV, qui contriuit caput serpentis antiqui.
 Qui ait: Princeps mundi huius iam iudicatus est. Et
 Apostolus Ioannes ait: In hoc apparuit filius Dei, ut
 dissoluat opera diaboli. Ideo dixit Gabriel: Hic erit
 magnus, id est, fortia facta edet: & maiora quam Ge-
 deon, Samsón, & alij heroes: quia regnum diaboli de-
 nastabit. Et filius, inquit, Altissimi vocabitur: Rex re-
 gum, & Dominus dominantium, Deus de Deo: & ideo
 Si Deus pro nobis, quis contra nos? Deus qui iustificat,
 quis est qui condemnet? Ad hæc, si pertimescimus mor-
 tem: hic puer IESVS est, seu Saluator. Ipse enim dixit:
 Ego sum Resurrectio & Vita. Si urget Infernus: verse-
 tur in idem ob oculos nomen IESV, qui locutus est per
 N 3 prophe-

CAPVT

VII.

Abac. 2.

Matt. 1.

1. Ioan. 1.

1. Ioan. 2.

Gen. 3.

Ioan. 16.

1. Ioan. 3.

Apo. 17. 19.

Rom. 8.

Ioan. 11.

Osce 13.

1. Cor. 15.

prophetam: De manu mortis liberabo eos, de morte redimam eos: ero mors tua o mors, morsus tuus ero inferus. Deo gratias qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Iesum Christum.

SENTENTIA III. Luca 1.

Per viscera misericordiae Dei nostri, visitauit nos Oriens ex alto.

PARACLESIS.

CAPVT

VIII.

Bernar. Ser.
7. de Aduentu
tu Domini.

Ephes. 3.

Philip. 4.

Rom. 8.

1. Cor. 1.

Generalis est humano generi miseria triplex. **D**iscernere volumus inter bonum & malum, decipimur: Si tentamus facere bonum, deficiamus: si conamur resistere malo, deicimur ac superamur. Necessarius proinde Saluatoris aduentus: qui per fidem in nobis habitans, illuminet caecitatem nostram: & nobiscum manens, adiuuet infirmitatem nostram: & pro nobis stans, fragilitatem nostram protegat & propugnet. Si enim ille in nobis: quis iam decipiat nos? Si ille nobiscum: quid non poterimus in eo qui confortat nos? Si ille pronobis: quis contra nos? Nimirum ipse est Deus Sapientia, cui semper in promptu sit instruere ignorantes: ipse Deus Virtus cui facile sit deficientes reficere: & eripere periclitantes. Ad hunc ergo tantum Eruditorem in omni deliberatione curramus: hunc tam strenuum Adiutorem in omni operatione inuocemus: huic tam fido Propugnatori in omni colluctatione committamus animas nostras: qui ad hoc venit in mundum, ut tenebras nostras illuminaret: labores leuaret: & pericula propulsaret.

SEN

SENTENTIA IIIII. *Matthæi 1.*

Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur quod dictum est à Domino per prophetam dicentem: Ecce virgo in utero habebit, & pariet filium: & vocabunt nomen eius EMMANUEL: quod est interpretatum, Nobiscum Deus.

PARACLESIS.

EMMANUEL nobiscum Deus: facie ad faciem apparens nobiscum Deus. *Abraha patri credentium* tribus horis temporis, licet non per ipsam ineffabilem Deitatis substantiam, sed potius per angelicam speciem, à meridie visus est: nobis triginta tribus annis in terra apparuit, & cum hominibus conuersari dignatus est. *Jacob etiam breui tempore per angelum nihilominus* apparuit colloquens cum eo: quiq. se ab eo superari permisit, ut hunc mundicordem merito benediceret, atque Israel nominaret: nobiscum Deus amplius magis, pro nobis magnificum certamen adimplens: vsque ad mortem accedens, ut morte sua mortem occideret, & benedictionem atque immortalitatem mundo corde populo condonaret: qui fiducia liter dicit, Nobiscum Deus: per *Euangelistarum & Apostolorum* predicationem: per *sui Corporis & sanguinis sacramentum*: per gloriosæ crucis signaculum. Per ista ergo omnia nobiscum Deus, & ad nos atque in nobis. Sicut ipse ait: Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, vsque ad consummationem seculi.

CAP. IX.

Origenes in.

cap. 1.

Matth.

Genes. 18.

Genes. 32.

Matth. 28.

SENTENTIA V. *Luca 2.*

Dixit Angelus pastoribus: Nolite timere, Ecce enim euangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo: quia natus est vobis hodie Saluator, qui est **CHRISTVS DOMINVS**, in ciuitate Dauid.

PARACLESIS.

CAP. X.
Bernard. Ser.
1. de Epiph.
Dom.

Ioan. 3.

Rom. 8.

Quid tam necessarium perditis, quid tam optabile miseris, quid tam utile desperatis? Nonne desperarem audiens quia venit ille, cuius legem sic prauaricatus sum: cuius patientia sic abusus sum: cuius beneficium tam ingratus fui? Quae vero maior consolatio poterat esse, quam in dulci vocabulo, in nomine consolatorio? Propterea Christus ipse dixit: quia non misit Deus filium suum in mundum, ut iudicet mundum: sed ut saluetur mundus per ipsum. Iam confidenter accedo: iam supplico fiducialiter. Quid enim timeam, quando SALVATOR venit in domum meam? Ei soli peccavi: donatum erit quicquid indulserit ille. Deus est qui iustificat: quis est qui condemnet? Aut quis accusabit aduersus electos Dei?

SENTENTIA VI. *Luca 2.*

Postquam consummati sunt dies octo, ut circumcideretur puer: vocatum est nomen eius **IESVS**.

PARACLESIS.

CAP. XI.
Bernard.
Ser. 2. & 3.
de Cir.dom.

Merito dum circumciditur puer, qui natus est nobis, SALVATOR vocatur: quod videlicet ex hoc iam cepit operari salutem nostram; immaculatum illum

illum pro nobis sanguinem fundens: nō utiq. propter se, sed propter electos. Nam neque in peccato genitus, nec a peccato circumcissus, nec mortuus est pro peccato suo: magis autē propter delicta nostra. Omnes enim peccaverūt, Rom. 3. Gal. 6. ait Apostolus, & egent gloria Dei. Et alio loco, Mihi, inquit, absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi. Quid enim gloriosius nobis, quā quod tanti estimavit nos Deus. Quāvis maior illi gloria, quā tanta dignatio, & tanta benignitas: eō utique dulcissima, quia tam gratuita? Nam pro impiis circumcissus, ac demique mortuus est. Videmus quantum fecit, & pro qualibus. Pro qualibus, ut non superbiamus: quantum, ne desperemus? Quid enim tam necessarium fuit ad erigendam spem nostram, mentēsque mortalium conditione ipsius mortalitatis abiectas ab immortalitatis desperatione liberandas: quā ut demonstraretur, quanti nos penderet Deus, quantumq. diligeret? Quid verò huius rei tanto isto indicio manifestius atq. praclarus: quā ut Dei filius immutabiliter bonus, in se manens quod erat, & a nobis & pro nobis accipiens quod non erat, praeter sua natura detrimentum nostrum dignatus inire consortium, prius sine ullo malo suo merito mala nostra perferret: ac sic iam credentibus, quantum nos diligeret Deus, & quod desperabamus iam sperātibus, dona in nos sua sine ullis bonis meritis nostris, imō praecedentibus & malis meritis nostris, indebita largitate conferret? quia & ea quae dicuntur merita nostra, dona sunt eius. Commendat, inquit Apostolus, Rom. 5. charitatem suam Deus in nobis, quoniam cū adhuc peccatores essemus, Christus pro nobis mortuus est. Multo magis iustificati nunc in sanguine ipsius, salvi erimus ab ira per ipsum. Adhuc addit & dicit: Si enim cū inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem filij eius:

N 5 multo

August. de
Trin. lib. 13.
cap. 10. 15.
& 16.

multo magis reconciliati salui erimus in vita ipsius. Tantum nobis praestitit bonum Medicus ille, qui est Hebraice IESVS, Graece ΣΩΤΗΡ, nostra autem locutione SALVATOR. Attende autem quod dicit Apostolus iustificari nos in sanguine ipsius. Quae vis est sanguinis huius; ut in eo iustificemur credentes? Peccata nostra diabolus tenebat: & per illa nos merito figebat in morte. Dimisit ea, qui sua non habebat: & ab illo immerito est perductus ad mortem. Tantum valuit Sanguis ille, ut neminem Christo indutum in aeterna morte debita damnare debuerit, qui Christum morte indebita vel ad tempus occidit. Quis igitur iam dubitet Christum daturum vitam suam, pro quibus inimicis dedit. Mortem suam? Et, si tantum valuit Mors Christi, ut vitam conferret: an non validior multo Vita eius censenda est, ut nobis vitam conferret?

SENTENTIA VII. Ad Galatas 4.

Vbi venit plenitudo temporis, misit Deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege: ut eos qui sub lege erant redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus.

PARACLESIS.

CAPVT
XII.

Dvo assumpta carnis beneficia. Apostolus indicat liberationem a malis, & honorum subministrationem: quae quidem nullus praestare poterat, nisi Christus solus. Sunt autem liberari ab execratione legis: & adoptari in ius filiorum Dei. O immensa Dei in nos beneficia! Ut enim hominem captiuum, de cuius supplicii capitali sententia iam lata est & promulgata, nulla alia vox consolari potest, quam Principis, qui liberationem pollicetur: ita hominem lapsam in peccatum, ob idque damnatum, de cuius aeterna damnatione Decretum sancti-

sancitum, in lege iam promulgatum erat, nulla alia vox
 consolari potuit, quam filij Dei, promittentis se legi sa-
 tisfacturum, & pœnam in se derivaturum. Qui cum
 non esset obnoxius execrationi transgressionis, hanc in
 se recepit pro omnibus, ut omnes ab ea liberaret: &
 mortuus, eos quibus erat moriendum exemit à morte,
 filius inter mortuos liber. quippe qui peccatum non se-
 cit, nec est inuentus dolus in ore eius. Nec satis illi erat,
 hominem perditum liberare: insuper gloria & honore
 coronauit eum, nempe filiorum Dei. Cogita: si Rex quis-
 piam, vel Regis filius te morti obnoxium dispendio sua
 salutis à morte exemisset: nec hoc contentus, te situ ac
 pedore carceris squalidum optimis unguentis perfundi
 mandasset: præterea non modo fame, siti, ac inedia con-
 fectum adipe frumenti & sanguine vna meracissima,
 ad venustatis pristinae reparationem resciri: ac vilissimis
 pannis corpori tuo detractis indui curasset purpura &
 omni genio mundo: postremò in filium adoptasset, Re-
 gnumq; consortem conscripsisset: an non beneficium hoc om-
 nium esset maximum? nonne obstupesceres? Plus autem
 tibi Deus contulit in filio suo Iesu Christo. Nā ab aeter-
 na morte nullo temporis sine terminanda te redemit: &
 filium Dei, consortem diuinae Naturæ, & heredem Vitæ
 æternæ constituit. Et vnde constat, inquis, nos factos esse
 filios Dei? Audi Apostolum. Omnes filij Dei estis per
 fidem, quæ est in Christo Iesu. Quicumq; enim in Chri-
 sto baptizati estis, Christum induistis. Itaque si Chri-
 stus est filius Dei, tu verò illum induisti: cum habes fi-
 lium in te, & in illum per similitudinem transformatus
 sis: in eandem cognationem, vnamq; speciem perductus es.
 Ideo dicit: Omnes enim vos vnus estis in Christo Iesu.
 Quid his verbis stupedum magis et reuerendum? Qui prius
 erat Ethnicus, aut Iudæus, aut seruus: nunc obambulat
 formam

Psal. 87.
 Esa. 53.

Adam. Saf-
 bout, Hom.
 2 de Circun-
 Domini.

Gal. 3.

Chrysof. in
 ca. 3. epist.
 ad Gal.

formam gestans non Angeli, neq. Archangeli, sed vniuersorum Domini: atque in sese Christum representans. Quanta dignatio Dei, patrem hominum esse: quanta hominum gloria, Dei filios esse & heredes? Nam si filij, & heredes: heredes quidem Dei, cohæredes autem Christi.

Rom. 8.

CONSOLATIO EX S. BAPTISMO DOMINI nostri Iesu Christi.

Fructus S. Baptismi D. N. Iesu Christi.

CAPVT
XIII.

Apoc. 1.

Mat. 3.

Ephes. 2.

Coloss. 1.

Sacro sancto suo Baptismo Christus Iesus D. N. ostendit se esse SALVATOREM MVNDI: atque idcirco ad nos venisse in mundum, vt sanguinem suum profunderet, quo nos à peccatis nostris ablueret. Sicut scriptum est: Dilexit nos, & lauit nos à peccatis nostris in sanguine suo. Et, vt per suum S. Baptismum aquas nostras sanctificaret, nobisq. fontem salutis pararet: nempe, sicut Lauacrum regenerationis & renouationis Spiritus sancti: vt scribit Apostolus Paulus ad Titum, cap. 111. Huius Effectus & Fructus declarantur in historia Evangelica, vbi sic legitur: Baptizatus Iesus, confestim ascendit de aqua. Et ecce aperti sunt caeli: & vidit Spiritum Dei descendentem sicut columbam, & venientem super ipsum. Et ecce vox de caelis, dicens: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi cõplacui. Sed expendenda sunt singula historie partes. APERTI SVNT CÆLI. Eo significatum est, Christum esse, per cuius Incarnationem & sanguinis effusionem humana caelestibus iungerentur: qui cali iannu apertis, aditum nobis ad thronum Dei fecerit. Sicut S. Paulus dicit: Per ipsum habemus accessum ambo (Iudæi & Gentes) in vno Spiritu ad Patrem. Et iterum: Pacificans per sanguinem crucis eius, siue qua in terris, siue qua in caelis sent.

ET VI-

ET VIDIT spiritum Dei descendentem, sicut columbam. Significatum est, per Christi Baptismum, quo noster Baptismus consecratus est, ac per quem Christo inferimur & incorporamur, nos Spiritu sancto donari: quem accipimus tanquam pignus hereditatis aeternae. Ad hunc quippe modum scribit Apostolus Paul. Saluos nos fecit per lauacrum regenerationis et renouationis Spiritus sancti, quem effudit in nos abunde, per Iesum Christum Dominum nostrum: ut iustificati gratia ipsius, haeredes simus secundum spem vitae aeternae. Et ad Ephesios: Signati estis, inquit, Spiritu promissionis sancto: qui est pignus hereditatis nostrae. Idem Spiritus adiuuat infirmitatem nostram: eodem Apostolo teste, Roman. viii. Est autem consolatione plenum, quod Spiritus sanctus in specie descendit columba. Mansuetum hoc animal, ac mundum est. Quia igitur est mansuetudinis spiritus, propterea in eius specie apparuit. Simul etiam nos veteris admonet historiae. Nam cum aliquando uniuersum orbem naufragium commune miserisset, & omne prorsus hominum genus periclitaretur: istud interim certe animal apparuit, sinemque illius tempestatis ostendit: atque ore raramum portans oliuae, pacem mundo redditam nunciauit. Quae omnia erant futurorum figura. Tunc enim multo erat hominum vita deterior, multoque maiori digna supplicio. Ne ergo ipse desperes, illius te historia confirmat admonitu. Nam tum quoque desperatis iam omnibus rebus, liberatio facta est atque correctio: sed tunc utique per poenam, modo vero per gratiam, atque ineffabilem indulgentiam Redemptoris. ET ECCE vox de caelis, dicens: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui. Significatum est, Christum Baptismo suo aqua & sanguinis promeruisse nobis, ut filij Dei nominemur & simus. Sicut in Epistola sua

Tit. 3.

Ephes. 1.

Chryf. Homil. 12 in Mattheum.

Genes. 8.

1. Ioan. 3.

sua S. Ioannes scribit: Videte qualem charitatem dedit nobis Pater, ut filij Dei nominemur & simus. Quis non stupore dignam censebit eam Dei Bonitatem, qua nos miseros & maledictos, non amicorum solum, verum etiam filiorum & heredum loco habere dignatus est? Laudantur merito, qui ere suo captivos vel ex carceribus, vel à trivemibus redimunt, & in libertatem afferunt: cum iudem ferè in eo beneficentia gradu quiescant, ne bonorum suorum heredes faciant quos redemerunt.

1. Pet. 1.

Deus Pater non auro et argento, aliisue corruptibilibus bonis, sed Sanguine filij sui, & filij unigeniti nos redemit, è captivitate non hominum sed demoniorum. Nihil hic quiescit ineffabilis eius Beneficentia: sed prætereare demptos filij sui cõsortes & cohæredes esse voluit. Nam si filij Dei sumus, utique & heredes: heredes quidem Dei, cohæredes autem Christi.

Rõm. 8.

Adhuc si filios nos suos fecit Deus, seq̃ Patrem profitetur, quem iuxta præceptum filij Dei D. N. Iesu Christi innuocare, & Patrem appellare debemus; de quo etiam Christus dicit, Ipse Pater amat vos: utique nostri memor esse & curam nostri gerere vult: neque ullo nos pacto deserere aut despicere.

Matt. 6.
Ioan. 16.

Itaque hanc uberrimam ac suavissimam ex Baptismo Christi Consolationem intimo pectore infixam atque insculptam circumferre, & assidue cogitare debemus: testatur namque Deum vero nos & inenarrabili amore complecti. Quem quidem amorem summo pignore confirmavit: dum filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam æternam.

Ioan. 3.

SENTENTIÆ S. SCRIPTURÆ DE S. BAPTISMO D. N. Iesu Christi, Sententia 1. Ioan. 1. Vidit

Vidit Ioannes Iesum venientem ad se, & ait: Ecce Agnus Dei: ecce qui tollit peccata mundi.

PARACLESIS.

Ioannes Baptista præcursor Domini Salvatoris, quem diu venturum populis prædicauerat, ipsum venientem ad se mox digito demonstravit dicens: Ecce Agnus Dei: ecce qui tollit peccata mundi. Ecce innocens, & ab omni peccato immunis: utpote qui os quidem de ossibus Adam, & caro de carne eius: sed nullam de carne peccatrice traxit maculam culpa. Ecce qui tollit peccata mundi qui peccatores & impios iustificandi habet potestatem. Quomodo autem peccata mundi tollat, & quo ordine iustificet impios, Apostolus Petrus ostendit, qui ait: Non corruptilibus argento vel auro redempti estis: sed pretioso sanguine quasi agni incõaminati & immaculati Iesu Christi. Et in Apocalypsi Ioannes Apostolus scribit: Qui dilexit nos, & lauit nos à peccatis nostris in sanguine suo. Nõ solum autem lauit nos à peccatis nostris in sanguine suo, quando sanguinem suum dedit in cruce pro nobis: vel quando vnusquisque nostrum mysterio sacrosanctæ Passionis illius Baptismo aqua ablutus est: verum etiam quoti die tollit peccata mundi, quotidie lauat nos à peccatis nostris in sanguine suo, cum eiusdem beatæ Passionis ad altare memoria replicatur. Fons est, ait S. Bernardus, qui nunquam poterit exhaustiri. Quocirca non dixit Ioannes Bapt. Ecce Agnus Dei, qui tollit, aut tulit: sed qui tollit peccata mundi. ut quotidie ea tollere intelligatur. Non semper crucifigitur: Vnum namque pro peccatis nostris tulit sacrificium, sed semper per istud nos purgat. Ob quam causam ex latere tui in mortui lancea confosso, exiit Sanguis & Aqua. Quæ res contra naturam est ordinem: sed hoc miraculo disce-

CAPVT
XIII.
Beda.

1. Pet. 1.

Apoc. 1.

Bernard. Ser.
1. de Nat.
dom. Chryf.
Hom. 17. in
Ioannem.

1. Pet. 1.

disce-

208 CONSOL. EX S. BAPTISMO. D. N. I. CHRISTI.
discemus, sanguinem Christi etiam post mortem viuere
manere: & lauare homines a peccatis.

Perpetuam esse S. Baptismi virtutem.

CAPVT

XV.

Ex Instituti-
one Chri-
stia, Mogür.

Jerem. 31.

Non præteritorum solummodo peccatorum remissionem præstat Baptismus: verum etiam in eorum, quæ postea perpetrantur, condonatione vim suam exercet. Nam & leuiore offensa, sine quibus humana vita non agitur, veniales sunt: & grauiora delicta sunt remissibilia, ex vi fœderis Baptismi, quod inuicem Deus & homo contraxerunt: Domino per Prophetam præmittente, PROPITIABOR INIQUITATI EORVM. Non enim ad delenda subsequenda peccata prodesse vult Pœnitentia aut Pietatis opera, nisi Baptismus nos in Christo renouasset. Cuius renouationis virtus non est tantum momento valet, dum confertur: sed per omnem vitam hominis se extendens, etiam ea mala quæ postea rarius per ignorantiam aut infirmitatem committuntur, sanat & condonat. Non quod Baptismus toties sit repetendus, quoties peccatur: sed quia semel hoc in Baptismo datum est, ut venia peccatorum per Pœnitentiam fidelibus impetretur. Itaque in omni remissione peccatorum virtus Baptismi operatur: & is qui in Baptismo propitius est omnibus iniquitatibus nostris, idem per reliquam vitam sanat omnes infirmitates nostras.

SENTENTIA II. Ephes. 5.

Christus dilexit Ecclesiam: & seipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret, mundans eam lauacro aquæ in verbo vitæ: ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam aut rugam, aut aliquid huiusmodi.

CAPVT

XVI.

P A R A.

PARACLESIS.

Quam ardentem Christum dilexeris Ecclesiam, re-
 bus ipsis declaravit, dum seipsum tradidit pro ea
 in mortem: nimirum ut eam sanctificaret, videlicet san-
 guine suo, quo aspergimur in Baptismo: sacro hoc aque
 lauacro abluti in verbo vite, nempe in nomine Patris,
 & Filij, & Spiritus sancti. Ut autem immensam hanc
 dilectionem, ceteraque Iesu Christi beneficia, quibus
 ornatur: maxime vero incomprehensibilem illum erga
 nos, tanquam carnem suam, affectum, altius animis no-
 stris Apostolus imprimeret: exemplum adhibet Na-
 tanae, quod perpetuo circumferimus, nec unquam nobis
 posse potest, nisi omnino mente captis. Ut enim nemo
 carnem suam odio habet utcunque deformem, onerosam,
 & infirmam: sed fouet languidam, & si quid deforme
 est in ea, occulit & tegit: ita & Christus non repudia-
 vit Ecclesiam, tamen si infirmam & deformem, adeoque
 multis sceleribus contaminatam: sed suo Spiritu eam
 purificavit pollutam ac sordidam, curavit languidam.
 Nunc quoque deformitatem omnem nostram dissimu-
 lat, tegit ac purgat: & defectus nostros patienter tole-
 rat & sanat. Quia nemo unquam carnem suam odio
 habuit: sed nutrit & fouet eam. Et membra sumus cor-
 poris eius, de carne eius & de ossibus eius: participavit
 enim nostra carni & sanguini, factus ex muliere, nem-
 pe virgine Maria. Itaque iuxta exemplum natura
 certum est, quia nec Christus nos abiciet, utpote car-
 nem suam, quam amat. Hinc tam fiducialiter S. Ber-
 nardus, Plane, inquit, nos Deus despicere non potest
 nisi sanguis & caro nostra est. Et alias nos admonens,
 ait: Christum Iesum diligamus, ut verum hominem &
 fratrem nostrum: honoremus ut Dei filium, adoremus
 ut Deum.

Ada. Sab-
bour in Epist.
ad Epict.

Matt. 23.

Claudius
Gul. in ead-
dem Epist.

Heb. 2.

Gal. 4.

Bernard. Ser-
m. de Epiph.
locutus

CRISTI.
m visum

1.
um remiss-
um in es-
um suam
s humani
elicta fit
uicē Deo
tam pro-
y m. Non
essent vlti-
us nos in
us non ei
er omnes
ua posse
ituntur,
s sit repe-
Baptis-
itentiam
peccato-
Baptismo
dem per-
ras.

dit pro
lauacro
glorio-
aut ru-

A R A

ut Deum. Secure credamus in eum, secure credamus ei nos ipsos: cui nec Potestas deest saluandi nos, cum sit verus Deus & Dei filius: nec bona Voluntas, cum sit tanquam vnus ex nobis, verus homo, & hominis filius.

SENTENTIA III. Esaiæ 61.

Gaudens gaudebo in Domino: & exultabit anima mea in Deo meo. Quia induit me vestimento salutis: & indumento iustitiæ circumdedit me, quasi sponsum decoratum corona, & quasi sponsam ornatam monilibus suis.

CAPVT
XVII.

PARACLESIS.

GRatulatio est Ecclesie, & anime cuiusque fidelis, quod accepta à Christo beneficia exultantis. Quod enim maior letitia causa esse potest, quam hac nos fiducia sustentari posse: quod etsi simus miseri & erumosi, horribiliter etiam peccatis contaminati: etiam si conscientia nos accuset: diabolus autem proposito peccati chirographo terreat: mors etiam ante oculos versetur: tamen denique terrores & paiores nos pariter vehementer concutiant: animo tamen esse possumus firmo & infractibili, atque spiritaliter & vero corde gaudere queamus & exultare in Domino Deo nostro? Vnde autem gaudemus hoc, unde exultatio, unde nobis hac fiducia? Nonne maxima salute, tanquam pretiosissimo vestimento: maxima iustitia vere nobili & admirando indumento donauit nos Dominus: quibus freti, in morte etiam audemus exultare. Et vestimentum quidem Salutis Christus confecit, quando è faucibus mortis nos eripuit, ac Salutem nobis ac Vitam restituit: quo quidem vestimento in S. Baptismo induti sumus. Porro indumento Iustitiæ circumdedit nos, cum in eodem Baptismo Iustitiam suam

& M

& Merita omnia, quin & Seipsum totum nobis exhibuit & communicavit. *Quicumque in Christo baptizati estis, ait Apostolus Paulus, Christum induistis.* Gal. 3.
 Inque figura de Vestitu, de quo sic exultat. Ecclesia, est commonefactio plena Consolatione. Vestis homini non è cute nascitur, sicut pluma anibus, & tegumentum villosum equis ac bobus: sed texitur ex vellere ovium. Hanc ergo vestem tantopere nobis necessariam, ut pote sine qua in conspectu Dei consistere nequimus, de suo vellere attulit AGNVS DEI, qui tollit peccata mundi: & in Ioan. 1.
 cruce pendens Sanguine suo infecit, tinxit atque rubricavit. Ea nos tincti sic cocco celesti, pretioso scilicet Sanguine suo, tegit & ornat, ut sordes nostræ non appareant: ut ea contesti & ornati audeamus accedere eternum Patrem: & ille nos intueatur, non quales sumus, (sumus autem miseri & peccatores inquinati) sed ita ut a filio suo sumus induti & ornati. Hæc vestis significabatur haud dubie Genesis cap. III. ubi Deus vestit Adamum & Evam tunicis pelliceis: quas non aliunde, quam ab eæ vel agno detractas credimus: ut pellis huius animalculi expressa esset imago vestis Iustitiæ Christi: sub qua peccata nostra tecta iacent. Ipse enim verus est Agnus sine macula: cuius Iustitiæ, tanquam byssino splendenti & candido vxor Agni, id est Ecclesia, & fidelis cuiusque hominis anima, ut cooperiatur datum est, ut in Apocalypsi sua S. Ioannes scribit. Byssinum Apoc. 19.
 enim, inquit, iustificationes sunt sanctorum. Porro pulcherrimum hunc Salutis vestitum, et regium planè ornatum Iustitiæ, Christus voce Evangelij, & per Sacramenta nobis offert, impartit & applicat: nos fide vivas, ac piis desideriis accipimus & accommodamus. Quam promptus verò ad largiendum sit Christus, indicat cum ait: Ecce ego sto ad ostium & pulso: si quis
 O 2 audit-

Apoc. 3.

audierit vocem meam, & aperuerit mihi ianuam, intrabo ad illum, & cenabo cum illo, & ipse mecum.

Deinde fit mentio Sponsi ac Sponsae: ut typo hoc veluti pictura in oculos incurrente, in cordis penetrabilia res maximam transmitteremus: nempe diuinum hoc beneficium tum orbi exhibitum, cum Dei vnicus filius humanis formam induit: nostramque naturam incredibili coniunctionis vinculo sibi copulauit. Beneficium hoc tam ingens est, vt nemo quamlibet ingenio pollēs, illud quae non verbis modo explanare, sed ne cogitatione quidem concipere. Sicut Sponsus suscipit Sponsam defensionem: ita Christus suam defendit Ecclesiam, & suscipit patrimonium eius. Ego ero ei, ait Dominus, murus ignis in circuitu. Qui tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei.

Zach. 2.

Esa. 42.

Rursum: Noli timere, quia redem te, & vocam te nomine tuo: meus es tu. Cum transieris per aquas, recedam ero, et flumina non operient te. cum ambulaueris in igne, non comburēris, & flamma non ardebit in te. Quia ego Dominus Deus tuus sanctus Israel Saluator tuus. Noli timere, quia ego tecum sum. Et in Euangelio dicitur:

Ioan. 10.

Oues mea vocem meam audiunt, & ego cognosco eas, & sequuntur me, & ego vitam aeternam do eis: & non peribunt in aeternum, & non rapiet eas quisquam de manibus meis. Atque ideo vt vxor carnalis tota a marito pendens, in eo quiescit: ita Ecclesia suo se sponso vnice dilecto totam committit, omnem sollicitudinem suam precians in eum: utpote cui cura sit de ea. Etsi autem nemo nostrum sibi arrogare praesumat, vt animam suam

Psal. 54.

1. Pet. 5.

Bernard.

Sert. 13. super Cantica.

quis audeat Sponsam Domini appellare: quoniam nomen de Ecclesia sumus, qua merito hoc nomine, & re nominis gloriatur: non immerito gloria huius participamus. Quod enim plene simul omnes integreque possidemus, hoc singuli sine contradictione participamus.

Idem Serr.
de miraculo
facto in nu-
ptiis Canz
Galil.
1. Pet. 1.

Vnde autem tibi *o Anima*, vn de tibi tam inestimabilis gloria, vt eius Sponsa merearis esse in quem desiderant angeli ipsi prospicere? Vnde tibi hoc, vt ipse sit sponsus tuus, cuius pulchritudinem sol & luna mirantur: ad cuius nutum vniuersa mutantur? Quid retribues Domino, pro omnibus qua retribuit tibi: vt sis socia mensa, socia regni, socia denique thalami: vt introducat te Rex in cubiculum suum? Vide iam quid de Deo tuo sentias: vide quantum de Deo presumas. Vide quibus brachijs vicaria charitatis redamandus et amplectendus sit, qui tantum te ostimauit: imò qui tanti te fecit. De latere enim suo te reformauit: quando propter te obdormiuit in cruce, & ob hoc somnum mortis excepit. Propter te à Deo Patre exiuit, vt adherens ei, vnus cum eo Spiritus efficiaris.

CONSOLATIO EX SALVTIFERA DO-
CTRINA D. N. IESU CHRISTI. DE AUTORITATE DOCTRINÆ
D. N. IESU CHRISTI, TESTIMONIA S. SCRIPTURÆ.

VOX ÆTERNI PATRIS DE FILIO SVO CAPVT
D. N. IESU CHRISTO. XVIII.

Matthæi xvii. Lucæ ix.

Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene com-
placui: IPSVM AUDITE.

Deuteronomij xviii.

Prophetam suscitabo eis de medio fratrum suorum,
similem tui: & ponam verba mea in ore eius, loque-
turque ad eos omnia qua precepero illi.

Esaïæ iv.

Eccc testem populis dedi eum: Ducem ac Præcepto-
rem gentibus.

O 3

Esaïæ

Esaia XLII.

Dedi spiritum meum super eum: iudicium gentibus proferet. Non clamabit, neque accipiet personam: nec audietur foris vox eius. Calamum quassatum non conteret: & linum fumigans non extinguet.

PERACLESIS.

Hunc S. Scriptura locum de Christo proprie intelligendum esse, Matthaeus Euangelista Cap. xii. ostendit. Significat autem Christum recte, sine discrimine personarum, indicaturum: & aequè pro pauperibus atque pro diuite pronunciatum. Adhuc, non futurum ingenio feroci aut amaro; non indignabundum aut contentiosum. Porro calamum seu arundinem quassatam & linum fumigans Conscientias vocat anxias & perterrefactas agnitione peccati, & sensu ira & iudicij Dei, in quibus adhuc tamen est aliquid bonae spei: huiusmodi Christum neque contritum neque extinctum dicit. Quamquam, inquit, est aliquis peccator, licet sepius in peccatum, non tamen conteret nec opprimit eum: non abiiciet: & qui vicini sunt extinctioni, sua clementia ac mansuetudine seruabit ne pereant. Arundo corrita non est amplius usus, sed in ignem abiicitur: & linum extinguitur et fumans, non tantum est inutile, sed etiam tetrum odore molestum: unde statim solet pedibus proteri. Tales non verè in conspectu Dei sumus. Sed venit Christus filius Dei misericors vicem humani generis: Raphaël verus Dei medicus, verè mitis & humilis corde: maxima mansuetudine, te, ac nos quotquot sumus ad unum omnes obligat, consolidat, atque instaurat: linum fumans adhuc, saluari statu suo excitat, hoc est, cor prope ad desperandum.

Matt. 11.

desperationem adactum, erigit, consolatur, atque per Spiritum sanctum restituit: accendit in nobis fidem, & sacri amoris ignem. Hanc tantam gratiam ne negligamus: ad hunc tam benignum saluatorem corde contrito ^{Matt. 21.} & humiliato accedere non cunctemur: & inueniemus requiem animabus nostris.

De Iesu Christi D. N. in hunc mundum missi Officio: & eius salutaris Euangelij prædicatione.

Esaia 61.

Spiritus Domini super me, eò quòd vnixerit Dominus me: ad annunciandũ mansuetis misit me, vt mederer contritis corde, & prædicarem captiuis indulgentiam, & clausis apertionem. Vt prædicarem annum placabilem Domino, & diem ultionis Deo nostro: vt consolater omnes lugentes.

PARACLÉSIS.

HOc Esaia vaticinium ad solum Christum pertinet. ^{CAP. XIX.} Hæc, ex Luca Euangelio discimus. Sic namque ibi legitur Cap. 1111. Et venit Iesus Nazareth vbi erat natus: & intrauit secundum consuetudinem suam die Sabbathi in Synagoga: et surrexit legere. Et traditus est illi liber Esaie propheta. Et vt reuoluit librũ, inuenit locum vbi scriptum erat, Spiritus Domini super me. propter quod vnxit me, euangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde, prædicare captiuis remissionem, & oacis visum, dimittere cõtractos in remissionem, prædicare annum Domini acceptum, & diem retributionis. Et cum plicuisset librum, reddidit ministro, & sedit. Et omnium in synagoga oculi erant intendentes in

O 4

eum.

Corn. Jan-
senius, in
Concord.
Euang.

eum. Cœpit autem dicere ad illos: Quia hodie impleta est hæc Scriptura in auribus vestris. Audis ergo Christum hic loqui de se, tanquam de aliquo qui missus esset ad consolandum lato quodam nuncio eos, qui omni humano presidio destituti, omnium miseriarum malis premerentur. Quo significatur: quod ipse à Patre missus fuit, ut Euangely, letissimi scilicet & optatissimi nuncio predicatione consolaretur eos, qui se vera iustitia & salute agnoscerent esse destitutos: & ob peccata sua afflicto essent animo. Talibus namque missus est Dominus ad predicandum remissionem à captivitate peccati & diaboli, & liberationem à cecitate, in qua diu detentii fuerunt: & ad dimittendum eos in remissionem, hoc est, liberos, qui diaboli iugo gravatos se & confractos agnoscerent. Porro Annum acceptum vocat, totum tempus Euangelica predicationis, à Christo usque ad mundi finem: quo nimirum Deus gratuita sua bonitate homines in gratiam recipit per mortem filij sui: de quo rursus in Esaiâ dicit Dominus: In tempore placito exaudiui te: & in die salutis auxiliatus sum tui. Diem vero ultionis dicit: qua Deus per filium ultus est nos de inimicis nostris, demonibus: iudicando principem huius mundi, & eiciendo eum foras. Idem ergo tempus est, & annus acceptus, ratione fidelium: dies autem ultionis seu retributionis, ratione hostium populi Dei. Itaque nunc dum tempus est acceptabile & dies salutis, dic verba corde: Domine IESU, cum nemo me sit miserior, qui magis tua egeat misericordia: nemo perturbata conscientia me afflictior: nemo peccatorum plagis vulneratior: nemo tyrannide Satana captivator: te per ineffabilem bonitatem tuam, per tuam crucem & passionem precor, ut eius gratia qua tam affatim omnibus miseris per te propinatur, me quoque facias participem: neque me solum

Esa. 45.

Joan. 16. 12.

ex te

ex ut millibus, qui per tuam misericordiam saluantur, fructeris ea fiducia, quā semper in te collocavi. Amen.

SENTENTIÆ EVANGELICÆ INSIGNIORES, ex melliflua & salutifera Doctrina Domini nostri Iesu Christi.

SENTENTIA I. Ioannis 3.

Sic Deus dilexit mundum, vt filium suum vnigenitum daret: vt omnis qui credit in eum, non peccet, sed habeat vitam æternam. Non enim misit Deus filium suum in mundum, vt iudicet mundum, sed vt saluetur mundus per ipsum.

PARACLESIS.

Hanc amplissimam Consolationem, ô homo, animo tuo penitus insige, & cogitatione huius dulcissimæ Sententiæ fidem in te accende: hac te sustenta in periculis, cum te angit peccatū, terror mortis, & iudicij Dei. Et in primis quidem magnitudinem amoris contemplare. Deus immensus & infinitus, nullius egens, nullius debitor, dilexit mundum. Quem mundum? Homines in mundo egentissimos: oppressos peccato, morte, & infirmitis miseris. Quomodo dilexit? Sic, vt non solum non visceretur admissa scelera, sed pro mundi salute gratuita sua bonitate daret, non Angelum, non Prophetam aliquem, sed filium, eumq; quem habuit vnicum. Angelum si quidem dedisset, non erat res parua: nunc autem dato filio, excellentiorem ostendit charitatem. Ad hoc si multos habuisset filios, vnumq; ex eis dedisset, & hoc maximum fuisset: nunc Vnigenitum dedit. Summa igitur hæc fuit dilectio: quæ tunc etiam magis appareret, si addatur quo pacto dederit: videlicet vt mortem, CAP. XXIII

O s camq;

eamq; amarissimam pariter & ignominiosissimam pro nobis pateretur, adhuc impiis & peccatoribus. Quod autem dicitur: Vt omnis qui CREDIT in eum: ostendat Christus, quanta facilitate fructum hunc maximum consequamur: dñ FIDES, res scilicet facilima, exigitur, vt Christo incorporemur, & meritorum eius reddamur consortes. Hac est enim summa Dei benignitas; vt tali medio dignetur nos sua gratia participes facere. Commendatur & huius diuini Amoris magnitudo: quod sine discrimine & exceptione, OMNIS QUI CREDIT in eum, huius fructus particeps esse possit: nempe quod a perditione liberatur, & consequitur vitam non temporalem, sed eternam. Nullus ergo excipitur, nullus excluditur: ex quocunq; statu, ex quocunq; lapsu, si credat, perire non timeat. Non enim misit Deus filium suum, vt pro commissis sceleribus mundum condemnaret, quod iuste facere potuisset: sed vt perditioni obnoxius mundus per ipsum salutem consequeretur. Itaque cum adeo valide nos Deus amet: non est quod existimemus eum ullo pacto, aut ullis in periculis defuturum nobis. Vide Roman. VIII.

Ambros. de
Pœnitent. lib.
I. ca. 10.

SENTENTIA II. Matthei 9.

Pharisæi dicebant discipulis Iesu: Quare cum publicanis & peccatoribus manducat magister vester? At Iesus audiens, ait: Non est opus valentibus medicus, sed malè habentibus. Non enim veni vocare iustos, sed peccatores ad pœnitentiã.

PARACLESIS.

CAPVT
XXI.

MEdico se comparat Christus, ostendens qua ratione mundum hunc tanquam nosocomion ingressus sit: nempe curandi non perdendi gratia, ad curandos

randos scilicet peccatores. Iam quid vspiciam est, quod miseris nobis Christum queat iucundiorē & desideratorem facere? Poterat venire pro merito humani generis, ut iudex: & ecce venit ut medicus. Nec expectat donec vocetur, sed ultro venit: & ipse ad se vocat curandos. Non enim dicit, Veni vocatus à peccatoribus: sed, Veni vocare peccatores. quo quid aliud exprimit, quam animum ad inuadendum propensissimum? Qui ergo etiam ultro ad se vocat peccatores, quomodo reiciet venientes? Minime tamen negligendum est, quod nō simpliciter dicit, Veni vocare peccatores: sed addit, ad poenitentiam. Non enim ideo peccatores vocat, ut peccatores maneat: sed ut desistant, conuertantur & viuāt. Gaudeat ergo, quisquis ille est, quem perpetua damnationis reum adiudicabat conscientia peccatorum. Excidit quippe pietas Jesu omnem criminum quantitatem seu numerositatem. Letetur, quicumque vitis expugnabatur antiquis: siquidem ante faciem unctionis Christi, nullus omnino stare poterit morbus anime, quamlibet inueteratus: qui contritos corde sanat unctione Misericordie sue.

Ezech. 18.
33.
Bernard. ser.
I. in vigilia
Natiuit. Do-
min.

SENTENTIA III. Matthæi 11.

Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis:
& ego reficiam vos. Et inuenietis requiem ani-
mabus vestris.

PARACLESIS.

Venite ad me OMNES, inquit, non hic aut ille: sed
omnes, qui curis, qui doloribus, qui peccatis labo-
ratis, venite ad me. Non ut poenas luatis: verum ut do-
lores, peccatāq; vestra resoluamur. Venite: non quia
glorifi-

CAPVT

XXII.

Chrysoft.
Hom. 39. in
Matthæum.

120 CONSOL. EX S. DOCT. CHRISTI.
glorificari me à vobis opus est mihi: sed quia salutem
vestram maximè sitio: Ego in omni vos quiete consti-
tuam. Domine Iesu, qui verè mitis & humilis cordis,
neminem abicis vel contemnis: ego, qui hactenus gra-
uissimè peccatorum ingo pressus & fatigatus sum, ad te
venio: non gressibus corporis, sed fide ex corde contritus
& humiliato: teque per vulnera tua obsecro, vt iuxta
pollicitationem tuam, qua neminem fallis, tua me dulci
misericordia reficias: & celebrabo nomen tuum, quod est
benedictum in secula.

SENTENTIA IIII. Matthæi XVIII.

Venit filius hominis saluare quod perierat. Quid
vobis videtur? Si fuerint alicui centum oves, &
errauerit vna ex eis: nonne relinquit nonaginta
nouem in montibus, & vadit quærere eam que
errauit? Et si contrigerit vt inueniat eam: amen-
dico vobis, quia gaudet super eam magis, quam
super nonaginta nouem quæ non errauerunt. Sic
non est voluntas ante Patrem vestrum, qui in cae-
lis est, vt pereat vnus de pusillis istis.

CAPVT
XXIII.

PARACLESIS.

Habes in his Christi verbis insigne hoc diuina Be-
nitatis indicium: quòd post tantam contuma-
ciam & inobedientiam, post tanta sceler a, cum iam de-
lendum penitus totum hominum genus videretur: tum
vero maximum omnium Beneficium prestitit, & uni-
genitum filium suum in hunc mundum missum, in mor-
tem tradidit, idq; pro nobis inimicis adhuc, cumq; auer-
santibus: per quem reconciliatis, regnum celorum &
vitam eternam sponndit. Deinde ostèditur, cur Chri-
stus in mundum venerit: nempe vt peccatores saluos fa-
ceret,

Rom. 5. 8.
1. Tim. 1.

erit, quos etiam denuo in peccata lapsos, reuertentes
 tantum, cum gaudio suscipit: qui vult omnes homines sal-
 uos fieri, sicut in Ezechiele quoque dicitur: Nunquid
 voluntatis mea est mors impij, dicit Dominus Deus, &
 non ut conuertatur à viis suis, & viuat? Conuertimini
 & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris:
 & non erit vobis in ruinam iniquitas. Quia nolo mor-
 tem morientis, dicit Dominus Deus: reuertimini, & vi-
 uite. Propterea Christus addidit Parabolam illam
 dulcissimam de centum ouibus, ex quibus vna periit.
 quam pastor magna cura quesuit: inuentamque cum
 gaudio suscepit. Omnis rationalis creatura, tam an-
 geli quam homines, centum ones sunt, quorum Pastor
 Christus est. Hic reliquit nonaginta nouem in calo: for-
 ma autem serui assumpta venit querere ouem illam vni-
 cam, que est humana natura, & gaudet super illa ma-
 gis, quam angelorum firmitate. In summa autem hoc
 insinuat, quod Deus curam agit conuersionis peccato-
 rum, & gaudet super illis magis, quam his qui stabili
 virtute praditi sunt. Ita natura affecti sumus, ut de re-
 bus amissis multo maiorem curam & sollicitudinem ha-
 beamus, quam de aliis rebus quas adhuc saluas posside-
 mus. Cum ergo Dominus Deus noster talem in nobis
 erga res amissas affectum creauerit, quomodo fieri pos-
 sit, ut non similem, imò maiorem multo erga res ipse
 amissas, hoc est, erga homines peccatores haberet? Certe
 tanto excellentior est hic in Deo affectus, quanto altius
 diuina Maiestas, humanam imbecillitatem superat.
 Quem quidem ostendit, primum cum Prophetas mit-
 teret, per quos perditam suam ouem quareret. Quid
 enim illi clamauerunt, nisi ut conuertentur peccato-
 res ad Dominum Deum, & agerent pœnitentiam? Dem-
 de venit ipse in mundum, ut perditam ouem suam ab
 errore

1. Tim. 2.

Ezech. 18.

Theophyl.
in cap. 18.
Mauh.

Luc. 19.

errore & internecone vindicaret & seruaret. sicut be-
dicit, Venit filius hominis saluare quod perierat. Et ite-
rum in Luca, Venit filius hominis querere & saluum

Sap. 1.

facere, quod perierat. Itaque cum scriptum sit, Deus
mortem non fecit, nec latatur in perditione viuorum:
vtrique quia neminem vult perire, cupit peccatores pe-
nitentiam agere et per penitentiam denuo ad vitam re-
dire. Quod ex insigni illo dolore & labore, quem nobis
seruandis impendit satis constat. Versentur ergo iuuenes

Ioel. 2.

hac ante oculos nostros, ut fidem concipiamus, & spem
habeamus. Conuertamur ad Dominum in toto corde no-
stro, in ieiunio, & in fletu, & in planctu: quoniam be-
nignus & misericors est, patiens & multa misericordus,
& prestabilis super malitia.

SENTENTIA V. Ioannis 4. & 7.

Omnis qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum: qui au-
tem biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non si-
tiet in aeternum.

Si quis sitit, veniat ad me & bibat.

PARACLESIS.

CAPVT
XXIII.

Quemadmodum aqua illa putealis non ita depel-
lit sitim, ut amplius non redeat, sed quantum-
cunque etiam biberis, iterum sities: sic in omnibus
rebus terrenis nihil est tam excellens, tam prestabile,
tamque eximium, quod hominis animo diu satisfacere
suapte natura queat. Quicquid enim in hoc mundo,
quamuis pretiosum, quamuis iucundum & delectabile
in medium produxeris, veluti aqua est, ex qua qui bi-
berit, iterum sitiet. Exemplum videre est in Salomone
Rege opulentissimo. Is, ut scribit in Ecclesiaste, adifica-
uit sibi domos, & plantauit vineas: fecit hortos & po-
maria, & conseruit ea cuncti generis arboribus: extruxit
piscinas

Ecc. 2.

personas aquarum: possedit seruos & ancillas: armenta quoque, & magnos omnium greges: coaceruauit argentum & aurum: instituit cantores & cantatrices, & delicias filiorum hominum: fecit scyphos & urceos ad vna fundēda. Quid amplius optare quis posset ad voluptatem carnalem? Quis non beatum dicat populum, cui hac sunt? Sed audi quid Salomon post hac dicat.

Psal. 143.

Cum me conuertissem ad vniuersa opera que fecerant manus mee, & ad labores in quibus frustra sudaue-ram, vidi in omnibus vanitatem & afflictionem animi, & nihil permanere sub sole. Reuera sic est. Nam omnis mundi felicitas, vitæq; voluptas, vt puluis à turbine, sic ab aliis ad alios subinde ventilatur atque iactantur:

Gregor. Na-

zianz. Orat.

23. ad Iulia.

Psal. 1.

Sap. 5.

Iob 20.

Ecccl. 14.

Idem Epist.

18. ad So-

phronium

Praef. Et de

Vite itine-

tibus.

& sicut fumus dilabuntur & euanescent: & in somni- more homines deludunt, vmbraeq; instar manibus tene- ri nequeunt. Ita vt ventis citius fidere possimus, aut literis in aqua scriptis, quàm hominum felicitati. Nec vero sine magna sapientia hoc à te Christe Iesu consti- tutum est, vt res omnes huius vitæ incerte sint atque in- stabiles: nempe vt rerum firmarum stabiliumque amo- ri ac desiderio inardescamus, vmbra & somnia leuiter curantes.

Adhuc, vt aqua huius maris amara est, & quo magis ex illa biberis, eò maiore siti cruciaberis: ita opes & quæuis mundi felicitas & voluptas se ha- bent, cum his homines abundant, tum maxime deside- rant: & tum ardentius sitim cupiditatis augent, cum plus se in amaras illas seculi huius aquas immergunt.

At Christi Saluatoris Aqua noxiam mundi huius si- tim extinguit, cupiditatum ardorem sedat, sordes omnes peccatorum eluit, anima nostra terram caelesti imbre irrorat atque fecundat: & ad solum Deum anhelu spi- ritum mentem humanam sitientem reddit. Aqua hac spi- ritualis & mystica, Spiritus sancti dona & gratia est: qua lar-

Cytill. in

Ioan. lib. 5.

cap. 10.

Pfal. 41.

qua largissime potatus fuit Prophetæ David, cum totum ad Deum suspirans dixit: *Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te Deus. Sitiuit anima mea ad Deum fontem viuũ, quando veniã et apparebo ante faciẽ Dei? Et rursum: Sitiuit in te anima mea. Petamus has aquas à filio Dei: ipse enim nobis libentissime propinabit. Sicut dicit: Ego sitiens dabo de fonte aquæ vitæ gratis. Nihil in hac vitæ-*

Pfal. 61.

stra peregrinationis meditemur, nisi quia hic non semper erimus: nihil sitiamus, quã Vitam æternam, nihil timeamus, ubi non conturbemur, ubi non moriamur, unde nunquam migremus.

Apoc. 21.
August. Tractatu 32. in
Ioan.

SENTENTIA VI. Ioannis 8.

Ego sum lux mundi: qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ.

PARACLESIS.

CAPVT

XXV.

August.
Tract. 34. in
Ioannem.
Ioan. 1.
Pfal. 35.

Non arbitremur Dominum Iesum Christũ, hunc esse Solem quem videmus: sed ipse est per quem Sol iste, & omnia sunt facta. Et *LVX* est, de qua propheta olim cecinit: *Filij hominum sub tegmine alarum tuarum sperabunt: Inebriabuntur ab vbertate domus tue: & torrente voluptatis tue potabis eos. Quoniam apud te est fons vitæ; & in lumine tuo videbimus lumen. Filij hominum, inquit, sperabunt. Salus ista que in presenti est, hominibus pecoribusque communis est: Sed est alia, quam sperant homines, & accipiunt qui sperant, non accipiunt qui desperant. Quæ est illa? Inebriabuntur ab vbertate domus tue: & torrente voluptatis tue potabis eos. Vnde? Quoniam apud te est fons vitæ: & in lumine tuo videbimus lumen. Ipse fons vitæ ambulabat in terra: ipse dicebat, *Qui sitit, veniat ad me & bibat. Ipse & lumen est, Deus de Deo, Lumen**

Lumen de lumine: qui ait hominibus, Ego sum Lux mundi. Qui Lumen est, ipse & Fons est. Qui tibi lucet, et videtur: ipse tibi manat, ut bibas. Sequere igitur illum Solem: istam Lucem ama: ut ad eam aliquando venias, in illa viuas & non moriaris. Spera in Domino: *Psal. 3.* quia Domini est salus. Non dedignabitur saluare, quos dignatus est tam clementer ad se vocare.

SENTENTIA VII. Ioannis 8.

Amen amen dico vobis: Siquis sermonem meum seruaerit, mortem non videbit in aeternum.

PARACLESIS.

Nullo in horto inuenitur herba eius efficacie, ut mortem depellere queat: & sicubi inueniretur, certe diuites essent pretium aucturi, ut tenuioribus nulla esset potestas illius consequenda. Et quid est hac vita, cum nihil non si prodesse posset, impendere mus? Labor & Dolor: ut optari magis debeat mors hac naturalis, ut pote omnium miseriarum finis, quam arceri. Sed gratia Christo Saluatori nostro, qui de calo herbam contra vim verae mortis detulit: nimirum SALVTEM aeternam. *Esa. 49.* Et, inquit Deus Pater ad filium suum D. N. Iesum Christum, dedi te in lucem gentium, ut sis SALVS mea usque ad extremum terra. Hae Herbae quae sola morti moderatur, tantum in horto seu Paradiso Ecclesiae Catholicae plantatae, ex semine incorruptibili & immortaliter nascitur, quod est Verbum Dei viui & permanentis in aeternum: quod qui vera fide amplectuntur, liberantur ab aeterna morte: & consequuntur Vitam & salutem aeternam. Itaque haec Christi Iesu viua & salutaris Medicina sola & hanc corporis temporalem mortem moderatur & mitigat: & aeternam qua una timenda est, expellit: & Vitam aeternam confert. Beati ergo qui *Luc. 10.*

P

audiunt

226 CONSOL. EX S. DOCT. CHRISTI.
audiunt Verbum Dei, & custodiunt illud: Virtus
enim Dei est, in salutem omni credenti. Roman. 1.

SENTENTIA VIII. Ioannis 10.

Ego sum ostium. Per me si quis introierit, saluabitur: & ingredietur & egredietur, & pacem inueniet.

PARACLESIS.

CAPVT
XXVII.
Cyril. in
Ioan.

Christus Iesus, quanquam ut summus bonus non
indigeat, tamen pollicitationibus & promissionibus
non desinit nos prouocare, ut sue Bonitatis, ad eum venientes,
efficiamur participes & consortes. Quisquis itaque introierit per Christum, saluabitur: quia ipse fons
est salutis in totum orbem diffusus, per quem in omni
deriuatur vera salutis gratia. Ipse venit in hunc mundum
peccatores saluos facere: & ut saluum faciat populum suum a peccatis eorum.

1. Tim. 1.
Math. 1.

SENTENTIA IX. Ioannis 10.

Ego sum Pastor bonus: & cognosco oues meas, & cognoscunt me mea. Sicut nouit me Pater, & ego agnosco Patrem: & animam meam pono pro ouibus meis.

PARACLESIS.

CAPVT
XXVIII.
August. de
salaribus
Doc. cap. 57.

Nulla ergo pressura nos terreat: nulla calamitas
frangat. Dominus in proximo est, & Pastor noster
circa nos est: quid metuemus? Clamemus ad Pastorem
nostrum, ut nos audiat: clamemus in compunctione cordis,
dicentes: Erravi sicut ovis qua perieram, require seruum
tuum Domine. Clamam ad te Domine, dixi, tu es spes mea:
portio mea in terra uiuentium. Libera me de manu inimicorum
meorum, & eorum qui me persequuntur. Nunquid Pastor noster bonus, qui
animam

Psal. 118.
Psal. 141.

animam suam posuit pro ouibus suis: si ad eum clame-
 rasset, dimittet nos diutius errare, aut à feris dilaniari
 & consumi? Absit. Quinimò relictis in deserto nona-
 ginta nouem, perrexit vnā ouem querere perditam.
 Nec quia clamantem audiuit, idcò perrexit: sed ante-
 quam clamaret, relictis nonaginta nouem in deserto,
 abiit querere vnā ouem qua perierat: quam inuen-
 tam & lassatam, humeris suis reportauit ad gregem.
 Quanta ergo misericordie eius gratie agenda sunt: qui
 tantum se ad nos humiliavit & inclinauit, portat &
 reficit, regit & custodit.

Luc. 15.

SENTENTIA X. Ioannis 10.

Oues meæ vocem meam audiunt: & ego cognosco
 eas, & sequuntur me, & ego vitam æternā do eis:
 & non peribunt in æternum, & non rapiet eas
 quisquam de manu mea.

PARACLESIS.

CAPVT
XXIX.

EGO, inquit, VITAM ÆTERNAM DO EIS. Sum-
 mam gratitudinem ei nos debere profiteamur, qui
 ex morbo lethali, seu presenti mortis discrimine vitam
 nobis seruaui aut redemit: sed hæc vita quantula por-
 tio est, collata ad immortalitatem & vitam æternam,
 quam hic optimus Pastor dat ouibus suis? Hæc vita
 primū quidem in se breuissima est: deinde calamita-
 tibus est plena. Sicut Salomon dicit: Cuncta que fiunt
 sub sole: ecce vniuersa vanitas, & afflictio spiritus. Et,
 Cuncti dies hominis doloribus & ærumnis pleni sunt.
 De altera autem vita sic scriptum est: Non esurient
 neque sitient amplius, nec cadet super illos sol, neque ul-
 lus æstus, quoniam Agnus qui in medio throni est, re-
 get illos, & deducet eos ad vitæ fontes aquarum. Et ab-
 erget Deus omnem lachrymam ab oculis eorum: &

Eccles. 1. & 2

Esa. 49.
Apoc. 7. 15.

Pfal. 90.

Pfal. 83.

3. Thef. 4.

mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra, quæ prima abierunt. Et in Psalmis propheta David: Non accedet ad te malum: & flagellum nõ appropinquabit tabernaculo tuo. Beati qui habitant in domo tua Domine: in secula seculorum laudabunt te. Protector nõster aspice Deus, & respice in faciem Christi tui: Quia melior est dies vna in atrio tui super millia. Consequenter addit Christus: ET NON PERIBUNT IN ÆTERNVM. Etsi pijs propter peccatorum originis deponunt hoc tabernaculum corporis, & in sepulchro contabescunt: tamen illa dissolutio corporis non est exitium: quiescunt in sepulchro tanquam in dormitorio, expectantes aurorã letissimi diei, quo filius Dei per tubam Archangeli euocabit eos è monumentis: & restituet Vitam & Immortalitatem. Postremo non rapiet eas quisquam de manu mea. Affirmat se victurum diabolum: & seruaturum omnes suos, tantisper, dum curriculum huius vite ad metum peruenierit. Ubi verò decurso spatio nobis excedendum erit, vult ipse nobis adesse: & animam egredientem corpore in manus suas susceptam transferre per vallum umbra mortis in vitam perpetuam. Quid ergo metuat vel mortem vel diabolum qui animo suo firmatus habet persuasum, quòd à filio Dei gestatur brachijs: & manu eius potentissima teneatur & defendatur?

SENTI

SENTENTIA XI. Lucae II.

Petite & dabitur vobis: quærite, & inuenietis: pul-
 late, & aperietur vobis. Omnis enim qui petit,
 accipit: & qui quærit, inuenit: & pulsanti aperietur.
 Quis autem ex vobis patrem petit panem,
 nunquid lapidem dabit illi? Aut piscem: nun-
 quid pro pisce serpentem dabit illi? Aut si petie-
 rit ouum: nunquid porriget illi scorpionem? Si
 ergo vos cum sitis mali, nostis bona data dare fi-
 liis vestris: quanto magis pater vester cælestis de
 cælo dabit spiritum bonum potentibus se?

PARACLESIS.

Comparat Dominus carnalem patrem, et Dei Pa-
 tris eternam largamque pietatem: quod si iste in-
 teris nequam pater offensus grauius à filio peccatore
 & malo, si tamen eundem postmodum viderit reforma-
 tum, & depositis prioris vitæ delictis ad sobrios & bonos
 mores, & ad innocentie disciplinam pœnitentia dolore
 correctum, gaudet & gratulatur: & susceptum, quem
 ante proiecerat, cum voto paterna exultationis comple-
 ctitur: quanto magis vnus ille verus Pater, bonus, mi-
 sericors, & pius, imò ipsa bonitas & misericordia &
 pietas, latatur in pœnitentia filiorum suorum: nec iram
 pœnitentibus, aut plangentibus & lamentantibus pœ-
 nitentiam comminatur, sed veniam magis & indulgentiam
 pollicetur? Et tu igitur orare disce: disce quærere, pete-
 re, pulsare: donec inuenias, donec accipias, donec ape-
 riatur tibi. Novit Dominus fomentum tuum: fidelis
 est, non te patietur tentari supra quàm possis ferre. Pra-
 renet certè in benedictionibus dulcedinis desolatam
 mentem & orantem.

CAPVT

XXX.

Cyprian lib.
 4. Epist. 2.
 ad Antonia-
 num.

Bernard. ser.
 6. de Alenc.
 Domini.
 Psa. 102.
 1. Cor. 10.
 Psa. 10.

Ego sum Resurrectio & Vita: qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, viuet: & omnis qui viuit & credit in me, non morietur in aeternum.

PARACLESIS.

CAPVT

XXXI.

1. Cor. 5.

Eccl. 11.

Psal. 4.

Rom. 4.

Mat. 9.

O Salutare & efficax medicamentum, aduersus mortis sententiam! Etsi enim terrestris hac domus nostra, id est, tabernaculum corporis nostra dissoluitur, & in sepulchro corrumpatur, & in puluerem redigatur: tamen anima munita hac Christi sententia: **EGO SUM RESURRECTIO ET VITA**, eique firmius inherens, non videt mortem: canit cum Propheta Dauid, In pace in idipsum, dormiam & requiescam: quoniam tu Domine singulariter in spe constituisti me. Quemadmodum enim puer in cunis dormiens sub castro de vel vnomo tectus, per syluam latronibus infestam, aut torrentem rapidum, de omni periculo securus transuehitur: nec experitur per quanta pericula transierit: ita anima acquiescens in Christi verbo, eique adhaerescens, & tanquam inuoluta & tecta, peruenit per mortem, Deo protegente & traducente, in Vitam aeternam: & in letitia sempiterna perfruunt conspectu Dei, inter agmina Angelorum, in iucundissima societate Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, & omnium Sanctorum. Quapropter non fragamur aspectu nostrae imbecillitatis: & in promissione Dei non haesitemus diffidentia: sed ad exemplum Abrahae, confortemur fide: plenissime scientes quia quacumque promisit, potens est & facere: qui viuificat mortuos, & vocat ea quae non sunt, tanquam ea quae sunt. Si languidior fuerit fides nostra, imitemur parentem illum

apud Ma
dici, omni
cum lach
dulitate

S
Ego Lux
in tene
mea, &
non er
uificer

S
quis
Christi
fiduciam
toris. Sed
non iudic
dum mu
benter ign
quam fac
datur, pe
in vocare
Euangeli
me gratia

S E
Vos estis
meis.
Pater
mens

O Po
D

apud Marcum: cui cum Christus diceret, Si potes credi, omnia possibilis sunt credenti: continuo exclamans con lachrymis aiebat, Credo Domine: adiuna incredulitatem meam.

Mar. 9.

SENTENTIA XIII. Ioannis 12.

Ego Lux in mundū veni: vt omnis qui credit in me, in tenebris non maneat. Et si quis audierit verba mea, & non custodierit, ego non iudico eum: non enim veni vt iudicem mundum, sed vt saluificem mundum.

PARACLESIS.

Si quis fuit in tenebris, non permaneat in eis, inquit Christus: sed errorem emendet, culpam corrigat, custodiat mandata mea. Dixi enim: Nolo mortem peccatoris. Sed cum dixi supra, Quoniam qui in me credit, non iudicatur: & hac custodio. Non enim veni vt iudicem mundum, sed vt saluetur mundus per me. Libenter ignosco, prompte indulgeo, misericordiam malo quam sacrificium: quia per sacrificium iustus commendatur, per misericordiam peccator redimitur. Non veni vocare iustos: sed peccatores. In lege sacrificium: in Evangelio misericordia. Lex per Moysen data est: per me gratia.

CAPVT

XXXII.

Ambros. de
Pœnit. lib. 1.
cap. 11.
Ezech. 33.
Ioan. 3.
Matt. 9.

Ioan. 1.

SENTENTIA XIII. Lucæ 22.

Vos estis qui permansistis mecum in tentationibus meis. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi Pater meus, regnum: vt edatis & bibatis super mensam meam in regno meo.

PARACLESIS.

Opportet omnes pios conformes fieri imaginis Filij Dei, & ita accipere regnum, sicut eius Filius id accepit.

CAPVT

XXXIII.

Rom. 8.

P 4

accepit.

accepit. Disposuit autē aternus Pater Filio suo regnum, ut per crucem in gloriam suam intraret. Luca XXI. Nonne oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriam suam? Sic oportet omnes Christianos prius crucem ferre, & deinde intrare in gloriam Dei. Nam qui non accipit crucem suam & Christum sequitur, non est ei dignus. Et Apostolus Paulus ait: Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei. Disposuit autem sibi Christo D. N. regnum: primum in stabulis & praesepio: per exilium in Aegyptum: per peregrinationes, & tantam pauperitatem, ut non habeat ubi caput reclinet: per conuicia & calumnias: per coronam spineam: per vulnera, denique per ignominiosissimam mortem crucis. Eius nos oportet insequi vestigia. Sicut ergo Pater, inquit, per tribulationes, labores & arduas disposuit mihi regnum: ita & ego vobis. Sed qui abunde compensabo. Neque enim simpliciter dispo vobis regnum, sed regni mei plenum perfectumq. conseruium: nimirum ut edatis & bibatis super mensam meam in regno meo: hoc est, cunctis vitæ futurae delitiis in summa gloria mecum pariter fruamini.

SENTENTIA XV. Ioannis 14.

Et ait discipulis suis: Non turbetur cor vestrum. Creditis in Deum, & in me credite.

PARACLESIS.

CAPVT
XXXIII.
Cor. I. anse
quj.

Exigit D. N. Iesus Christus, cum fide in Deum, etiam fidem in se: tum ut suis promissionibus fidem habeant, tanquam eius qui mentiri nequit: tum ut fiduciam suam in ipso, tanquam in Deo collocent: qua fiducia & fide omnem facile animi perturbationem, omniaq. mala superare possent, & participes fieri promissionum

STI.

no regnum
a xxliii
re in glo
vrius cru
Nam qui
ur, non
lta: tribu
Dispositio
a in stabu
peregrina
at ubi ce
y cororan
iosissimam
gra. Sicut
& arum
Sed quae
er dispan
nq; conji
sam meam
uis in sum

vestram

in Deum
bus fides
um ut fi
nt: quia fi
nem, omni
ri promiss
sionum

sentiam illius. Non enim cum fidem in se exigit, simplici-
ter tam fidem requirit, qua creditur esse Christus filius
Dei veri, & verax in suis promissionibus: sed & qua fi-
ducia in se collocetur, tanquam eo, qui etsi secundum cor-
pus eos esset deserturus, sua tamen eos Divinitate nun-
quam esset derelicturus. Hæc est enim Fides, de qua 1. Ioan. 5.
Ioannes scribit: Hæc est, inquit, victoria qua vincit
mundum, fides nostra. Hæc est fides, qua timorem & Psal. 26.
turbationem pellit a corde; iuxta illud Psalmista: Do-
minus illuminatio mea & salus mea, quem timebo? Do-
minus protector vitæ meæ, a quo trepidabo?

SENTENTIA XVI. Ioannis 14.

In domo Patris mei mansiones multæ sunt. Si
quo minus, dixissem vobis: quia vado parare
vobis locum.

PARACLESIS.

Quis Apostolorum non metueret, cum Petro di-
ctum esset fidentiari atque promptiori: Non can-
tabit gallus, donec ter me neget? Tanquam ergo essent
ab illo perituri, merito turbabantur: sed cum audiunt,
In domo Patris mei mansiones multæ sunt, Si quo mi-
nus dixissem vobis, quia vado parare vobis locum: à
perturbatione recreantur, certi ac fidentes, etiam
post pericula tentationum, se apud Deum cum Chri-
sto esse mansuros. Quia etsi alius est alio fortior, alius
alio Sapientior, alius alio instior, alius alio sanctior: in
domo Patris mei mansiones multæ sunt. Nullus eorum
alienabitur ab illa domo: ubi mansionem pro suo quisq;
accepturus est merito. Denarius quidem ille aequalis
est omnibus, quem paterfamilias eis qui operati
sunt in vinea, iubet dari omnibus: non in eo dis-
cernens, qui minus & qui amplius laborarunt:
quo

CAPVT
XXXV.
August.
Tract. 67.
in Ioannem

233
at 233
cap. 14
12 10

Matt. 10.

2. Cor. 15.

quo utique denario Vita significatur eterna: sed multas mansiones diversas meritorum in Vita eterna significant dignitates. Alia est enim gloria solis, alia gloria lune, alia gloria stellarum: stella enim à stella differit gloria, sic & resurrectio mortuorum: tanquam stella sancti diversas mansiones, diversas claritates, tanquam in celo sortitiuntur in regio: sed propter unum denarium, nullus separatur à regno. Atque ita Deus erit omnium omnibus: ut quoniam Deus charitas est, per charitatem fiat, ut quod habent singuli, commune sit omnibus: sic enim quisque etiam ipse habet, cum amat in altero, quod ipse non habet. Non erit itaque aliqua invidia impari claritatis: quoniam regnabit in omnibus una Charitas.

2. Ioan. 4.

SENTENTIA XVII. IOANNIS XIII.

Vado parare vobis locum. Et si abiero, & preparavero vobis locum, iterum venio, & accipiam vos ad meipsum: ut ubi sum ego, ibi & vos sitis.

PARACLESIS.

CAPUT
XXXVI.
Cyrill. in
Ioan. lib. 9.
cap. 31.

Inaccessibile cœlum erat hominibus prius: nec ullum unquam hominum ante Christum cum sancto Angelorum consortio fuit. Hunc ascensum nobis postea Christus preparavit, & iter fecit carni nostræ: ut qui propter prevaricationem à facie Dei repulsi simus, ad faciem Dei rursus reduceret. Non ergo abibo, inquit, mansiones paraturus qua multa sunt: sed viam innovaturus, quam propter peccatum amisistis: ut per eam ad Angelorum cœfortia conscendere possitis. Quod cum fecero, & superiora inferioribus coniunxero: ac planum iter in supernam civitatem vobis construxero: iterum veniam regenerationis tempore, et accipiam vos mecum, ut ubi

STI. *Ed multa*
ia signifi-
ca gloria
differet
am stella
anquam
narum,
omniam
charita-
omnibus
n alter,
in iuda
ibus una
 .
 I I.
ra para-
iani vos
tis.
ec vllus
to Au-
s postea
: ut qui
mus, ad
inquit,
n im-
ver eam
od cum
blanum
iterum
mecum,
ut ubi

STI. *robi ego sum, & vos sitis. Hoc rectè intelligens Para-*
lus, scripsit: Quia ipse Dominus in iussu in voce arch-
angel, & in tuba Dei descendet de calo, & mori in
Christo resurget primum: deinde nos qui vivimus, qui
residui sumus, simul cum eis rapiemur in nubibus ob-
scuro Christo in aëra: & sic semper cum Dño erimus.

SENTENTIA XVIII. Ioannis 14.

Quò ego vado scitis, & viam scitis.

PARACLESIS.

His Christi verbis intelligendum est, & nos mone- **CAPVT**
ri, ut per fidem in Christum superemus omnem **XXXVII**
turbationem cordis, quam vel aduersitates huius seculi **Corn. lan-**
operant, vel admissorum peccatorum rememoratio: **icinius.**
scientes, & quò nos præcesserit Christus, & viam qua
eum sequi possumus, fidelibusque paratas ab eterno
misiones in celo quas Christus sua pro nobis ad Patrem
interpellatione, suisque spiritus communicatione nobis pa-
rare non cessat, venturus suo tempore ad nos, & rece-
pturus in aeterna tabernacula sua. Horum cogitatio effi-
cacissima est, ad pellendam inutilem omnem cordis tur-
bationem. Via autem est Christus: & ratione sua Do-
ctrina, & ratione sua exemplaris Conuersationis, & ra-
tione Mortis, Resurrectionis, & Ascensionis sua: per
que nobis ascensum in calos meruit & parauit. Hac
via, sicut Christus ascendit in calos, etiam nobis eun-
dum est: obediendo eius Doctrina, imitando eius Exem-
pla, & credendo eum pro nobis mortuum. Porro mani-
festissime declarat se esse Viam, cum subiicit: Nemo
venit ad Patrem nisi per me: hoc est, nisi per meritum
Mortis meae, cuius credendo fiat particeps: & per Do-
ctrinam meam, cui obediat: & per Conuersationem
meam, quam imitetur.

SENTEN-

Ego sum Via & Veritas, & Vita, nemo venit ad
Patrem nisi per me.

PARACLESIS.

CAPVT

XXXVIII.

August.
Tract. 12, &
23. in Ioan.

Phil. 88.

Ambulare vis? Ego, inquit, sum Via. Falli nō vult
Ego sum veritas. Mori non vis? Ego sum Vita.
Hoc dicit tibi Saluator tuus: non est quō eas, nisi ad me.
Non est quā eas, nisi per me. Antequam diceret, quē
promisit quā. Ego sum, inquit, Via. Manens apud Pa-
trem Veritas & Vita, induens se carne, factus est Via.
Non tibi dicitur: Labora querendo viam, ut peruenias
ad Veritatem & Vitam. Surge, Via ad te venit: surge
& ambula. Cū autem perambulauerimus viam, &
ad ipsam patriam peruenierimus: quid erit nobis latius?
quid erit nobis beatius? His igitur verbis Christus
consolatur suos, & roborat in omni tentatione: maxime
verō in morte. ac si ad unum quēque diceret: Ego sum
Via, per me euades: Ego sum Veritas, sine dubio igitur
erant quę promisi: nullum est in me mendacium, & quę
procedunt de labiis meis, non faciam irrita. Ego Vita,
itaque nec ipsa mors prohibere potest, quō minus ad me
peruenias. Proinde si ego sum Via, duce minime indige-
ris: si ego Veritas, nō loquor falsa: si ego Vita, etiamsi moria-
ris, habebis quę promisi. Vide quanta consolatio in hac
sententia proposita sit. Omnes enim cupimus vitam, ve-
ritatem & viam: atqui nusquam certa inuenitur aut
stabilis, siue vita, siue veritas, siue via: nisi in Christo
Iesu. Quid igitur miser per inania vagaris? quid ma-
nia & vana apprehendis, omissis veris bonis? Huc hinc
te conuerte: discite ubi sit prudentia, ubi sit virtus, ubi sit
intellectus, ut scias simul ubi sit longiturnitas vita &
victus, ubi sit lumen oculorum & pax.

SEN-

SENTENTIA XX. Ioannis 16.

Amen amen dico vobis, quia plorabitis & flebitis vos, mundus autem gaudebit: vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Mulier cum parit, tristitiam habet, quia venit hora eius: cum autem pepererit puerum, iam non meminit pressuræ propter gaudium, quia natus est homo in mundum. Et vos igitur nunc quidem tristitiam habetis, iterum autem videbo vos & gaudebit cor vestrum: & gaudium vestrum nemo tollet à vobis.

PARACLESIS.

Quamvis ex malo adversa valetudinis quispiam acerbissime perturbetur, perturbationem tamen non absque consolatione suscipiet qui in ea promissa salutatis signa esse cognoscit: pari ratione nos quoque incundos ac letos esse convenit, dum spei nostræ signa conspicimus, comprobationem eius sumimus, futura bona indubitate fidei manibus iam tenemus. Siquidem salus nostra in tempore tribulationis. Nullam ergo debet generare tristitiam qualecunque istud est, quod maximam videtur significare lætitiā. Dicit enim Dominus: Vos lugebitis & flebitis, mundus autem gaudebit: vos contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Amplectenda est ergo tristitia quæ gaudium parit: & non eius materia est consideranda. Quia sæpe per dulcedinem fructus placet, quod amarum horruit in radice. Et iterum ait: Hæc locutus sum vobis, ut in me pacem habeatis: in hoc autem mundo pressuram habebitis. Quid est, in hoc mundo pressuram habebitis? nisi ut tanta in nobis sit eius credulitas pollicitationis, ut cum mundi mala patimur, futura spei

CAPVT

XXXIX.

Hieron. ad virginem in exilium missam.

Esa. 33

Ioan. 16.

Rom. 8.

spei fiducia, in summa pace nos esse credamus: tantumque sit in nobis spes futurorum, ut omnino non sentiamus nos sustinere illa que patimur, sed ea potius arbitremur iam obtinere que credimus. Si quidem dictum est, unde totum nos in futuro habere cognoscimus: Spe saluti facti sumus. Spes autem que videtur, non est spes. Ad hoc ergo tantam in nobis fidei stabilitatem Dominus esse desiderat, ut certius esse quod credimus, quam quod patimur iudicemus: & verius habeamus speranda quam sensibilia: & presentes angustias non sentiamus, dum in futuram spem tota animi intentione protendimur. Ac si bellator aliquis dolorem vulneris aut contemnat aut nesciat, dum omnibus viuacitatis sensibus solam videtur cogitare victoriam: ita certa spes rem vincit instantem, ut illud quodammodo esse incipiat quod futurum est, & desinat esse quod presens est. Aptissimum autem ad comparationem tribulationum presentium & futurorum gaudiorum, pregnantis mulieris induxit exemplum: que quia auaritate nimia liberos cupit, doloris tormentum spernit, & ante gaudet ex prole, quam contristetur ex partu: nec recusat fecunditatis exordia, quamuis certa sit ea non absque magnis angoribus euentura: quoniam dum maius gaudium cogitat, tristitia causas amplectitur. Sic et in omnibus penes rebus humanis difficile potest esse letitia, nisi tristitia ante precesserit: & amaritudo preuentis doloris commedat amplius gaudia secutura. Agricola quoque de ubertate frugum letari non poterit, nisi prius terram multo labore confecerit: & tanto magis prosperitatis spem congerit, quanto se amplius desudasse cognouerit. Hinc sumpta est, que in Psalmo cxxv. extat, iucundissima pictura presentis ac futura vite, promissionem & consolationem eorum qui in afflictione sunt, ne desperent, continens, ab agricolis

agricolis seminantibus sumpta similitudine: qui cum
 labore & felicitudine, nec sine magno labore seminant,
 postea vero cum letitia metunt, & ubertate messis ex-
 hilarantur. Solliciti quidem eunt, & mœrent portantes
 & spargentes semina sua: verum post veniunt gaudio
 pleni, referentes manipulos suos in horrea. Ita si lachry-
 mas penitentia seminauerimus, fecunda sine dubio
 messis nobis indulgentia orietur: & si crucis onus Chri-
 sti sequentes viriliter portauerimus, regnû profectò
 beatitudinis aeterna, in quo cum Christo perpetuo gau-
 deamus, exeuntes è corpore consequemur. Quia, Apo- 1. Tim. 2.
 stolo teste, si commortui sumus, & conuiuemus: si susti-
 nibimus, et conregnabimus. V. de autem immensam Dei
 pietatem. Calamitas, qua fideles premit, est breuis: at
 gloria quam illis tribuit, est sempiterna. Quod intelli- 1. Cor. 4.
 gens idem Apostolus, Id enim, inquit, quod in presenti
 est momentaneum & leue tribulationis nostrae, supra
 modum in sublimitate aeternum gloria pondus operatur
 in nobis, non contemplantibus nobis qua videntur, sed
 qua non videntur. Quae enim videntur, tēporalia sunt:
 qua autem non videntur, aeterna sunt.

SENTENTIA XXI. Ioannis 16.

Qui diligit me, diligitur à Patre meo: & ego dili-
 gam eum, & manifestabo ei meipsum.

PARACLESIS.

NE cui asper videretur & durus Christi sermo, CAP. XL.
 quem de cruce ferenda toties repetiuit, neque ille
 sub cruce deficeret: tres insignes addidit promissiones,
 quibus nihil esse poterit sublimius, acceptiusve. Quid
 enim homini maius cōtingere potest, quam diligi à Deo?
 Nam si diligere est alicui bonum velle, quis non videt
 eum, quem

eum, quem Deus diligit, omnibus bonis affuturum, nihilque ei incommodare posse? Quis unquam tale quod sperare ausus fuisset? Altera promissio eque insignis est. Et ego diligam. Pater igitur diligit, spiritum adoptionis dando: ego autem diligam, effectum redemptionum ipsum deriuando: nempe saluificam gratiam in presentibus & gloriam in futuro. Iam quem Pater diligit et Filius, quis ei nocere poterit? Si Deus pro nobis, quis contra nos? Custodit enim Dominus omnes diligentes se. Tertia promissio & ipsa maxime est insignis, Et manifestabo ei meipsum. Per Spiritum Sanctum, inquit, totum me reuolabo ei qui me diligit: ut sentiat in afflictionibus presentem consolationem, in morte presentem vitam, in peccatis presentem iustitiam. Christus enim Consolatio est, & Vita, & Iustitia nostra: Denique manifestabo nobis seipsum, quando nos hinc ad eternam felicitatem assumpturus est: ubi absterget omnem lachrymam ab oculis nostris: & dabit coronam pro cinere, oleum gaudii pro luctu, pallium laudis pro spiritu meroris. Veni ergo Domine IESU.

Rom. 8.
Psal. 144.

Apoc. 7:11.
Esa 61.
Apoc. 12.

SENTENTIA XXII. Ioannis 16.

Ecce venit hora, & iam venit, ut dispergamini vnusquisque in propria, & me solum relinquatis: & non sum solus, quia Pater mecum est.

PARACLESIS.

CAPVT
XLI.

Christum D. N. affluerunt in sua passione omnes homines, non inimici tantum, sed etiam amici. Inimici comprehenderunt eum, ligauerunt, & captiuum abduxerunt, percusserunt, conspuerunt, irriserunt, flagellauerunt, spinis coronauerunt, felle & aceto potauerunt, ac demum crucifixerunt: amici autem, partim venderunt, partim turpissime eum abnegauerunt: omnes scilicet

uacertē fugerunt & eum deseruerunt. Ideo in eius per-
 sona propheta Dauid dicit: Sustinui qui simul contri-
 bueretur, & non fuit: qui consolaretur, & nō inueni. Sed
 quam Christus consolationem habuit, sic omni humano
 solatio destitutus in tam graui afflictione? Audi eundē
 Prophetam in eius persona loquentem. Ego, inquit, sum
 pauper & dolens: SALVS TVA Deus suscepit me. Hoc
 mirū est, quod hic dicit, Pater mecum est. Et si me de-
 serunt homines, tamen non me Deus Pater deserit. Itaq;
 qui Deum habet secum, is diuina potestate ab omnibus
 inimicis saluus erit. Nam quod Christo accidit, id verò
 Ecclesia Christi, & priuatim unicuique pio fideli in
 mortis praesertim discrimine cōtingit. In ea etenim hora,
 qua migrandū est ex hoc seculo, & ingrediendum mortis
 iter, deserunt nos omnes homines: attamē non sumus soli,
 sed propter Christū, cui insiti sumus, Deū patrē nos quo-
 que nobiscū habemus, non quidem natura, sed adoptione
 filij: quo nos protegente ac deducente, non modo tuti pe-
 netrabitur per uallem mortis, sed etiā perducemur ad
 gloriam sempiternam. Et in ipso mortis certamine can-
 tabimus, Et si ambulauero in medio umbræ mortis, non
 timebo mala: quoniā tu mecū es. Dñs illuminatio mea
 & salus mea: quē timebo? Dñs protector uitæ meæ, à quo
 trepidabo? Sic Ieremias Propheta securus dicebat: Dñs
 mecum est quasi bellator fortis, idcirco qui persequuntur
 me, cadent & infirmi erunt. Et Esaias: Iuxta est, qui
 iustificat me, quis contradicet mihi? Stemus simul, quis
 est aduersarius meus? accedat ad me. Ecce Dominus
 Deus auxiliator meus: quis est qui cōdemnet me? Quis
 ex uobis timens Dominum, audiens uocem serui sui, qui
 ambulauit in tenebris, & non est lumen ei? Speret in no-
 mine Domini, & inuitatu super Deum suum.

Q

SEN

Psal. 68.

Ibidem.

Rom. 5.
Ioan. 1.
Gal. 4.

Psal. 22.

Psal. 26.
Ierem. 20.
Esa. 50.

SENTENTIA XXIII. Ioannis 16.
 Hæc locutus sum vobis, ut in me pacem habeatis.
 In mundo pressuram habebitis: sed confidite:
 ego vici mundum.

PARACLESIS.

CAPVT
 XLII.
 August.
 Tract. 104.
 in Ioannem.

Cytil. in
 Ioan. lib. 11.
 cap. 13.

Hanc commendauit causam sermonis sui, ut in illo
 pacem haberent: propter quod totum agitur quod
 Christiani sumus. Hæc enim pax finem temporis non
 habet: & omnis pia nostre intentionis actio, si finis ipsa
 erit. Propter hæc Sacramentis eius imbuimur: propter
 hæc mirabilibus eius operibus & sermonibus erudimur:
 propter hæc spiritus eius pignus accepimus: propter hæc
 in eum credimus & speramus, & eius amore quantum
 donat accedimus. Hæc pace in pressuris omnibus consolamur:
 hæc à pressuris omnibus liberamur. Propter hæc
 omnem tribulationem fortiter sustinemus, ut in hac scilicet
 citius sine ulla tribulatione regnemus. Dixit ergo propter
 quid omnia sit locutus, ut in illo scilicet pacem haberent,
 in mundo habentes pressuram: exhortatusque est, ut
 ut consideret, quoniam ipse vicit mundum. Omni peccato
 & omni mundana vexatione superior factus est Christus.
 Cumque ipse vicerit, etiam illis qui propter eum
 tentantur, insignem largitur victoriam. Illud quoque
 poterit quispiam dicere: quemadmodum interitum &
 mortem Christus superauit, cum propter nos mortuus
 surrexit: sic & nos virtute illius à morte surrecturos
 peccatum quoque victuros: quoniam in illo primo
 victum fuit, & ab illo ad nos tanquam ad genus suum
 (homo enim verè factus est) hoc bonum transfunditur.
 Ita confidere oportet, à nobis quoque mundum posse
 vinci, cum à Christo, ut ab homine victus sit: qui
 generi humano ad hoc factus est: nam qui olim vincimus
 habemus.

hauritur, modo propter Christum vincimus. Nec mirum:
scimus ut Deus vicisset, nihil ad nos: cum autem ut
homo id fecerit, nos quoque in ipso id facimus.

SENTENTIÆ PRÆCLARIORES

ex memorabili precatione D. N. Iesu Christi,
qua sub finem vitæ suæ filios Ecclesiæ suæ, tan-
quam pius paterfamiliās, Deo Patri commen-
davit.

Ex Ioannis Cap. 17.

De ardentissima D. N. Iesu Christi ad Patrem pre-
catione: eiusque perpetua efficacia.

POST adhortationem & consolationem discipulorum,
habituus Dominus, suosque relicturus, eos pro more
boni patrisfamiliās Deo patri commendat: ad quem
quamvis ipsi opus non esset oratione, nunc tamen, ut &
aliās, orationem ardentissimam habuit: ut et per eam
discipulis te statim faceret suam erga ipsos dilectionem,
curam, & providētiam, & eorum in se atque in Deum
patrem fiduciam confirmaret. In primis autem orat
pro sua, patrique, clarificatione: deinde pro discipulis:
ac postremo pro fidelibus ceteris, qui per illos erāt cre-
dituri. Non existimabimus autem eam tunc à Chri-
sto tanto affectu effusam unā cū externo sono evanuisse,
sed etiamnum in conspectu Dei presentem esse & aequē
efficacem firmiter credemus. Neque enim Christus post-
quam in calum ascendit, desinit etiam hodie precari:
sed vox huius precationis semper pro fidelibus sonat in
auribus Dei: conseruat uniuersam ecclesiam. Est enim
sacerdos in aeternum, secundum ordinem Melchisedech.
Itaque, eo quod maneat in aeternum, sempiternum ha-
bet sacerdotium: unde & saluare in perpetuum potest,
accedens per semetipsum ad Deum: semper viuens ad

CAPVT
XLIII.

Psal. 109.
Heb. 9.

Q² inter-

Rom. 8.

interpellandum pro nobis. Sic etiam ad Romanos scribit Apostolus: Si Deus pro nobis, quis contra nos? Qui etiam proprio filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum: quomodo non etiam cum illo omnia nobis donauit? Quis accusabit aduersus electos Dei? Deus qui iustificat: Quis est qui condemnet? Christus Iesus qui mortuus est, imò qui & resurrexit, qui est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis. Complectimur igitur hanc Precationem memoria, eamq; cordi nostro imprimamus: & coniungamus cum ea etiam nostras preces, ut ea sustentati vincamus omnia seculi huius mala: & mente in cælum ad Deum Patrem, eiusq; unigenitum filium Adlocatum nostrum semper erecti, consequamur cælestia bona, benedictis Patris ab origine mundi præparata.

Matt. 25.

SENTENTIA I.

Sableuatis Iesus oculos in cælum, dixit: Pater, venit hora, clarifica filium tuum, ut filius tuus clarificet te. Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis, ut omne quod dedisti ei, det eis vitam æternam. Hæc est autem Vita æterna, ut cognoscant te solum Deum verum, & quem misisti IESUM CHRISTVM.

PARACLESIS.

CAPVT
XLIII.Ioan. 16.
Heb. 2.

Christus D. N. de patientia verba faciens, proponit vnde exemplum accipiant. Propterea post hanc admonitionem ad orationem conuertitur, erudiens nos, ut in tētionibus, omnibus omissis, ad Deum eonsugiamus: omnem nostram in eo collocātes fiduciam. Ipse enim Pater, ait, amat vos. Et benignissimus Redemptor noster, non angelos, sed semen Abrabæ apprehendit,

bendit, verè homo factus: & per omnia (sine peccato
 nomen) fratribus, id est, nobis similis factus: ut miseri-
 cors fieret, & fidelis pontifex ad Deum, ut repropitia-
 ret delicta populi. In eo enim in quo passus est ipse &
 tantatus: potens est & eis qui tentantur auxiliari. Ideo
 inquit, Hæc est Vita æterna, ut cognoscant te solum
 Deum verum, & quem misisti IESVM CHRISTVM.
 Non loquitur de simplici cognitione, qua Deum quod
 Deus sit, & Iesum Christum quod filius hominis & fi-
 lius Dei sit, cognoscimus: sed de ea, qua per intellectum
 & affectum Deus apprehenditur. Quod utique tum
 fit, dum cognoscimus mysterium crucis, & susceptæ
 dispensationis ad redimendum genus humanum: nem-
 pe quomodo Deus pater nostræ salutis gratia proprio
 filio suo non pepercerit, sed pro nobis omnibus tradi-
 derit illum: cum quo etiam omnia nobis donavit. quo-
 modo ipse Filius Patri per omnia coequalis, splendor
 gloria, & figura substantiæ eius, formam serui acci-
 piens, in similitudinem hominum factus, & habitu in-
 uentus ut homo, humiliauerit semetipsum, factus obe-
 diens usque ad mortem, mortem autem crucis: ut fa-
 ctus omnibus obtemperatibus sibi causa salutis æternæ,
 appareat nunc vultui Dei pro nobis, Propitiator, In-
 terpellator, Aduocatus noster apud Deum, & propi-
 tiatio. Cùm itaque sic Deum cognouerimus atque in-
 tellectu apprehenderimus, reliquum est ut toto affectu,
 totoq; corde eum diligamus, colamus, & inuocemus: at-
 que omnem fiduciam ac spem nostram in ipso ponamus.
 Hæc cognitio verè Vita æterna est: quia verissima,
 certissima, atque ad eam unica via est ad Vitam æter-
 nam: & radix omnis boni, quod Deus est. Deus enim
 fons est bonorum omnium: & apud eum fons vitæ, in quo
 Vita beata. Ad quam nos festinanter posse perdu-
 ci, so-

Rom. 8.

Heb. 1.
Philip. 2.

Heb. 5.9.

Psalm. 35.
August. lib.
de beata
Vita.

psal. 2.

ci, solida fide, alacri spe, flagrante charitate presumendum est. De Deo namque scriptum est: Beati omnes qui confidunt in eo.

SENTENTIA II.

Ego clarificavi te super terram: opus consummaui, quod dedisti mihi ut faciam: & nunc clarifica me tu Pater apud te ipsum, claritate quam habui, priusquam mundus fieret, apud te.

PARACLESIS.

CAPVT

XLV.

Cyrril. in
Ioan. lib. II.
cap. 15. 17.
1. Ioan. 2.
Heb. 4.

Quamuis ipse D. N. Iesus Christus, Deus natura etiam sit, tamen ut pontifex (in quantum homo est) pro nobis Patrem alloquitur: ut credamus eum & nunc paraclitum ac Propitiationem esse pro peccatis nostris, iuxta Ioannem. Ita nos credere Paulus etiam persuadet, dicens: Non habemus Pontificem, qui non possit compati infirmitatibus nostris, tentatum autem per omnia pro similitudine absque peccato. Quoniam igitur ut homo, pontifex est, & simul immaculata etiam hostia, seipsum redemptionem pro vita hominum, quasi humani generis primitias Deo patri obtulit, ut in omnibus primus sit, iuxta diuinum Paulum. Offerri autem etiam genus nostrum rebelle, sanguine suo reconciliatum, & ad nouam vitam Spiritu sancto reformatum. Verum quoniam omnia ex Patre, per Filium, in Spiritu sancto efficiuntur: quamuis cum Patre simul spiritalia dona largiatur, ut mediator tamen & pontifex bona pro nobis petit. Quid vero petit? Pater, inquit, clarifica filium tuum. Et iterum: Ego clarificavi te super terram: opus consummaui, quod dedisti mihi ut faciam: & nunc clarifica me tu Pater, &c. Sed quod nunc opus, dicit, consummauit, quo a se Pater glorificatus est? Homo factus

factus est, volente Patre, ut ad vitam perpetuam lapsus ad inferos hominum genus restitueret. Hoc iam potentate Christi factum est: mortem destruxit, diaboli tyrannidem euertit, peccati vires extinxit, ineffabilem clementiam erga nos habuit, peccata nostra dimisit, errantes illuminauit, & ad verum Deum reduxit. Quae uniuersa virtute Christi consummata, faciunt ut ab omnibus Pater glorificetur. Omnes enim qui in terris sunt, sapientiam, & virtutem, & misericordiam Dei hoc pacto intellexerunt. Et nunc ait, clarifica me tu Pater apud te ipsum, claritate qua habui, priusquam mundus fieret, apud te. De incarnatione hic sermo habetur, cum nondum carnis natura clarificata esset, neque induisset incorruptionem, neque in regiam sedem ascendisset: ideo non dixit, super terram, sed apud te. Hac nos claritate pro portione nostra donabimur, si virtutem amplectemur. Ideo S. Paulus inquit: si tamen Rom. 8. compatimur, ut simul conglorificemur. Et profecto innumeris sunt lachrymis prosequendi, qui tanta propostae gloria sibiipsis deficiunt: quibus cum liceat vna cum Dei filio regnante & glorificari, tantis seipso bonis defraudant. Nonne si laboribus confici, si innumeras mortes mori oporteret: omnia pro tanta gloria ponenda essent? Non enim sunt condignae passionis huius temporis, ad futuram gloriam, quae reuelabitur in nobis.

Chrysoft.
Hom. 79.
in Ioannem.

Rom. 8.

Ibidem.

SENTENTIA III.

Ego pro eis rogo. Non pro mundo rogo, sed pro his quos dedisti mihi, quia tui sunt.

PARACLESIS.

Mediatorem CHRISTVS Dominus noster seipsum rursus ut hominem facit. Dei enim est & hominum Reconciliator, magnus verè & sanctus Pontifex noster, qui suis interpolationibus genitorem

CAPVT

XLVI.

Cyrillus lib.
11. cap. 19.
in Ioannem.

Q 4

pro-

Ioan. 1.

proprium placat. seipsum pro nobis offerens. Ipse namque hostia & ipse sacerdos, ipse mediator, ipse agnus verus qui tollit peccata mundi. Sanè figura & umbra Mediationis Christi, mediatio prisca Moysi fuit: & pontifex secundum legem, pontificem qui super legem est, figuravit. Moyses enim atque Aaron inter Deum & Iudeorum multitudinem continuè mediabantur: modo iram Dei peccatis populi concitatum placantes, & superiorem gratiã imbecilibus impetrantes: modo vultus benedicientes, & secundum legem Deo sacrificia offerentes, aut pro peccatis populi, aut ut gratias Deo pro beneficiis agerent. Christus autem, qui pontifex & mediator in ultimis seculis fuit, rogat quidem pro nobis homo, liberaliter autem unã cum Deo patre dona dignis distribuit. Quod S. Paulus aperte docuit, dicens:

Rom. 1.
1. Cor. 1.

Gratia vobis & pax à Deo patre nostro, & Domino Iesu Christo. Qui ergo ut homo rogat: is ut Deus distribuit. Immaculatus enim ac sanctus pontifex cum sit, non pro infirmitate sua, ut legis pontifices solebant, sed pro salute nostra seipsum obtulit semel, Paracletus & Propitiatio factus pro peccatis nostris. Sed Saluator noster pro mûdo hic rogare abnuit, nimirum suos à nos

1 Ioan. 2.

suis separans: verùm beatus Ioannes non pro nostris peccatis solum propitiationem & paracletum illum esse, sed pro vniuerso affirmat mundo. Nam ne pro Iudeis tantum paracletus esse Dominus apud Patrem videretur, non autem etiam pro aliis gentibus, quæ vocati obsecrati sunt: necessario, pro toto mundo adiecit, id est, pro omnibus qui per fidem vocati ad iustitiam & sanctificationem perueniunt. Quod etiã intelligens S. Paulus, inquit: Deus erat in Christo mundum reconcilians

1. Cor. 5.

sibi, non reputans illis delicta ipsorum. Recipiens enim Christus ut mediator, omnes qui ad eum per fidem con-

CMT.

currunt, & per seipsum Patri offerens, Deo mundum
reconciliant.

SENTENTIA IIIII.

Tui sunt: & mea omnia tua sunt: & tua mea sunt.

PARACLESIS.

Sicut antea dixerat, Tui erant, & mihi eos dedisti: CAPVT
Sua nunc dicit, Tui sunt: & mea omnia tua sunt. XLVII.
Operatam sententiam, & omnibus modis, ut ample-
ctitur, dignam. Ego, inquit, rogo pro meis discipulis, &
pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me: &
commendo eos tibi Patri meo caelesti, ut suscipias eos in
tuam tutelam. Neque verò eos tibi commedo tanquam
alienos, sed ut proprios: quia tui sunt. An tuos deserere
poteris? Scriptum est enim, Dominus non derelinquet
sanctos suos: in aeternum conseruabuntur. Cogitabimus
ergo nos in omni afflictione nostra, & praesertim in mor-
tis periculo, non alienos, sed Domini esse, sanguine Chri-
sti redemptos, & propter Christum in filios & Regni
caelestis haeredes adoptatos: Deum autem pro sua Boni-
tate nunquam nos deserturos, sed in omnibus periculis
conseruatuos esse. Audi Esaiam hac de re concionan-
tem: Montes comouebuntur, & colles contremiscent
misericordia autem mea non recedet à te, & foedus pacis
mea non mouebitur: Dixit miserator tuus Dominus.
Quare Deo confidamus, omnesq; curas in eum conijcia-
mus: ipse enim sollicitus est nostri.

Psal. 38

Esa. 54

1. Pet. 5.
Psal. 55

SENTENTIA V.

Pater sancte, serua eos in nomine tuo, quos dedisti
mihi, &c. Quos dedisti mihi, custodiui: & ne-
mo ex eis periit, nisi filius perditionis.

Q

PARA-

PARACLESIS.

CAPVT
XLVIII.

Quoniam mundus hic plenus est laqueis, orat D. N. Iesus Christus, ut Pater celestis discipulos suos, virtute nominis sui conseruet in bono, ne deficiant: ut seruet eos ab omni malo ne corruant: Et cum ceciderint, ut supponat manum ne collidantur. Hec enim omnia à diuina pendent munificentia. Sed aduerte, quod si petierit, ut à Deo patre seruentur, ipse id se fecisse affirmat: aequalis se virtutis cum Patre demonstrans. Perro conseruasse ita discipulos ait, ut nullus eorum prae perditionis filium perierit: ita vero Judam appellauit proditorem, quia prauitate perit sua. Itaque diuina gratia, quae difficilia facilia facit, necessario indigemus. Nostra enim vis, nisi diuinitus sustentetur, nulla perstus est: quod Psalmista confirmat, dicens: Nisi Dominus edificauerit domum, in vanum laborauerunt qui edificant eam. Nisi Dominus custodierit ciuitatem, frustra vigilat qui custodit eam. Quare necesse est, ut iugiter magnoque animo ad acquirendam salutem studeamus: & opem Dei, qua protegamur, orando petamus, cuius auxilio facile aduersarij vires superabimus.

Psal. 36.

Cyrill. lib. 11.
cap. 23. in
Ioannem.

Psal. 116.

SENTENTIA VI.

Pater, sanctifica eos in veritate. Sermo tuus
veritas est.

PARACLESIS.

CAPVT
XLIX.
Exod. 24.
Heb. 9. 10.

In veteri Testamento sanctificabatur populus per asperionem sanguinis vitulorum. At qui haec non erat vera sanctificatio: impossibile enim erat sanguine taurorum & hircorum auferri peccata. Ideo Christus in hunc mundum veniens, & carnem de carne nostra vere suscipiens,

cipient, tradidit semetipsum pro nobis oblationem & ho-
 stiam Deo in odorem suauitatis. Ecce, inquit, venio ut
 faciam Deum voluntatem tuam, in qua voluntate san-
 ctificati sumus per oblationem corporis Iesu Christi se-
 mel. Tanta dignitatis illa una Redemptoris nostri fuit
 oblatio, ut una ad tollenda mundi peccata sufficeret: qui
 tantis auctoritate in sancta introiit in sanguine proprio,
 ut deinceps nulla supplicantium postulatio sanguine in-
 dingeret alieno. Vera ergo sanctificatio fit per asperisionem
 sanguinis Iesu Christi: sanguine enim Christi lauamur
 a peccatis nostris. Porro hac asperio sanguinis Iesu
 Christi, non fit per hyssopum, sed per Verbum & Sa-
 cramenta verbo annexa. Itaque cum audis, quod Chri-
 stus pro peccatis nostris mortuus est: vel quod dicit,
 Animam meam pono pro ouibus meis: & credis vna
 fide, iam anima tua sanguine Christi conspergitur &
 mundatur. Idem fit cum Sacramenta per fidem & in
 fide suscipis. Quod autem verbo dicit sanctificari: ne
 aduenveris. Nam quod de doctrina loqueretur, addidit:
 Sermo tuus veritas est, utpote quod nullum sit in eo me-
 dacium: quod vere sanctificationis causa sit & instru-
 mentum. Vides igitur, ubi sanctitatem querere debeas.

Ephes. 5.
Psal. 39.

Heb. 10.

Cyprian.

Serm. de

circuncis.

Domini.

Ioan. 19.

Ioan. Ferus

in Euang.

Ioan.

SENTENTIA VII.

Pro eis ego sanctifico meipsum: ut sint & ipsi
 sanctificati in veritate.

PARACLESIS.

Quid sibi vult, sanctifico meipsum? sanctum sa-
 crificium offero meipsum. Et quod hostiam sui
 sanctificaret, dicendo sanctifico: constat ex sequentibus,
 tam pro eis & nobis omnibus moreretur. Ceterum, quã-
 tum clarus fuisset, si dixisset, Pro eis offero meipsum: ma-
 luit

CAP. I.

Rupert. Tui-

cien. lib 12

in Ioan.

Esa. 53.

luit tamen dicere, sanctifico: quo verbo innuit primus
 sordidum fuisse. Dicendo autem, Pro eis: non suis sed
 alienis sordibus sorduisse, clarè definit, id quod Esaias
 patenter exprimens, cum dixisset, Omnes nos quasi
 errauimus, unusquisq; in viam suam declinauit, statim
 intulit: Et posuit Dominus in eo iniquitatem omnium
 nostrorum. Et Zacharia cap. 111. legimus: Et Iesus natus
 erat vestibus sordidis. Igitur quia secundum se quilibet
 sanctus, imò sanctus sanctorum erat, quippe qui de Spiritu
 sancto conceptus fuerat: & quia peccatum non fecit, non
 est inuentus dolus in ore eius: sed secundum iniquitates omni-
 um nostrorum, quas Deus in eo posuerat, vestibus sordidis
 indutus erat impollutus Pontifex noster Iesus Christus
 Agnus Dei omnium purissimus: rectè dixit, Sanctifico
 me ipsum, signanter addendo, Pro eis. Quare pro eis: non
 & ipsi sint, inquit, sanctificati in veritate: non in ombre
 vel figura, sed in vera peccatorum remissione. Habent
 itaque fiduciam in introitu sanctorum in sanguine Christi
 & sacerdotem magnum super domum Dei, accedamus cum
 vero corde in plenitudine fidei: aspersi corda à conscientia
 mala, & abluti corpus aqua mundata, teneamus spei nostrae
 confessionem indeclinabilem. fidelis enim est qui repromissis

Hebr. 10.

SENTENTIA VIII.

Non pro eis rogo tantum, sed & pro eis qui creditum
 sunt per verbum eorum in me.

PARACLESIS.

CAPVT

II.

Cyrill. li. 11.

cap. 16.

1. COR. 15.

Christus D. N. cum primum pro se, ac deinde pro
 Apostolis suis orasset: orat & pro reliquis fide-
 libus. Initium namq; reparandorum in nouam vitam, &
 primus homo caelestis Christus fuit: secundus enim Adam
 Dominus est de caelo, ut Paulus ait: idcirco dicebat
 Nemo a se

Nemo ascendit in calu, nisi qui descendit de calo, Filius
 hominis qui est in calo. Initio autē & origini multo pro-
 prios, qui primò electi, sequēdi Christum d gntate
 clarati sunt: qui gloriam eius oculis viderunt, qui ei
 semper inhaerentes, conuenientēsq̄ salutis praecepta in
 animis suis congesserunt: merito igitur post caput omnium
 preciosissima ipsi corporis membra effecti sunt. Ad quos
 benedictionē spiritus à Patre petiit per seipsum dandam.
 Verum ne quis putaret ad discipulos solummodo Christi
 spiritum à Domino petiit, nihil verò de nobis qui post
 illis sumus, à pontifice mediatoreq̄, animarū nostrarum
 datum esse: necessario subiicit, nō de illis solum se rogare,
 sed de credētibz etiam in eum per pradicacionem illorū.
 Absurdum enim esset certe atque incongruum, si cūm
 omnis primi hominis peccato uniuersum genus condem-
 natum est, non similiter per iustitiam Christi uniuersa
 iustificaretur natura. Itaque in hac orationis sua parte,
 pro omnibus orauit fidelibus, qui vsque ad finem mundi
 futuri sunt: qui etsi non viderunt neque audierūt Apo-
 stolos docentes, tamen per verbum & doctrinam eorum
 haētēnus crediderunt & credēt: quam ab Apostolis pri-
 mo post Christū acceptā Ecclesia haētēnus conseruauit,
 tradetq̄, posteris vsque ad finem seculi. Et quia cū hac
 apostolica doctrina Ecclesia tradita & cōmendata, nul-
 lum aurum vel argentum, nulla gemma quamlibet pre-
 tiosa, nullus thesaurus etiam locupletissimus, conferrī po-
 test, quippe quia salutem nobis adfert sempiternā: idēo
 in conspectu esse debet. Certē summā eius vel caput per-
 petuo in corde circumferre debemus. Summa haec est:
 Ioannis xx. Hec autem scripta sunt, ut credatis, quia
 Iesus est Christus Filius Dei: & ut credentes, vitam
 aeternam habearis in nomine eius. I. Ioānis 5. Hic est verus Deus,
 & vita aeterna. Actorum 4. Hic est lapis reprobatus Psal. 117.
 ab

ab aedificatibus: qui factus est in caput anguli. Et addit
S. Petrus. Et non est in alio aliquo salus. Nec enim

S. PETRVS. aliud nomen est sub celo datum hominibus, in quo oportet nos saluos fieri. Romanorū x. Prope est verbum in ore tuo, & in corde tuo. hoc est verbum fidei quod predicamus. Quia si cōfitearis in ore tuo Dominum IESUM, & in corde tuo credideris quod Deus illum suscitauerit a mortuis: saluus eris. Ad Titum. cap. 11. Apparuit gratia Dei Saluatoris nostri omnibus hominibus: erant enim nos, vt abnegantes impietatem & secularia desideria, sobrii, & iusti, & piè viuamus in hoc seculo, expectantes beatam spem & aduentum gloria magni Dei, & Saluatoris nostri Iesu Christi, qui dedit semetipsum pro nobis, vt nos redimeret ab omni iniquitate, & mundaret populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum. Habes in hac Apostolorum doctrina Fidem in Iesu Christo unicum Redemptorem nostrum: ac noue uisam formam & catholica obseruantia Regulam. Quid verum, si iuxta hanc formam & regulam non ita vitam instituisti? audi Apostolum Petrum rursus de Christo concionantem: Huic omnes Prophetae, inquit, testimonium perhibent, remissionem peccatorum accipere per nomen eius omnes qui credunt in eum. Proinde bene D. Cyprianus scripsit: Habemus Aduocatum et Deprecatorem pro peccatis nostris Iesum Christum Dominum nostrum: si modo nos in prateritum peccasse penitentia, & confitentes atque intelligentes delicta nostra, quibus Deum offendimus, vel de cetero nos ambulare in uia eius, & praecepta eius metuere spondeamus.

Acto. 10.
Jerem. 31.
Mich. 7.

Lib. 4. Epist. 4.

Rogo,

SENTENTIA IX.

Rogo, vt omnes vnum sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, vt & ipsi in nobis vnum sint,

PARACLESIS.

Omnis populus Christianus vnum est in Deo, CAPVT

quasi filij charissimi diuina confortes natura: non
 secundum naturam, sed secundū gratiam. Neque enim
 eiusdem substantia est, animus humanus & Deus. Sed
 dilexisti, inquit, eos, sicut & me dilexisti. Vides ergo
 quod in consortium substantia eius assumimur, non na-
 tura esse sed gratia: & ideo nos diligit, quia filium dile-
 xit Pater, & membra diliguntur, scilicet in corpore.
 Quotquot enim receperunt Christum, dedit eis potesta-
 tem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius: qui
 non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex
 voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Verbum caro fa-
 ctum est, vt nos de carne transiremus in Verbum. Nec
 verbum desit esse quod fuerat: nec homo perdidit esse,
 quod natus est. Gloria aucta est, nō mutata natura. Vis
 scire quomodo cū Christo vnum corpus efficiamur? Do-
 ceat te ipse qui condidit, Qui comedit carnem meam, &
 bibit sanguinem meum: hic in me manet, & ego in illo.
 Sicut misit me viuens Pater, & ego viuo propter Patrē:
 & qui comedit me, viuit propter me. Isto est panis, qui de
 celo descendit. Sed & Ioannes Euangelista, qui de pe-
 ctore Christi hauserat sapientiam, in eadem verba con-
 cordat dicens: In hoc intelligimus quod in eo manemus,
 & ipse in nobis: quoniam de spiritu suo dedit nobis. Si
 quis confessus fuerit, quoniam Iesus est Filius Dei: Deus
 in eo manet, & ipse in Deo est. Si credis in Christum,
 quomodo & Apostoli crediderunt, vnum cum eis in
 Christo corpus efficieris.

LII.

Hieron. li. 2.

aduersus

Iouinia.

2. Petri. 1.

Ioan. 1.

Ioan. 6.

1. Ioan. 4.

S E N

Dilexisti eos, sicut & me dilexisti.

PARACLESIS.

CAPVT

LIII.

Ioan. 16.

Dilexisti eos, inquit, sicut & me dilexisti. Sic antea quoque dixerat: Ipse Pater amat vos, quia vos me amastis, & credidistis quia à Deo exiui. Nihil horum verbis dulcius excogitari potest. Dicit Patrem caelestem amare nos: sic ut ipsum amauit Filium suum. Iri uant in nos quacunque tentationes & afflictiones, etiam portae inferi, oppugnent, quantum uolent: non tamen praeuident aduersum nos in Christo firmiter radicos. Ipsi enim Pater amat nos: nec simplici amore, sed ut filium suum, de quo dixit: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui. Duo, inquit Cyprianus, grata uocabula sensibus imprimuntur: ut communitio nominum nos associet collegio munerum: & tanta dulcedinis nomina nostrum emolliant animum, accendantq; deuotionis affectum. Sumus ergo Deo patri cura: qui non patitur nos tentari supra id quod possumus, sed in omnibus temptationibus & periculis conseruabit: ut tuto illi nos non committere, & de eo optimè sperare possimus. Enim uero inenarrabilem erga genus humanum amorem suum dulcissima imagine impressit in naturam humanam: qua de eadem re testificaretur. In naturis parentum, in intimo sinu cordis amor & beneuolentia naturalis lucet: qui quidem non accenditur consuetudine, sicut amor erga alienos: sed ab ipso Conditore Deo animi parentum inditus mirabili incendio flagrat: cuius flammae omnes vincunt molestias & labores, qui sunt in educatione sobolis sustinendi: quo etiam fit, ut parentes sobolem mirificè complectantur: & ita quidem, ut plures faciant natorum salutem & incolumitatem, quam uitam propriam. Vis amoris huius in periculis cernitur.

Equidem

Matt. 3. 17.
Serm. de Baptismo
Christi.

2. Cor. 10.

Eisdem sexus muliebris natura est imbecillior: tamen
 matre hic amor tantum robur efficit, ut in periculo
 ignem & ferrum perrumpat, ut nato succurrat &
 quem ferat. Nimirum voluit Deus talem parentum
 affectum esse commonefactionem ardentissimi amoris,
 quo ipse Filium suum D. N. Iesum Christum comple-
 ctitur: & propter Filium, Ecclesiam, & nos omnes, qui
 sumus illi adiuncti & inserti: & facti ipsius hereditas
 & populus peculiaris, O ingens & incomparabilis boni-
 tas: quam nō solum nulla oratio enarrare, sed mēs nul-
 la neque angelica neque humana, cogitatione potest com-
 prehendere. Huc facit quod propheta David dicit:
 Quomodo miseretur pater filiorum, miserus est Do- Psal. 102.
 minus timentibus se. Sensus est: Sicut pater dulcissima
 benevolentia & summo misericordie affectu mouetur
 erga filios suos: ita Deus intimo affectu, & amore in-
 narrabili completitur timentis ipsum. Et in Esaiā di- Esa. 49.
 cit Dñs: Dixit Sion, Dereliquit me Dñs, & Dominus
 oblitus est mei. Nūquid obliuisci potest mulier infantem
 suum, ut non misereatur filio uteri sui? Et si illa oblita
 fuerit, ego tamen non obliuiscar tui. Ecce in manib. meis
 descripsi te. In Evangelio Luca Christus sic loquitur: Luc. 11.
 Quis ex vobis patrem petit panem, nunquid lapidem
 dabit illi: Si ergo vos cum sitis mali, nostis bona data
 dare filiis vestris, quanto magis Pater vester celestis
 dabit spiritum bonum petentibus se? Natura hominum
 horribiliter deprauata est, attamen hoc incendium a-
 moris erga liberos manet: quomodo igitur non maior
 multo erit amor Dei immutabiliter boni erga creatu-
 ras quas condidit? Ad hæc, quò natura humana sunt
 generosiores, eò amoris vis est expressior: Deus ergo cum
 natura generosissima et omnium creaturarum excel-
 lentissima, multò utique ardetius suum filium dilectum,

R. & nes

& nos in illo diligit, quàm vllus homo quamlibet generosus. Hac itaque consolatio sola omnes mundi molestias leuare, & animos in desperationis precipitium vergentes, reuocare potest: quæ animo obuersari debet quoties vel conscientia horribiles tentationes, vel alia quacunque nos vexant aduersa.

SENTENTIA XI.

Pater, quos dedisti mihi, volo, vt vbi sum ego, & illi sint mecum: vt videant claritatem meam quam dedisti mihi, quia dilexisti me ante constitutionem mundi.

PARACLESIS.

CAPVT

LIIII.

Cyrillus lib.
11. cap. 28.
in Ioan.

Cum pro discipulis, imò verò pro vniuersis erantur, charitatemque Patris, vniõnem ac sanctificationem petierit, ista subiunxit. Vt non alios secum futuros, gloriamque visuros, quàm eos ostendat, qui per ipsum Patri coniuncti, eo amore diliguntur, quo ipse quoque amari precipitur. Diligimur enim vt filij: ad similitudinem filij naturalis. Nam etsi non equali mensura, tamen exquisita imitatio rei, veritati quodammodo exequari videtur. Volo igitur, inquit, vt qui per illuminationem fidei mihi abs te dati sunt, mecum sint: & gloriam meam videant. Que autem oratio, quam suauis esse cum Christo, explicabit! Ineffabilia certe sunt: nec oculus vnquam vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, que Deus preparauit diligentibus suis. **Philip. 1.** Quid enim maius, quam esse cum Christo? melius est resolui, & esse cum eo, vt Paulus ait. Quibus ille verbis, etiam huic vite dignitatem amicorum Dei preparauit: que est (vt alibi testatur) esse cum Christo. Resurgens enim mortui, ait, & nos simul cum illis rapiemur in nubibus obuiam Christo in aera: & sic semper cum Domino

1. Cor. 15.

Philip. 1.

2. Thef. 4.

Domino erimus. *Conformes erimus gloria sua, con-* 2. Tim. 2.
gruamusque secum secundum Scripturas, unamque recum-
temus cum eo in regno calorum. Saluator etiam alibi,
Vado, inquit, & preparabo vobis locum: ut viam vobis Ioan. 14.
faciam, & inuium iter preparem. Vado enim lauare Apoc. 1.
vos a peccatis vestris in sanguine meo: ut digni sitis in-
troire in illas sydereas mansiones. Et iterum veniam, &
accipiam vos mecum, ut ubi sum, & vos sitis. Huc per-
tinet quod in Apocalypsi dicitur: Ecce tabernaculum Apoc. 11.
Dei cum hominibus, & habitabit cum eis. Item quod
de celesti ciuitate in Ezechiele scribitur: cuius nomen, Ezech. vii.
DOMINVS IBIDEM. *In hanc S. Ciuitatem aditum*
paratum habent omnes illi, qui fide muniti, & spe robo-
rati, in charitate hinc migrant. Atque illic nullo dolore
pressi, nullis tenebris circumfusi, nulla deformitate ma-
culati, sed celesti gaudio adimpleti, admirabili splen-
dore illustrati, eximia pulchritudine amicti, summum
illum cali terraque moderatorem & Regem in decore suo
videbunt: & omnium bonorum affluentia cumulati, di-
uino numine in omnem eternitatem fruuntur. Dominus
etiam ibidem, Deus omnia in omnibus. Respice Sion, ait 1. Cor. 13.
Elias, ciuitatem solennitatis nostra: oculi tui videbunt Esa. 33.
Hierusalem habitationem opulentam, tabernaculum
quod nequaquam transferri poterit. Ibi magnificus est
Dominus noster. O ciuitatem celestem, quam prepa-
rauit Deus dilectibus: qua nec ruina labefactatur, nec
vetustate consumitur. O vitam felicem, o regnum vere
beatum: quis mihi concedet ut ad te corporis vinculis so-
lutus euolem, & angelorum sociatus choris Deo meo
saues perenneque hymnos concinam de canticis Sion?
Quomodo cantabimus canticum Domini in terra alie- Psal. 136.
na? Hac recordatus sum, & effudi in me animam meam: Psal. 41.
quam transibo in locum tabernaculi admirabilis. vs-
que ad

R 2

que ad

que ad domū Dei. Ad meipsum anima meū conturbata
est: propterea memor ero tui de terra Iordanis & Her-
monij, id est, in hac lachrymarum valle. Deus refugium
nostrum & virtus, effice, ut tui nominis memoria nun-
quam excidat ex animo meo: sed semper mihi ante ocu-
los mentis bonitas tua versetur. Utinam pectus meum
sit oratorium quoddā, ubi tu Christe Saluator sis per-
petuò sculptus, & aurea imago tua sit in terreo altari
cordis mei collocata, ut te semper intuear, & ardeam
amem: ut tui amoris flamma me transformet in te a
ritate in claritatem: ut nō iam per anigma te aspiciam,
sed facie ad faciem: & vultum illum tuum pulcherr-
mum, in quem desiderant angeli prospicere, intuear.
in hac incuendissima suauissimāque tui sanctissimi nomi-
nis visione obdormiens requiescam. Tu enim Domine
IESU in hac tua sancta precatione singulariter tu
constituisti me.

1. Pet. 2.
Psal. 4.

CONSOLATIO EX S. PASSIONE
& Morte viuifica Redemptoris & Domini nostri
Iesu Christi.

Fructus Passionis & Mortis Iesu Christi D. N. &
quas inde Consolationes accipimus.

CAPVT
XV.

EX S. Passione & Morte viuifica Redemptoris
D. N. Iesu Christi, mirabiliter conspiciuntur
mensa Bonitas & Misericordia, inenarrabilis quæ
ardentissimūsq. Dei patris amor, erga nos miseros pec-
catores: ideoque in omnibus aduersis maxime autem
mortis angustis, efficacissimas inde Consolationes acci-
pimus. Si enim Deus cum inimici essemus, nec benefi-
cium vllum agnosceremus aut peteremus, adeo clemens
exiit, ut proprio filio suo non pepercerit, sed pro nobis
omnibus

Rom. 8.

omibus tradiderit illum, in tantam videlicet crucia-
 tionem acerbitatem: quid non praestet iam filij sanguine
 reconciliatis, & veniam ac misericordiam efflagitanti-
 bus? Ex supplicij autem grauitate, diuini relucet ma-
 gnitudo beneficij, Tradidit Filium suum Pater non
 unum ex multis, sed vnicum, eumque dilectissimum:
 & tradidit in hoc Passionis & Mortis genus, quo nul-
 lum onquam fuit aut erit vel ignominiosius vel acer-
 bius. Nam proditus ille primum est à discipulo, qui cum
 ad dulces capiebat cibos: mox etiam à reliquis discipulis
 est desertus. Hinc capitur & ligatur: & à cohorte mi-
 litum circumducitur ad Annam et Caiphā, ad Pilatum
 & Herodem: alapis caditur, à falsis testibus accusatur,
 illudatur, conspuitur, flagellis discerpitur, spinis corona-
 tur: deinde extra Hierusalem educitur, crucem ipse
 portat ad caluarie montem, vestibus exuitur, felle &
 aceto potatur, inter duos latrones cruci affixus contume-
 liis afficitur. Intuere mentis tuae oculis Redemptorem
 tantum sanguine madentem, sputo foedatum, spinis di-
 spantem, virgis licitoris laniatum, in cruce tanquam
 maleficum distentum. Foderunt, inquit, manus meas
 & pedes meos: dinumerauerunt omnia ossa mea. Cogi-
 ta, quomodo potuerit caelestis Pater spectare tam crude-
 lem dilecti Filij laniationem, tam horribiles cruciatibus: au-
 dire gemitus tam tristes, tam profunda suspiria, quere-
 las adeo miserabiles. Et quidem initio passionis dicebat:
 Tristis est anima mea usque ad mortem. Pater mi, si
 possibile est, transeat à me calix iste. Et factus est sudor
 eius, sicut guttae sanguinis decurrerēt in terram. In cru-
 ciatibus, in summis cruciatibus clamabat: Deus meus,
 Deus meus: ut quid dereliquisti me? Quis ad has vo-
 cationes expanscat & prorsus obstupescat? Quo pacto o-
 mnia. Deus hanc immanem Iudeorum crudelitatem, &

Vide insignis
 locum apud
 Apost. Pau-
 lum in Epist.
 ad Rom.
 cap. 5.

Psal. 54.

Psal. 22.

Matt. 26.

Luc. 22.

Ephes. 1.

tam acerbam unigeniti filij passionē ferre poterat: quomodo sol adspicere nequibat? Nimirum tu Deus, diues in misericordia, propter nimiam Charitatem tuam, quod dilexisti nos, cum essemus mortui peccatis, conuiuificasti nos uolebas in Christo: cuius gratia saluati sumus. quod factus est omnibus obtemperantibus sibi, causa salutis aeternae. Et non est in alio aliquo salus,

Heb. 5.

Ago. 4.

Passionis Christi maximam esse potentiam: & ad id solum hominem pertinere.

CAP. LVI.

Bernard. ser.
de Passione
Domini.

Heb. 1.

Philip. 1.

Patet quia haec Passio potentissima est ad exhibendam Priendam omnium genera peccatorum. Sed quis scit, quomodo data est mihi? Mihi data est, quia alteri dari non potuit. Nunquid angelo? Sed ille non eguit. Nunquid diabolo? Sed ille non resurgit. Denique non in similitudinem angelorum, sed in similitudinem hominum factus est, & habitu inuentus ut homo, exinanit semetipsum formam serui accipiens. Filius erat: & factus est tanquam seruus. Non solum formam serui accepit, ut scilicet esset: sed etiam mali serui, ut uapularer: & serui peccati, ut poenam solueret, cum culpam non haberet.

SENTENTIAE S. SCRIPTURAE DE
Passione & Morte Christi D.N.

SENTENTIA I. Esaiæ 53.

Verè languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portauit: & nos reputauimus eum quasi leprosum, & percussum à Deo, & humiliatum. Ipse autè vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra; disciplina pacis nostrae super eum, & liuore eius tincti sumus. Omnes nos quasi oues errauimus, & quisque

quisque in viam suam declinavit: & posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum. Oblatus est, quia ipse voluit.

PARACLESIS.

Nullam admiserat culpam Christus D. N. ob quam supplicium mereretur. At voluit pro nobis pati: ut à nobis debitam poenam auerteret. Languores nostros, non suos, hoc est, peccata nostra ipse tulit: & dolores nostros, id est, supplicia, quae pro peccatis nostris merebamur, ipse portauit. Pro nobis infirmus fuit in cruce: & defuerunt omnino infirmorum solatia. Pro domo habuit caluaria montem, pro lecto duram crucem, pro cervicali coronam spineam, pro dapibus fel & acetum. Sedit in cruce, nec erat qui illi calicem aque frigida porrigeret. Atq. hos acerbissimos cruciatus, o homo, Christus sustinuit propter te, ut te attraheret ad se. Ideo caput habet inclinatum, ad te osculandum: brachia extensa ad amplexandum, manus perforatas ad largiendum, & totum denique corpus expositum ad te liberandum: ut sic eum figas in corde tuo, qui pro te fixus fuit in crucis patibulo. Ama amantem te. sequere cum crucis praesentem te. Denique dum terreris peccatorum multitudine, Mors Domini in mentem veniat. Extendit enim brachia sua in cruce, & expandit manus suas, paratus in amplexus peccatorum. Dic cum S. Augustinus: Inter brachia Saluatoris mei, & viuere volo, & mori cupio. Ibi securus decantabo: Exaltabo te Domine, quoniam suscepisti me: nec delectasti inimicos meos super me.

CAPVT
LVII.

1. Pet. 2.

August. lib.
Manual. cap.
23.

Psal. 19.

R *

SENTEN-

Foderunt manus meas, & pedes meos; dinumerauerunt omnia ossa mea.

PARACLESIS.

CAPVT

LVIII.

Bernard. ser.
51. super
Cantica.

Esa. 53.

Gen. 4.

Psal. 21.

Ioan. 19.

Deut. 31.

Psal. 33.

Luc. 1.

ET reuera vbi tuta firmaque infirmis securitas & requies, nisi in vulneribus Saluatoris? Tanto illa securior habito, quanto ille potentior est ad saluandum. Eremit mundus, premit corpus, diabolus insidiat: non cado, fundatus enim sum supra firmam petram. Peccaui peccatum grande, turbatur conscientia: sed non perturbabitur: quoniam vulnere Domini recordabor. Nempe vulneratus est propter iniquitates nostras. Quid tam ad mortem, quod non Christi morte soluitur? Si ergo in mentem venerit tam potens tamque efficacax medicamentum: nulla iam possum malignitate terri. Et ideo liquet errasse eum, qui ait: Maior est iniquitas mea, quam vt veniam merear: nisi quod non erat de membris Christi, & non pertinebat ad eum de Christi merito, vt suum præsumeret, suum diceret, quod illius esset: tanquam verum capitis membrum. Ego vero confidenter dico: quod ex me mihi deest, vsurpo mihi ex visceribus Domini: quoniam misericordia affluunt: nec desunt foramina, per qua effluant. Foderunt manus eius & pedes, latiusque lancea forauerunt: & per harum rimas licet mihi sugere mel de petra, oleumque de saxo durissimo: id est, gustare & videre quoniam suavis est Dominus. Patent viscera misericordia Dei nostri: in quibus visitauit nos Oriens ex alto. Quid ni viscera per vulnera pateant? In quo enim clarius, quam in vulneribus tuis eluxisset, quod tu Dñe suavis es & mitis, & multa misericordia? Maiorem enim miserationem nemo habet, quam vt animam suam ponat quis pro ad-

ditis mor
Misericordia
in ille me
Domini
Quid enim
Nempe v
gratia. Et
atrum: e
cantabo. T
iustitia tu
et mihi tu
non vna a
secundum
tua, iustitia
pariter &
Et in me q
te autem
bonitatis?

6
Omnes p
gratis p
est in C
tatore

G
villio
tum: per r
Ham. Rec
est capri
tem. Ma
patio: ni
quosodo e
dicitu

illis morti & damnatis. Meum proinde Meritum
 Misericordiam Domini. Non plane sum meriti inops: quan-
 tu ille miserationum non fuerit. Quod si misericordia
 Domini multa: multus nihilominus ego in meritis sum.
 Quid enim si multorum sum mihi conscius delictorum?
 Nempe ubi abundavit delictum, superabundavit &
 gratia. Et si misericordia Domini ab aeterno usque in
 aeternum: ego quoque misericordias Domine in aeternum
 contabo. Nunquid iustitias meas? Domini memorabor
 iustitiae tuae solius: ipsa enim est & mea. Nempe factus
 est mihi tu iustitia a Deo. Nunquid mihi verendum, ne
 non una ambobus sufficiat? Non est palliū breue, quod
 secundum Prophetam non posse operire duos. Iustitia
 tua, iustitia in aeternum. Quid longius aeternitate? Et te
 pariter & me operiet largiter larga & aeterna iustitia.
 Et in me quidem operit multitudinem peccatorum: in
 te autem Domine, quid, nisi pietatis thesauros, diuitias
 bonitatis? Haec in foraminibus petra reposita mihi.

Thren. 3.

Rom. 5.
 Psal. 102. 88.
 Psal. 70.
 1. Cor. 1.
 Esa. 28.
 Psal. 118.

SENTENTIA III, Roman. 3.

Omnes peccauerunt, & egent gloria Dei: iustificati
 gratis per gratiam ipsius, per redemptionem quae
 est in Christo Iesu, quem proposuit Deus Propi-
 tiatorem per fidem in sanguine ipsius.

PARACLESIS.

Gratis nos iustificatos dicit Apostolus: hoc est, sine
 ullis operum meritis, per gratuitam Dei bonita-
 tem: per redemptionem, quae facta est per Iesum Chri-
 stum. Redemptionem autem eam intellige, quae proprie
 est captiui, per soluto pro capite eius pretio: Gen. 44.
 Magna autem constitit Christo hac nostra iusti-
 ficatio: nimirum pretio Sanguinis sui. Verum si pretio,
 quomodo ergo gratis? Haec tenus gratuita Dei bonitate:
 R 5 quia

CAP. LIX.
 Ada. Sab-
 bout. in
 Epist. ad
 Roman.

quia quamvis iustam pro peccatis Satisfactionem exegerit, gratis tamen Redemptorem & Satisfactorem ipse nobis misit. Atq. hoc est quod explicat in sequenti particula, **QVEM PROPOSUIT PROPITIATOREM**: quem sine ullis nostris meritis, gratuita sua bonitate proposuit Mediatorem, Reconciliatorem, Pacatorem, inter se & genus humanum, per fidem. Si velimus huius gratuiti doni participes esse, oportet adferre fidem: ac ut sciamus, qualem fidem, addit: **IN SANGVINE IPSIVS**. id est, quam credimus ipsum pro peccatis nostris expiandis effudisse sanguinem. Nec hoc solum: sed qua confidamus praeter ea, Deum patrem propter Sanguinem filii sui effusum, nobis quoq. fore propitium, quantumvis perditè habitum vixerimus: modo ex animo respiciamus ac patiamur. **Observa igitur Paulum hoc loco ter hac particula PER usum fuisse: Per gratiam ipsius, Per redemptionem, & Per fidem in sanguine ipsius. Ut intelligamus, cum iustificamur, tria maxime concurrere. Primum habet Gratia, qua est ex parte Dei: qui omnia sua gratuita bonitate agit. Deinde ex parte Iesu Christi, Iustitia redemptionis, proprius Sanguis effusus et oblati: tanquam pretium redemptionis humanae. Demum ex parte nostra Fides: qua donati à Deo, mouemur, inuenimus morti Iesu Christi. Perierant homines suo peccato, quorum miserie succurrit Christus, eò à Patre traditus: & se fidelibus communicat, ut in ipso inueniant omnia quae illis desunt. Gratis ergo misericordia Dei iustificamur. Intelligemus autem particulam GRATIS, non excludere Contritionem seu poenitentiam: sed meritum seu conditionem dignitatis ex parte nostri, & opus nostrum praecedens. Vtitur autem ea voce frequenter Apostolus, ut Iesu Christo tribuatur honos: scilicet, quòd ipse sit Propitiator & Mediator: quòd per ipsum & propter ipsum**

laud. Guil.
Ba.

Quos contingant nobis hæc admiranda beneficia, re-
 missio peccatorum, liberatio à peccato & morte, donatio
 vite æternæ. Et ut promissio vite æternæ sit nobis certa: Pfal. 144.
 eam à Christo pendere audiamus, quem certò sci-
 mus fidelem esse in promissis.

SENTENTIA IIII. Roman. 5.

Commendat charitatem suam Deus in nobis: quo-
 niam cum adhuc peccatores essemus, Christus
 pro nobis mortuus est. Multò igitur magis nunc
 iustificati in sanguine ipsius, salvi erimus ab ira
 per ipsum. Si enim cum inimici essemus, recon-
 ciliati sumus Deo per mortem Filij eius: multò
 magis reconciliati salvi erimus in vita ipsius.

PARACLESIS.

Profectò summam & indicibilem erga nos charita- CAP. LX.
 tem ostendit Pater noster cælestis: quòd pro nobis
 peccatoribus & inimicis, Filium suum, quem unicè di-
 lexit, atrocissime morti exposuit. Quòd si tam beneno-
 lum se nobis exposuit, cum odio fuisset dignissimi:
 qualem se nobis præstabit sanguine filij sui reconciliatis
 & iustificatis? Et si sanguine filij semel mortui: quanto
 magis nunc vivèntis in sæcula seculorum salvi erimus ab
 ira? Et amici quippe facti iam sumus: & morte deinceps
 opus non est. Qui inimicis igitur ita pepercit, ut si-
 lio suo unigenito non pepercerit: cum amici facti sumus
 non tutabitur? quando deinceps iam opus non sit, ut Fi-
 lium suum pro nobis denuò tradat. Et si CHRISTVS pro
 temporis MORIVVS Deo nos reconciliauit, saluavit, iu-
 stificavit, immortales fecit, filios constituit, heredes at-
 que consortes: quid non velit & possit iam VIVVS? Si
 tantam vim MORS habuit: quantam VITA habere
 videnda est?

Chrysof. in
 cap. 5. Epist.
 ad Rom.
 Rom. 8.

SENTEN-

SENTENTIA V. Roman. 8.

Proprio filio suo non pepercit Deus, sed pro nobis omnibus tradidit illum: quo modo non etiam cum illo omnia nobis donauit?

PARACLESIS.

CAP. LXI.
Chrysof. in
cap. 8. ad
Rom.

Quo pacto nos deseret Deus, quorum gratia proprio filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus illum tradidit? Cogita, queso, quanta sit bonitatis, neque proprio filio parcere, sed tradere: & pro omnibus tradere: etiam vilibus, etiam ingratis, quin & inimicis. Quomodo non simul cum illo nobis omnia donauit? Si Filium largitus est, idque non simpliciter, sed occisori tradidit: quid amplius de aliis dubitas, cum Dominum ipsum receperis? Quid de opibus dubitas, cum herum habeas? Nam qui quod maius est, inimicis adhuc existentibus dedit: quomodo quae minorae sunt, negaret amicis?

SENTENTIA VI. I. COR. I.

Christus factus est nobis sapientia à Deo, & iustitia & sanctificatio & redemptio: quemadmodum scriptum est: Qui gloriatur, in Dño gloriatur.

PARACLESIS.

CAPVT
LXII.
Bernard. ser.
22. super
Cantica.
Esa. 9.
Luc. 1.

Vide quadrifariam unctionem, vide affluentissimam atque inestimabilem suauitatem eius, quem vnxit Pater oleo letitiae pro consortibus suis. Sedebas o homo in tenebris & umbra mortis, per ignorantiam veritatis: sedebas vinctus catenis delictorum. Descendit ad te in carcerem IESVS CHRISTVS: non ut torqueret, sed ut erueret de potestate tenebrarum. Et primo qui-

quidem veritatis Doctor depulit umbram ignoran-
 tia sua, luce sapientia sua. Per iustitiam deinde qua
 ex fide est, soluit funes peccatorum, gratis iustificans
 peccatorem. Quo gemino beneficio implevit sermonem
 illius S. David: Dominus soluit compendios, Domi-
 nus illuminat cecos. Addidit quoque, sancte inter
 peccatores vivere: & sic tradere formam vita, tanquam
 via, qua redires ad patriam. Ad cumulum postremo
 pietatis tradidit in mortem animam suam: & de pro-
 prio latere protulit pretium satisfactionis, quo placavit
 Patrem: per quod illum plane ad se versiculum traxit:
 Apud Dominum misericordia, & copiosa apud eum
 redemptio. Prorsus copiosa: quia non gutta, sed vnda
 sanguinis largiter per quinque partes corporis emana-
 vit. Quid tibi debuit facere & non fecit? Illumina-
 vit caecum, soluit vinctum, reduxit erroneum, reconci-
 liavit reum. Quis non libenter post illum atque alacri-
 ter currat: qui & ab errore liberat, & errata dissimu-
 lat: qui deinde merita viuendo tradit, premia morien-
 do conquirat? Quam excusationem habet, qui in odore
 horum unguentorum non currit, nisi ad quem forte
 odor minime peruenit? Sed enim in omnem terram exi-
 it odor vite: quoniam misericordia Domini plena est
 terra, & miserationes eius super omnia opera eius.
 Passio tua Domine Iesu, vltimum refugium, singulare
 remedium: deficiente sapientia, iustitia non sufficiente,
 succumbentibus meritis, illa succurrit. Itaque cum de-
 fecerit virtus mea, non conturbor, non diffido: scio quid
 faciam. Calicem salutaris accipiam: & nomen Domi-
 ni inuocabo. Illumina oculos meos Domine, vt sciam
 quid acceptum sit coram te omni tempore: & sapiens
 sum. Delicta iuuentutis mea, & ignorantias meas ne
 memine-

Matt. 12.
 Rom. 3.

Psal. 145.

Esa. 53.
 Psal. 129.

Esa. 5.

Psal. 118. 244.

Psal. 115. 12.
 Sap. 9.

Psal. 24.

Psal. 138.
Rom. 8.

memineris: & iustus sum. Deduc me Domine in viam
tua: & sanctus sum. Verumtamen nisi interpellet san-
guis tuus pro me: saluus non sum.

SENTENTIA VII. 2. Cor. 5.

Eum qui non nouerat peccatum, pro nobis pecca-
tum fecit: vt nos efficeremur iustitia Dei in ipso.

PARACLESIS.

CAPVT

IXIII.

Chryf.
Hom. 11. in
Epist. 2. ad
Cor.
Deut. 21.
Gal. 3.
Phil. p. 2.

Theophyl.

Eum qui nesciuit peccatum, inquit, & existentem
ipsammet iustitiam, peccatum fecit: hoc est, quasi
peccatorem condemnari permisit, & quasi maledictum
mori. Maledictus enim qui pender in ligno. Sic enim
mori multo maius est: id quod & alibi insinuans Apo-
stolus dicit: Obediens factus est vsque ad mortem, mor-
tem autem crucis. Non enim hoc solum penam ha-
bebat: sed & confusionem. Cogita igitur, quanta tibi
concessit; nam magnum est etiam peccatorem existen-
tem pro quopiam mori: quando autem iustus hoc pati-
tur, & pro peccatoribus moritur, & non moritur so-
lum, sed & quasi maledictus moritur, & non quasi ma-
ledictus solum, sed & multa nobis bona largitur, qua
nunquam expectauissemus: qua mens ista commendare
poterit? Cur istud huc factum? vt nos iustificemur, non
ex operibus & lege, verum ex gratia Dei. Hec enim
est Dei iustitia, cum quis gratia iustificatus fuerit, vt
nullus in eo neuis nullaue macula inueniatur. Propter-
ea enim neque dixit, vt efficiamur iusti: sed, Iustitia
Dei excellentiam gratia demonstrans.

S E N E T M.

SENTENTIA VIII. Galat. 2.

Quod nunc uiuo in carne: in fide uiuo filij Dei, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me.

PARACLESIS.

Quod ad veteris vita rationem ac legem attinet, CAPUT
 dignus eram, inquit, extremo supplicio: ac iam LXI III.
 perieram. Nos autem cum essemus obnoxij sententia Chrysof. in
 damnationis, Christus liberauit: omnes enim eramus Epist. ad
 mortui, si non experientia, certe iudicio: iam iamq. pla- Galat.
 gas expectantes liberauit. Cum igitur & Lex accusas-
 set, & Deus condemnasset: Christus interueniens ac
 semet exponens morti, nos omnes eripuit à morte. Itaque
 quod nunc uiuo in carne, in fide uiuo filij Dei: hoc est, per
 fidem quam habeo in ipsum, uiuo. Nam ni id fuisset: ni-
 hil obstabat, quo minus interirent uniuersi: quod & ac-
 cidit in diluuiio. Sed Christi aduentus inhibens iram Dei, Genes. 7.
 fecit ut per fidem uiueremus: per fidem nimirum filij
 Dei, qui, inquit, dilexit me, deditque semetipsum pro
 me. Quid facis o Paule, dum communia proprie tibi
 uendocas: quaeq; pro toto terrarum orbe facta sunt, tibi
 facis peculiaria? Non enim dixisti, Qui dilexit nos: sed
 qui dilexit me. At Euangelista dicit. Sic Deus dilexit Ioan. 1.
 mundum, ut filium suum unigenitum daret: ut omnis
 qui credit in eum, non pereat, sed habeat uitam aeternam.
 Sed declarat, par esse, ut quisque nostrum non minus
 gratius agat Christo: quam si ob ipsum solum aduenis-
 set. Neque enim recusaturus erat uel ob unum tantam
 exhibere dispensationem: adeo singulum quenque homi-
 nem pari charitatis modo diligit, quo diligit orbem uni-
 uersum.

SENTEN-

SENTENTIA IX. Ephes. 1. Colofs. 1.

In quo habemus redemptionem per sanguinē eius, remissionem peccatorum, secundū diuitias gratiæ eius, quæ superabundauit in nobis.

PARACLESIS.

CAP. LXV. **Q**uid pretiosus offerri Deo potuit, pro condonandis hominum peccatis, quàm sanguis vngentis Filij Dei? Aut quid efficacius abluere valuisset vlcera peccatorum nostrorum, quàm eximius liquor iste, qui tam vbertim fluxit ex Christi corde? In eo Thesaurus inestimabilis diuine gratiæ latuit: quam non auarè, sed largiter nobis impartire voluit. Sanguis ergo Christi Thesaurus abundè sufficiens: & prorsus inexhaustibilis. Cum enim pro mille millibus hominum peccatis satisfecerit: adhuc equè vbertim sufficit pro aliis innumeris. Igitur agnosce inuis te viribus nullam salutis spem habere posse, sed ex meritis Iesu Christi: cuius opem si implores, veniam hand dubie consequeris. Quod alius Apostolus corroborat ex Ioële propheta dicente: Omnes qui inuocauerit nomen Domini, saluus erit. Et addit: Non est distinctio Iudæi & Græci: nam idem Dominus omnium, diues in omnes qui inuocant illum.

Rom. 10.
Eocl. 2.

SENTENTIA X. Colofs. 1.

Cum gaudio gratias agimus Deo patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine: qui eripuit nos de potestate tenebrarum, & transiit in regnum filij dilectionis suæ: in quo habemus redemptionem & remissionem peccatorum.

PARA

PARACLESIS.

Liberati de conditione tenebrarum, hoc est, eruti de inferno, in quo tenebamur a diabolo, tam ex proprio, quam ex Ade delicto, qui est pater omnium peccantium: translati sumus per fidem in Regnum caeleste filij Dei. Ut ostenderet nobis Deus, quo amore diligit nos: quando attollens nos de imo tartari, induxit in caelos cum vero filio suo. Iam enim omnes credentes qui fixa mente deuoti sunt, exentes de seculo, duce dextera Patris angelo, inducuntur in calum: quod ante denictam mortem concessum non erat.

SENTENTIA XI. Colofs. 2.

Et vos cum mortui essetis in delictis, conuiuificauit cum illo, donans nobis omnia delicta, delens quod aduersum nos erat chirographum decreti, quod erat contrarium nobis: et ipsum tulit de medio, affigens illud cruci.

PARACLESIS.

Eramus venundati sub peccato: habebatque diabolus aduersus nos chirographum, maledictione diuinae Legis transgressoribus debitam, & sententiam aduersus primum hominem iustissime prolatam: in quo genus humanum vniuersaliter damnatum fuit: quia nemo mundus a sorde. Hoc chirographum, quod erat contrarium nobis, Christus sustulit de medio, affigens illud cruci. Morte sua quippe uno verissimo sacrificio pro nobis oblato, quicquid culparum erat, vnde nos principatus & potestates ad luenda supplicia iure detinebant, purgavit, aboleuit, extinxit. Hinc ad Ephesios idem Apostolus ait: Gratificauit nos in dilecto filio suo: in quo habemus redemptionem per sanguinem eius, remissionem peccatorum, secundum dimitas gratia eius, quae superabundauit in nobis.

CAPVT

LXVI.

Ambros. in
Epist. ad
Colof.

CAPVT

LXVII.

Agust. lib. 13.
de Trinit.
cap. 12.Idem lib. 4.
cap. 13.

Ephes. 1.

S

CONSO-

CONSOLATIO EX GLORIOSA
resurrectione D. N. Iesu Christi.

Fructus Resurrectionis D. N. Iesu Christi quæ
etiam nostræ Resurrectionis certissimè futura
causa est.

CAPVT
LXVIII.

Quid potest maiorem adferre pectoribus nostris
letitiam, quàm gloriosa Domini Redemptoris
nostri Iesu Christi Resurrectio? qua preuincatio ab-
luta, mors absorpta in victoria, diabolus victus, inferna
regnum destructum, iustitia & vita eterna restituta
est per eundem Iesum Christum D. N. diuina sua po-
tentia eluctantem & resurgentem ex mortuis: quo an-
tore totum genus humanum resurget in nouissimo die: at
priorum cætus perpetua letitia cum Deo in aeterna Vita
perfruentur. Nam S. Paulus Resurrectioni Christi no-

1. Cor. 15.
1. Theff. 4.

strorum corporum resurrectionem, vt omnino certum
& firmam annectit: qua in extremo fiet iudicio, quando
filius Dei ex puluere terra totum genus humanum re-
suscitabit: & ab oculis sanctorum lachrymas abstergens,
omnem eorum tristitiam in letitiam, eiulatum in dul-
cissimum cantum, mortem in vitam conuertet: at que il-
los quos mors separat, rursus coniunget: eosque tali so-
cietate copulabit, vt nunquam in omnem aeternitatem
denuo diuellantur. Hac consolatione quid dulcius esse po-
test? Etenim Christi Resurrectio latissimum portum
calamitatum et dolorum quos in hoc corpore sustinemus
monstrat: & quia nostrorum resurrectionis corporum
causa est. spem nobis facit firmissimam. fore, vt quod in
presens tunc momentaneum & leue tribulationis nostræ
supra modum in sublimitate aeternum glorie pòdus nobis
acquirat: non contemptantibus nobis, qua videntur, sed
qua no-

2. Cor. 4.

CRISTI.

RIOS A

risti qua
de future

us nostru

empioru

ucatio ab

us, infir

restitu

na sua pe

s: quo au

timo die: at

erna Vir

Christi no

ino certu

cio, quatu

manu: vi

absterge

um in diti

t: atque

que tali

ermitate

cius esse p

m portu

sustinemu

corporu

ut quod

onis nos

odus nob

dentur, se

que no

quæ non videntur. Quæ enim videntur, temporalia sunt: quæ autem non videntur, æterna sunt.

Ac profectò non solum omnibus hominibus, verùm etiam animantibus omnibus quæ aërem inspirant, miserrimos essemus, si nihil præter hanc vitam miseris plenam nobis esset expectandum. Atqui Resurrectionis spes, ut S. Iob ait exëplar patientiæ, reposita est in sinu nostro.

1. Cor. 15.

Iob 19.

SENTENTIÆ DE RESVRRECTIONE D. N. IESV CHRISTI TRIVMPHATORIS, ex S. Scriptura collectæ.

SENTENTIA I. Osee 13.

De manu mortis liberabo eos, de morte redimam eos: ero mors tua ô mors: motus tuus ero inferne.

PARACLESIS.

HÆc Prophetia in Christi Resurrectione completa est. Nam secundum carnem in humilitate mortuus, diuina sua potentia cum summa ex mortuis resurgens gloria, consecutus est magnificam & gloriosam victoriam, contra peccatum quod delenit: contra diabolum, cuius caput contriuit: contra mortem, quam abserpsit in victoria: & infernum, quem destruxit: ut genus humanum ab his hostibus liberatum, seruiat Deo in sanctitate & iustitia coram ipso: & resuscitatum ex morte per Christum mortis victorem, perpetua lætitia sua eterna cum Deo fruatur. Eius namque victoria, nostra est: unde & nos in Resurrectione dicemus, Vbi est mors victoria tua? ubi est mors stimulus tuus? Deo gratias, qui dedit nobis victoriam per Dominum Iesum Christum.

CAPVT

LXIX.

Genes. 3.

Luc. 1.

1. Cor. 1.

1. Cor. 15.

S 2

SENTEN-

SENTENTIA II. Ioannis 20.

Vade ad fratres meos, & dic eis: Ascendo ad patrem meum, & patrem vestrum: Deum meum, & Deum vestrum.

PARACLESIS.

CAPVT

LXX.

Ioan. 15.

1. Ioan. 3.

Rom. 8.

Quos primùm amicos, nunc fratres vocat: ut fraterni nominis appellatio confidentiam adderet. Ob cuius quoque confidentia augmentum, cum dixisset: Vado ad Patrem meum, & Deum meum, adiecit: & Patrem vestrum, & Deum vestrum: significans, iam verè illos sibi esse fratres, utpote qui secum unum haberent communem Patrem atque Deum. Hinc dulcissima illa D. Joannis sententia: Videte qualem charitate dedit nobis pater, ut filij Dei nominemur & simus. Charissimi, nunc filij Dei sumus: & nondum apparuit quid erimus. Scimus quoniam cum apparuerit, similes erimus: quoniã videbimus eum sicuti est. Paulus verò ait: Si filij, & heredes: heredes quidẽ Dei, coheredes autem Christi. Vide autem Christi maximã in peccatores benignitatem & mansuetudinem. Non dicit: Vade & dic perfidis discipulis meis: vade & dic periuuro Petro: sed dic fratribus meis. nimirum ostendere voluit, nullum peccatum adeò atrox esse & graue, quod non possit veniam accipere, modò vera ac seria adsit pœnitentia.

SENTENTIA III. Roman. 4.

Traditus est propter delicta nostra, & resurrexit propter iustificationem nostram.

CAPVT

LXXI.

Ambros. in
Epist. ad Romanos.

PARACLESIS.

Credentes Christum Dei esse filiũ, à Deo adoptamur in filios. Nihil enim ultra potuit donare credentibus, quam ut filij Dei dicantur. Nos autẽ filij Dei vocamur

exeamur : Pro infinita enim magnificentia sua Deus, in donauit diligentibus se, quod sua dignum est Maie-
 stas, non quod homines mereantur. Quia in dono plus
 magis dantis, quam accipientis consideratur sublimitas:
 & ex eo plus accipitur laudis, cum paruulis magna do-
 na largitur. Qui nostri causa occidi se passus est, ut nos
 data venia, à secunda morte erueret, id est, à pœna in-
 ferni: & surrexit, ut pro letitia triumphi mortis euictæ,
 gratiam nobis iustificationis donaret: ut digni essemus
 fieri filij Dei.

SENTENTIA IIII. Roman. 8.

Qui etiam proprio filio non pepercit, sed pro nobis
 omnibus tradidit illum: quomodo non etiam
 cum illo omnia nobis donauit? Quis accusabit
 aduersus electos Dei? Deus qui iustificat. Quis
 est qui condemnet? Christus Iesus qui mortuus
 est, imò qui & resurrexit, qui est ad dexteram Dei,
 qui etiam interpellat pro nobis.

PARACLESIS.

Pro nobis omnibus tradidit illum, ut ostēderet, quod

CAPVT

LXXII.
 Ambros. lib.
 1. cap. 6. de
 S. Iacob &
 vita beata.

omnes ita diligat, ut dilectissimum sibi filium pro
 singulis traderet. Pro quibus igitur quod super omnia
 est dedit: potest fieri, ut non in illo vniversa donauerit?
 Nihil enim excepit, qui omnium cessit autorem. Nihil
 est igitur quod negari posse nobis vereamur: nihil est,
 quo munificentia diuina diffidere perseuerantia de-
 reamus: cuius fuit tam diuturna & iugis vbertas,
 ut primò prædestinaret, deinde vocaret: & quos vo-
 casset, hos & iustificaret: & quos iustificaret, hos
 & clarificaret. Poterit deserere quos tantis benefi-
 cijs suis vsque ad premia profecutus est. Inter
 beneficia Dei, num metuenda sunt aliqua insidia-

toris insidia? Sed quis audeat accusare, quos electos diuino cernit iudicio? Num Deus pater ipse qui contulit, potest dona sua rescindere: & quos adoptione suscepit, eos à paterni affectus gratia relegare? Sed mortuis, ne iudex seuerior sit. Considera quem iudicem habebas. Nempe Christo dedit Pater omne iudicium. Pateris te ergo ille damnare, quem redemit à morte; pro quo se obtulit: cuius vitam suae mortis mercedem esse cognoscit? Nonne dicit: *Quae utilitas in sanguine meo, si damno quem ipse saluauit?* Deinde consideras iudicem, non consideras Aduocatam? Potest ipse seueriore ferre sententiam qui interpellare non desinit, ut paterna reconciliationis in nos conferatur gratia?

SENTENTIA V. Roman. 14.

In hoc Christus mortuus est, & resurrexit: ut & uiuorum & mortuorum dominetur.

PARACLESIS.

CAPVT
LXXIII.
Theophyl.
in Epist.
Pauli.

Hoc persuadeas tibi, quòd curam gerat Dominus infirmorum, ut erigantur, consolidenturque. Qui enim sanguinem suum fundere, nec non mori sustinuit, ut nostri dominaretur: quomodo iam nunc nostri non tangeretur sollicitudine, qui serui eius facti sumus?

SENTENTIA VI. 1. Cor. 15.

Per hominem mors, & per hominem resurrectio mortuorum. Et sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes uiuificabuntur.

PARACLESIS.

CAPVT
LXXIII.

Vides maximam Iesu Christi D. N. beneficentiam? Peccauit Adam: iustitiam peccando perdidit, mortem inuexit. Christus uero quid? peccatum non fecit: innocentia sua iustitiam reddidit, mortem abstulit, & vitam resurgendo reparauit: denique letitiam sempiternam contulit. Sunt haec bona prorsus inestimabilia.

ita 25

sicut mens hominis vix audeat ea credere sibi donata
 sicut Iacob patriarcha cum audiret filium suum Ioseph
 regnare in Aegypto, quasi de graui somno euigilans
 non credebatur narrantibus, donec planstra videret a fi-
 lio missa. Ad eundem modum difficile est credere tanta
 bonis indignis in Christo collata, nisi S. Scriptura
 testimonio & fidei adminiculo, tanquam planstra, huc
 per moueremur. Proinde roga quantum potes: clama &
 dic. Miser ego homo, quis me liberabit de corpore mor-
 tis huius? Respondetur tibi: Securus efficeris non de te, sed
 de Domino tuo. Securus efficeris de pignore tuo. Spera
 cum Christo regnum Christi, iam pignus tenes sangui-
 nem Christi. Dic dic: Quis me liberabit de corpore mor-
 tis huius? Ut respondeatur tibi, Gratia Dei per Iesum
 Christum D. N. Non enim sic liberaberis de corpore
 mortis huius, ut hoc corpus non habeas: habebis, sed non
 mortis huius. Ipsum erit: sed non ipsum erit. Ipsum
 erit: quia ipsa caro erit. Non ipsum erit: quia mortale
 non erit. Sed sic liberaberis a corpore mortis huius, ut
 mortale hoc induat immortalitatem, & corruptibile hoc
 accipiat incorruptionem. A quo? Per quem? Gratia
 Dei, per Iesum Christum D. N. quia per unum homi-
 nem mors, & per unum hominem resurrectio mortuo-
 rum. Sicut in Adam omnes moriuntur; inde est quod
 generis: inde est quod cum morte configis: inde est corpus
 mortis huius. Sed sicut in Adam omnes moriuntur: ita
 & in Christo omnes viuificabuntur. Viuificatus acce-
 pit corpore immortali: ubi dicas, Vbi est mors contentio
 tua? Liberatus eris a corpore mortis huius: non tamen
 virtute tua, sed gratia Dei, per Iesum Christum D. N.

Genes. 45.

 August. ser.
 s. d. Verbis
 Apost.
 Rom. 7.

1. Cor. 15.

toris insidia? Sed quis audeat accusare, quos electos diuino cernit iudicio? Num Deus pater ipse qui contulit, potest dona sua rescindere: & quos adoptione suscepit, eos à paterni affectus gratia relegare? Sed mortuis, ne iudex seuerior sit. Considera quem iudicem habebas. Nempe Christo dedit Pater omne iudicium. Pateris te ergo ille damnare, quem redemit à morte; pro quo se obtulit: cuius vitam suae mortis mercedem esse cognoscit? Nonne dicit: *Quae utilitas in sanguine meo, si damno quem ipse saluauit?* Deinde consideras iudicem, non consideras Aduocatam? Potest ipse seueriore ferre sententiam qui interpellare non desinit, ut paterna reconciliationis in nos conferatur gratia?

SENTENTIA V. Roman. 14.

In hoc Christus mortuus est, & resurrexit: ut & uiuorum & mortuorum dominetur.

PARACLESIS.

CAPVT LXXIII. **H**oc persuadeas tibi, quòd curam gerat Dominus infirmorum, ut erigantur, consolidenturque. Qui enim sanguinem suum fundere, nec non mori sustinuit, ut nostri dominaretur: quomodo iam nunc nostri non tangeretur sollicitudine, qui serui eius facti sumus?

SENTENTIA VI. 1. Cor. 15.

Per hominem mors, & per hominem resurrectio mortuorum. Et sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes uiuificabuntur.

PARACLESIS.

CAPVT LXXIIII. **V**ides maximam Iesu Christi D. N. beneficentiam? Peccauit Adam: iustitiam peccando perdidit, mortem inuexit. Christus uero quid? peccatum non fecit: innocentia sua iustitiam reddidit, mortem abstulit, & vitam resurgendo reparauit: denique letitiam sempiternam contulit. Sunt haec bona prorsus inestimabilia.

ita 25

SENTENTIA VII. Ephes. 2.

Deus qui diues est in misericordia, propter nimiam charitatem suam qua dilexit nos, & cum essemus mortui peccatis, conuiuificauit nos in Christo; cuius gratia estis saluati: & conresuscitauit & confedere fecit in cœlestibus.

PARACLESIS.

CAPVT

LXXV.

Ambros. in
Epist. ad
Ephesios.
Psal. 129.
Ioel. 2.
Rom. 10.

Esa. 65.

Non dicit Apostolus: Deus qui misericors est, sed qui diues est in misericordia: ut commendat incomprehensibilem Dei misericordiam, de qua propheta Dauid ait: Apud Dominum misericordia, & copiosa apud eum redemptio. Et in Epistola ad Romanos ex Ioële dicitur: Idem Dominus omnium, diues in omnes, qui inuocant illum. Omnis enim quicumque inuocauerit nomen Domini, saluus erit. Haec uere diuitia sunt misericordiarum, ut non querentibus ultro misericordia prestaretur. Sicut dicit Esaias: Palam factus sum non querentibus me. Hoc est enim abundare misericordia, ut et non postulantis tribuatur. Haec tamen charitas Dei est erga nos, ut quia fecit nos, nolit perire nos. Diligit enim opus suum. Ideo enim fecit, ut amaret quod fecit: nemo enim labore suum odio habet. Ac propterea, cum alienati mortui eramus, gratia sua reuocauit nos, & uiuificauit in Christo. Quia enim per ipsum nos fecit, iterum per ipsum reformauit nos in ipso: nimirum ut membra eius simus, ipse autem caput nostrum. Ipsum enim habemus, Deo praestante, autorem uitae nostrae: cuius gratia saluati sumus.

CONSOL.

CONSOLATIO EX LÆTISSIMA
ASCENSIONE D. N. IESU CHRISTI.

fructus lætissimæ Ascensionis D. N. Iesu Christi.

Sicut Christus gloriosa sua Resurrectione mortem
nobis vicit: ita & Ascensione lætissima aditum nobis
patefecit in cælum: ut quemadmodum ipse ascendit,
ita & corpora nostra ex pulvere terre resuscitata, &
animabus suis iuncta, in extremo iudicio, ad dulcissimam
illâ vocē, Venite benedicti Patris mei, possidere paratum
vobis regnum à constitutione mundi &c. cuebantur in
cælum: ubi in omnem æternitatem fruamur gaudio, quod
oculus nō vidit, nec auris audivit, nec ullius hominis cor
percepit. Sicut ipse Dñs ad discipulos dicit: Pater, quos
dedisti mihi, volo ut ubi sum ego, & illi sint mecum: ut
videā claritatem meam quam dedisti mihi. Hac Con-
solatione, & in morte & omnibus aliis ærumnis, nullam
firmiorē & pleniorē habere possumus. Quare Christus
etiā in postrema concione ad discipulos ab hac tanquam
omnium solidissima et efficacissima orditur, dicens: Non
turbetur cor vestrū. Creditis in Deum, & in me cre-
dite. In domo Patris mei mansiones multe sunt. Si quo
minus, dixissem vobis: quia vado parare vobis locum.
Et si abiero & preparaverō vobis locum: iterum venio,
& accipiam vos ad me ipsum, ut ubi sum ego, & vos si-
tis. Ideo in Michæa dicitur: Ascēdet iter pandens an-
te eos: diident, & transibunt portam, & ingredientur
per eā: & transibit Rex eorum coram eis, & Dominus
in capite eorum, hoc est, Caput seu Princeps eorum. Ipse
enim D. N. Iesus Christus & Rex & Princeps est: ipse
& Via & Porta est. Et Caput rectē dicitur: quia verē
& natura Deus, caput est Ecclesia, à quo omnis vita,
& salutia, & salus in omnia Ecclesia membra promanat.

CAPVT
LXXVI.

Matth. 25.

Esa. 64.
1. Cor. 2.
Ioan. 17.

Ioan. 14.

Mich. 2.

Ioan. 14. 18.
Ephes. 1.
Coloss. 1.

SENTENTIÆ S. SCRIPTURÆ
DE ASCENSIONE D. N. IESU CHRISTI.

SENTENTIA I. Hebræor. 7.

Saluare in perpetuum potest accedens per semet-
ipsum ad Deum, semper viuens ad interpellan-
dum pro nobis.

PARACLESIS.

CAPVT
LXXVI I.
Rom. 8.
Ambros. in
Epist. ad Ro.
& Heb.

Sic Chryf.
& Rupert.
Tuiticus.

Heb. 12.

Genes. 4.

Idem Apostolus in Epistola ad Romanos dicit: *Quis
accusabit aduersus electos Dei? Deus qui iustificat,
Quis est qui condemnet? Christus Iesus qui mortuus
est, imò qui & resurrexit, qui est ad dexteram Dei, qui
etiam interpellat pro nobis. Quis est qui interpellat, ni-
si humana natura Diuinitati coniunctio, quam paterno
solio aduexit? Semper uiuus, & ad saluandum idoneus:
qui eo affectu diligit nos, ut moreretur pro nobis: & re-
surgens semper causas nostras agit apud Patrem. Per
interpellationem ergo intellige fauorem ac vigorem di-
lectionis Christi erga nos: & eius Passionis, qua semel
suscepta, semel in sacrificium oblata est, eternam in
conspectu S. Trinitatis commemorationem: sanguinis
quoque eius innocentis exclamationem. De qua etiam
S. Paulus, *Accessistis, inquit, ad Testamenti noui me-
diatorem IESUM: & sanguinis asperionem melius lo-
quentem quam Abel. Nam cum interpellat Christus
pro nobis per Victimam suam, qua Patri semper est pre-
sentissima & gratissima: in eam Pater respiciens placat-
ur, et largitur nobis remissionem peccatorum, iustitiam,
& salutem eternam.**

SENTEN-

SENTENTIA II. Hebræor. 9.

Non in manufacta Sancta Iesus introiuit exemplaria verorum: sed in ipsum cælum, vt appareat nunc vultui Dei pro nobis.

PARACLESIS.

Ergo amplectamur dilectionem, communicemus **CAPVT**
passionibus, lauamur in sanguine eius: ipsum offeramus Propitiationem pro peccatis nostris: quoniam ad **LXXVIII.**

hoc ipse natus & datus est nobis. Ipsum oculis Patris, ipsum offeramus & suis, quia & Pater proprio filio suo non peperit, sed pro nobis tradidit illum: & ipse Filius pro ipso exinanuit formam serui accipiens. Ipse tradidit in mortem animam suam, & cum sceleratis reprobatus est: & ipse peccata multorum tulit, & pro transgressoribus rogauit vt non perirent. Non possunt perire, pro quibus Filius rogat, ne pereant: pro quibus Pater tradidit filium in mortem, vt viuant. Equaliter ergo ab utroque speranda est venia, quibus equalis est in peccate misericordia: par in voluntate potentia: vna in Deitate substantia: in qua vnus cum eis Spiritus sanctus vivit & regnat Deus per omnia secula seculorū. Amen.

SENTENTIA III. I. Ioannis 2.

Filioli mei, hæc scribo vobis, vt non peccetis. Sed & si quis peccauerit, Aduocatū habemus apud Patrem, Iesum Christum iustum: & ipse est PROPITIATIO pro peccatis nostris, non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi.

PARACLESIS.

CAPVT

Si quis humana fragilitate peccauerit, non animum **LXXIX.**
despondeat; speret veniam: nō suas vires respiciens, sed ipsum abnegans, se totum effundat in Iesum Christum: qui **Claud. Guil. in Cano. Ioan.**

Rom. 8.
2. Cor. 1.

stum: qui ad dexteram Dei patris sedens, noster est Patronus & aduocatus, Mediator & Reconciliator apud misericordiarum patrem. Tametsi propter iniustitias nostras venia indigni simus, ille tamen iustus est, qui nobis veniā suo Sanguine meruit. Et hanc nobis impartit sua immensa misericordia, de immundis mundos faciens: Iob. xiiij. Quis potest facere mundū de immunda conceptū semine? Nonne tu qui solus es? Et ipse est Propitiatio pro peccatis nostris: nam sua perlitratione Deum placatū et propitium reddidit. Qui nostrorū est prauorum facinorū expiator effectus: & operit multitudinem peccatorū, pro quibus satisfecit. Nec pro vnus aut alterius: sed totius mūdi peccatis Christus propitiatio est. Is enim est, in quo Patri complacitum est, vniuersam inhabitare Diuinitatis plenitudinem: & per eum reconciliare cūcta erga se, pacificatis per sanguinem, sui qua in terra sunt, siue qua in calis.

Colofa.

Vt Ægrotus ad D.N. Iesum Christum, propter nos incarnatum, mortuum & resuscitatum atque supra cælos exaltatum, faciem conuertat, dulcissima D. Augustini Admonitio.

CAPVT

LXXX.

Esa. 38.
August. de
Vilita. infir.
lib. 2. cap. 1.
Baruch. 3.

A Grotauit Ezechias vsque ad mortem: & conuertit faciem suam cum lachrymis ad parietem. Patris, Christi humanitas est: Diuinitas ipsius videlicet ad nullum deflexa vel defleebenda peccatum, sub carne nostra latebat. Nam & in terris visus est, & cum hominibus conuersatus est. Ad hunc reuera parietē Ezechias, sub mortis articulo, quem ei Propheta per Spiritum S. predixerat, faciem conuertit, & ita conualuit. Hac valetudinis expectatione Iacob patriarcha, ita tripudiat: *Vidi Dominū facie ad faciem: & salua facta est anima mea.* Huius Incarnationis desiderio flagrabant omnes sancti:

Genes. 32.

illi: quippe quibus erat manifestum non aliter posse
 saluari genus humanū, nisi per filium Dei incarnatum.
 Non enim est in aliquo alio salus: nec est nomen aliud ^{Acto. 4.}
 sub celo datum hominibus, in quo oporteat hominem sal-
 uari fieri. Ad hunc igitur parietem nostrum, Media-
 torem nostrum, conuerte faciem tuam familiarius: quod
 tuum est, aggrederere securius: scit compati tuis infirmi-
 tatibus, qui factus est tua infirmitatis participando so-
 cius. Prærogatiuam nostra carnis in celos euexit: quia ^{Heb. 2.}
 exaltatus est super celos homo Deus. Ad curiā Dei sui,
 & Dei tui, præcessit Deus tuus homo tuus, tunica tua,
 tunica polymita, quā sibi decētissimē coaptauit: indutus
 illa assiduus interpellat pro nobis. Quē igitur habes In-
 tercessorem, habes Mediatorem, cōstitue tibi propitium ^{Rom. 8.}
 Adiuuorem: et si Deus pro te, quis contra te?

CONSOLATIO EX SPIRITVS
SANCTI MISSIONE.

Ex Paracleti nomenclatura quanta piis fidelibus
expectanda gratia.

IN Ioele Propheta dicit Dñs: Effundam de Spiritu ^{CAPVT}
 Imo super omnē carnē. ut qui calamitatibus et arum- ^{LXXXI.}
 ni premimur, Spiritus S. gratia consolemur: qua quāta
 sit, Christus D. N. indicat, cū PARACLETVM eum vo- ^{Ioan. 16.}
 cat. Paracletus Consolatorē, & Aduocatū, & Patro-
 nū significat: quia verbū παρακλη, vnde istud nomen ^{Corn. Ianc.}
 derivatur, præter alia significat Consolari, aduocare, ^{in Concord.}
 adhortari, & orare, maximē pro alio: sicut faciunt ad-
 vocati et patroni. Et quanquam Christo hoc nomē Ad-
 vocati à Ioanne Apostolo tribuatur, quod pro nobis ille
 Aduocatus & Patronus: sicut dicit, Aduocatū ^{Rom. 8.}
 habemus apud Patrē: tamē Aduocatus est etiam noster
 Spiritus sanctus: quia ut inquit Paulus, ipse Spiritus ^{postulat}

postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Est et Patronus. Patroni enim est, suggerere clienti, qua sunt utilia, atque ad ea adhortari: consolari mœrentem, & intercedere pro eo. Itaque cum Spiritus sanctus dicitur Paracletus, seu Consolator, & Advocatus, & Patrenus: significatur, quod Ecclesia causam in se recipiat tanquam suam: adsit laboranti monendo & consolando: Admonitorem se & Praeceptorem exhibens in certaminibus virtutis, solatiū ac subsidium in afflictionibus. Et opitulatur imbecillitati nostrā: sicut scribit idem Apostolus Paulus. Spiritus, inquit, adiuvat infirmitatem nostram. De hac exuberante Spiritus Sancti gratia, S. Scriptura Sententia quae sequuntur, satis superque testificantur.

SENTENTIAE S. SCRIPTURAE, DE
SPIRITVS SANCTI GRATIA.

SENTENTIA I. Roman. 5.

Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris, per Spiritum sanctum qui datus est nobis.

PARACLESIS.

CAPVT
IXXXII.
Chryf. ser.
9. in Epist.
ad Rom.

Non dicit Apostolus, quoniam data est: sed quoniam diffusa est Charitas Dei in cordibus nostris ut largitatem & abundantiam manifestet. Donum quippe tale dedit, quod esset maximum: non calum, non terram, non mare, sed quod istis omnibus pretiosius est: quodque ex hominibus, & angelos & filios Dei, & coheredes Christi fecit. Quod verò donum istud est? Spiritus videlicet sanctus. Proinde Dilectionis suae feruorem hinc potissimum ostendit, quod non paulatim nos aut modice honorauit: sed simul bonorum quasi fontem
Dilectio-

Dilectionem in nos effudit. Noli itaque etiam si non ad-
mulum dignus fueris, animum despondere: cum habeas
vniuersum patrociniū iudicis, videlicet Dilectionem.

SENTENTIA II. Roman. 8.

Spe salui facti sumus. Spes autem quæ videtur, non
est spes: nam quod videt quis, quid sperat? Si au-
tem quod non videmus speramus, per patientiam
expectamus. Similiter autem & Spiritus adiuuat
infirmiorem nostram.

PARACLESIS.

Si quisiturus es hic omnia: quis erit Spei locus? **CAPVT**
Quid igitur est Spes? De futuris fiduciam habere. **LXXXIII.**
Quid enim magni Deus abs te petit, qui sp̄te sua bona Chryl. serm.
tradidit vniuersa? Vnum hoc solum abs te petit, sp̄e vi- 14. in Epist.
delicet: quatenus & ipse habeas, quod simul ad salutem ad Rom.
tuam conferas. Sicut Apostolus dicit: Quod si qua non
videmus speramus, per patientiam expectamus. Nam
velut laborantem Deus ac fatigatum, innumerāq; pas-
sum, ita sperantem coronat. Verumtamen & hoc spe-
renti, ut animam fatigatam consolaretur, largitus est.
Deinde, ut ostendat quod ad facilitatem præstanda spei
multo fruamur auxilio, subiūgit: Consimiliter autem &
spiritus auxiliatur infirmitatibus nostris. Id quidem
quod patientia est, tui muneris erit: quod verò faculta-
tis est illam seruandi, ex spiritu est: qui te ad spem illam
perducit, per quam & labores tuos leuios reddit. Sicut
nos per patientiam expectantes nitimur ad cæle-
stium hereditatis consecutionem: ita etiam Spiritus
sanctus admonet auxilium suum deficientibus, ceu ma-
nu porrigens laborantibus.

SENTEN-

SENTENTIA III. 2. Cor. 1.

Qui autem confirmat nos in Christo, & qui unxit nos, Deus: qui & signauit nos, & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris.

PARACLESIS.

CAPVT

LXXXIII.

Chryf. Ho
mel. 3. in
Epist. 2. ad
Cor.

Multa promittit Euangelium, de Resurrectione, deque Assumptione, & Immortalitate: de quibus ingentibus illis premiis, & bonis illis ineffabilibus. Hæc igitur promissiones ait immobiles consistere. Ne quid igitur metuas: non enim homo est, ut tibi suspectus esse possit: sed Deus est, qui & dicit & præstat. Qui enim iam unxit nos, deditque Spiritum in cordibus nostris: qui consentaneum est, ut non det que restant in posterum? Et si hæc dedit, cum inimici essemus, multo magis illa reconciliatis & in amicitiam receptis largietur: eoque non simpliciter dixit Spiritum, sed pignus appellauit: ut ex hoc de cæteris omnibus fiduciam concipias. Non enim nisi totum daturus erat, voluisset arrabonem exhibere ac perdere: idque frustra ac sine causa. Signauit ergo nos Deus dando Spiritum suum nobis pignus, ut non ambigamus de promissis eius.

SENTENTIA IIII. Ephes. 1.

In Christo credentes signati estis Spiritu promissionis sancto, qui est pignus hereditatis nostræ, in redemptionem acquisitionis, in laudem gloriæ ipsius.

PARACLESIS.

CAPVT

LXXXV.

Ambros. in
Epist. ad
Ephesios.

Laus gloriæ Dei est, cum multi acquiruntur ad fidem: sicut gloria medici est, si multos curet. Ideoque ad gloriam Dei pertinet, quia gentes vocauit, ut salutem suam me-

medelam consequerentur per fidem, Iudæis promissum
 signum habentes redemptionis atque hereditatis
 gratia, Spiritum sanctum datum post Baptismum.
 Ob signati sunt & Israëlita: sed circuncisione, ut pecu-
 nari. Ob signati sumus & nos: sed Spiritu, utpote filij. Chryf. fet.
2. in eandem
Epist.
 Qui autem verè de Spiritu Christi participat, optimum
 illi hereditatis nostræ arrabonem esse sciunt. Talis erat
 Paulus, qui & hinc ea quæ in celis sunt gustauerat: at-
 que ideo & festinabat, & ut presentia relinquere dare-
 tur, anxie gemebat. Aliis siquidem oculis contemplaba-
 tur: omnem ad cælestia & futura mentis aciem transfe-
 rens. Quod si Spiritus sancti omnes, ut oportebat, con-
 spicere essemus: & celos utique contemplaremur; & qui
 illis est, cælestium statum. Arrabo cuius est? Redemptio-
 nis & Acquisitionis. Tunc quippe pura & plena erit
 redemptio. Nam nunc quidem & in mundo versamur:
 & multa humana coincidunt. Pura verò redemptio,
 tam est, quando neque peccata fuerint, neque affectus
 terreni.

**FRUCTVS TOTIVS VITÆ IESV
 CHRISTI, AC DISPENSATIONIS SV-
 per redēptione generis humani. ex D. Bernardo.**

Placet ne tibi Dñe Iesu, ut dones mihi Vitam tuam, **CAPVT**
 sicut dedisti Conceptionem? quia non solum conce- **LXXXVI.**
 ptio mea immunda; sed mors peruersa, vita periculosa. Bernard. fet.
2. de festo
Pentecostes.
 & post mortem restat mors grauior, mors secunda. Non
 solum (ait) Conceptionem meam, sed & Vitam meam;
 & hoc per singulos ætatum gradus, Infantia, Pueritia,
 Adolescentia, Iuuentutis, tibi donabo: adiiciens Mor-
 tem, Resurrectionem, Ascensionem, & missionem Spiri-
 tus sancti. Hoc autem ideo, ut Conceptio mea emundet
 tuam: Vita mea instruat tuam: Mors mea destruat
 tuam.

T

tuam:

tuam: Resurrectio mea precedat tuam: Ascensio mea
 preparet tuam: porro Spiritus adiuet infirmitatem
 tuam. Sic enim planè videbis & viam per quam am-
 bules: & cautelam qua ambules: & ad quam ambules
 mansionem. In vita mea cognosces vitam tuam: ut si-
 ut ego paupertatis, obedientia, humilitatis & patientia,
 charitatis & misericordie indeclinabiles semitas tenui-
 sic & tu iisdem vestigiis incedas. In Morte autem mea
 dabo tibi iustitiam meam: dirumpens iugum captivi-
 tatis tuae, expugnans hostes qui sunt in via, ut non ap-
 ponant amplius nocere tibi. His autem completis reuer-
 tar in domum meam unde exiui. Et ne de absentia mea
 contristeris, mittam tibi Spiritum paracletum: qui tibi
 donet pignus salutis, robur vitae, scientia lumen. Pignus
 salutis: ut ipse Spiritus reddat testimonium spiritui tuo
 quod filius Dei sis: qui certissima signa Prædestinatio-
 nis tuae cordi tuo imprimat & ostendat: qui donet lati-
 tudinem in corde tuo. Robur vitae: ut quod per naturam
 tibi est impossibile, per gratiam eius non solum possibile,
 sed & facile fiat. Scientia lumen: ut cum omnia benefi-
 ceris, te seruum inutilem putes: ut quicquid boni in te
 inuenieris, illi tribuas à quo omne bonum est: sine quo
 non parum aliquid, sed nihil omnino potes incipere, ne
 perficere dicā. Sic ergo spiritus ille in tribus istis te docet
 omnia, quæ ad tuam pertinent salutem: quia in ipso
 est plena & absoluta perfectio. Vides igitur, quam ve-
 rum dixerit ille, qui dixit: Dominus sollicitus est mihi.
 Pater ut seruum redimat, filio non parcit: Filius se-
 ipsum libentissimè tradit: Spiritum sanctum uterque
 mittit. & ipse spiritus postulat pro nobis gemitibus in-
 narrabilibus. O duri & obdurati filij Adam, quos non
 emollit tanta benignitas, tanta flamma, tam ingens ar-
 dor amoris, tam vehemens amator, qui pro vilibus sat-

Luc. 17.

Psal. 39.
Rom. 8.
Ibidem.

culis tam p
 quibus
 sanguin
 unde sa
 manane
 Illumin
 iustific
 urtam vi
 huius mo

FIGVR
 NES IN
 quibus I
 affectus

Christu
 ficatus.

Vidit Jacob
 & cacum
 que Dei
 Dominu
 Dñs Deu

Hanc a
 ipse, &
 vobis: &
 dentes
 apertu
 Deo. C
 clausu
 ad L

illis tam pretiosas merces expendit. Non enim cor-
 ribilibus auro vel argento redemit nos, sed pre-
 1. Pet. 1.
 b. sanguine suo, quem effudit abunde: quia largi-
 enda sanguinis de corpore Iesu per quinque par-
 tes emanauerunt. Quid ultra debuit facere, & non fe-
 cit. Illuminavit cecos, reduxit erroneos, reconciliauit
 nos, iustificauit impios: triginta & tribus annis super
 terram visus, cum hominibus conuersatus, pro homini-
 bus mortuus.

FIGVRÆ QVÆDAM ET IMAGI-
 NES IN DIVINIS LITERIS DESCRIPTÆ,
 quibus Iesu Christi D. N. in genus humanum,
 affectus & beneficia exprimuntur.

FIGVRÆ I.

Christus in SCALA, quam vidit Iacob, signi-
 ficatus. Genesis 28.

Vidit Iacob in somnis scalam stantem super terram,
 & cacumen illius tangens cælum: Angelos quo-
 que Dei ascendentes & descendentes per eam: &
 Dominum innixum scalæ dicentem sibi: Ego sum
 Dñs Deus Abraham patris tui, & Deus Isaac.

FIGVRÆ EXPLICATIO.

Hanc admirandam visionem Filius Dei enarrat CAPVT
 I. Ioseph, & ad se accommodat, his verbis: Amen amen LXX XVIII.
 dico vobis: videbitis calum apertum, & Angelos Dei Ioan. 1.
 ascendentes & descendentes supra filium hominis. Cæ-
 lum apertum significat gratiam & reconciliationem
 ad Deo. Calum enim propter peccatum toti generi hu-
 manum clausum erat: nec cuiquam vnquam aditus pa-
 tet ad Deum, nisi filius Dei inenarrabili amore
 nostri,

noſtri, aſſumpta humana natura, iram Dei aduerſus peccatum in ſe deriuans, pœnas peccati pro nobis ſuſtinuiſſet: factusque victima Deum placaveſſet, & celum referaſſet: ſicq; genus humanum cum Deo in gratiam repoſuiſſet. Eam ob cauſam Deus nunc amantiſſime ſe ad nos accommodat, & dulciſſimo ſermone nos alloquitur, & ad ſe inuitat: & teſtatur ſe recipere, iuuare, & que ſaluare velle omnes, qui ducente Filio ipſum accedunt. SCALA igitur terra inſiſtens, & cacumine celum attingens, ipſe Dei filius eſt: qui aſſumpta humana natura, verus Deus & verus homo, coniungit terram cum celo: id eſt, Eccleſiam cum Deo. Depingitur etiam modus, quo beneficia Chriſti conſequimur. Vt enim Angeli in ſcala aſcendunt & deſcendunt: ita nos fide ac fiducia Mediatoris Chriſti Domini noſtri ad Deum accedimus. Sicut ſcriptum eſt: Per quem acceſſum habemus per fidem in gratiam iſtam, in qua ſtamus & gloriamur in ſpe gloriæ filiorum Dei. Fides & humilis Inuocatio, ſignificantur imagine aſcendentium Angelorum: deſcenſio verò docet nos à Deo exaudiri: & impetrare, que ſecundum eius voluntatem petimus.

1. Ioan. 5.

Itaque ampliſſimam hanc Conſolationem animis noſtris inſigamus: que adfirmat celum eſſe apertum, & aditum ad Deum nobis patefactum: Deum reſpicere inuocantes ipſum ac ſaluare: neque vllis tentationibus dimoueamur ab hac Scala, que eſt Filius Dei. Non eſt enim in alio aliquo ſalus: nec eſt aliud nomen ſub celo datum hominibus, in quo oporteat nos ſaluos fieri.

Act. 4.

FIGURA II.

Chriſtus in LAPIDE, in quo requieſcit Iacob, præſignatus. Genetiſ 28.

Tulit Iacob de lapidibus qui iacebāt: & ſupponens capiti

capiti ſu
ſomnis
Ego ſum
Deus
VT ſc
ſignif
naris loco ſu
D. N. Ieſu
Petrus ſic d
vum, ab h
deſtum &
ſuper adifica
caquit, cont
ſonatum, a
Et qui credi
do in lapide
ita & nos r
creti, glori
agens Prom
ESTOS TV
terram ha
debis itine
cat omnia
distingua
namam M
tam grati
Lion vige
tat, non ſe
ſumit, ex
ſi poſſib
re, & nos
PIENTIA

capiti suo, dormiuit in eodem loco. Viditque in
sommis Dominum innixum scalæ dicentem sibi:
Ego sum Dominus Deus Abraham patris tui, &
Deus Isaac. Ero custos tuus quocūq. perrexeris.

FIGURÆ EXPLICATIO.

UT Scala quam vidit Jacob in somnis Christum **CAPVT**
significat: ita & LAPIS, quem capiti suo pului- **LXXXVIII**
naris loco supposuit, in quo & suauiter quieuit, eundem
D. N. Iesum Christum designat. De quo Apostolus 1. Pet. 2.
Petrus sic dicit: Ad quem accedentes, LAPIDEM VI-
uum, ab hominibus quidem reprobatum, à Deo autem
electum & honorificatum, & ipsi tanquam lapides vivi
super adificamini domus spiritualis &c. Propter quod,
inquit, continet Scriptura: Ecce pono in Sion lapidem **Esa. 28.**
preciosum, angularem, probatum, electum, pretiosum.
Et qui crediderit in eum, non confundetur. **Rom. 9.**
Vt ergo Iacob in lapide dormiens diuina consolatione confirmatur: **Chryl. hom. 54. in Genes.**
ita & nos respicientes in Christum, & fide in eo quies-
centes, gloriemur etiam in tribulationibus: Vide autem
magnum Promissionum diuinarum pondus. Ero, inquit,
custos tuus, quocunq. perrexeris: & reducam te
in terram hanc. Ne putes, ait, quod solus iter facias: me
habebis itineris comitem: me habebis custodem in omni
via: omnia tibi difficilia, facilia reddentur: minime te
derelinquã. Quomodo quis pro dignitate admirabitur
clementiam Misericordiam? **Genes. 31.** Iam cogita rursus & iusti-
tiam gratitudinem: quod post illas promissiones, apud
Iacob viginti annis laboribus afflictus non grauatum
fuit, non segnior fuit tanto tempore: sed omnia fortiter
sustinuit, expectans promissionum tempus: sciens quod
non sit possibile intercidere quæ à Deo dicta sunt: maxi-
me & nos adferre nostra studeamus, FIDEM & OBE-
DIENTIAM: & ita bene fidamus his, quæ à Domino
promissa

promissa sunt. Hac est enim vera fides, non attendere ea que videntur, etiamsi omnino sint aduersa promissioni: sed solam promittentis potentiam.

FIGURA III.

Christus verus agnus paschalis, pro nobis immolatus. *Exodi 12.*

Tollat vnusquisque Agnum per familias & domos suas. Erit autem Agnus absque macula. Et summent de sanguine eius, & ponent super vtrumque postem, & in superliminaribus domorum, in quibus comedent illum. Erit autem sanguis vobis in signum, & videbo sanguinem, & transibo vos: nec erit in vobis plaga disperdens, quando percussero terram Ægypti.

FIGURÆ EXPLICATIO.

Hanc historiam typum seu imaginem esse D. N. Iesu Christi, Apostolus Paulus docet: Pascha nostrum, inquit, immolatus est Christus. Et S. Petrus dicit: Non corruptilibus auro vel argento redempti estis: sed pretioso sanguine quasi Agni immaculati Christi & incontaminati. Neque dubium est, quin Ioannes Bapt. respexerit ad hanc historiam, dum Christum venientem ad se videns, ait: Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. Est enim Christus Dei Agnus, inarrabili Dei consilio constitutus & nobis donatus, ut fieret victima, in quam Deus effunderet iram suam, qua ardebat aduersus peccatum. Nam Paschalis ille, sicut & alij agni à sacerdotibus in sacrificiũ adhibiti & mactati non senserunt, nec placauerunt iram Dei: sed tantum typi fuerunt huius verae Victime, que sola auferret peccata mundi: cuius pretioso sanguine redempti & liberati sumus, & salui facti ab ira Dei. Hic est Agnus

CAPVT
LXXXIX.
1. Cor. 5.
1. Pet. 1.

Ioan. 1.

quem Ioannes Apostolus in Apocalypsi scribit occi- Rom. 5.
 tum ab origine mundi. Non quod tum manifestè occide- Apoc. 13.
 retur: sed quod occisio Christi semel in plenitudine tem-
 poris facta, sparsa est antrosum vsq. ad ipsum Adam:
 & retrorsum spargetur vsq. ad consummationē seculi.
 De sanguine Christi Agni immaculati, præclara D.
 Ambrosij Sententia.

Sicut vnus est Deus: ita & vnus Mediator Dei & CAPVT
 hominum, homo Christus Iesus. Ipse est solus qui re- XC.

dimittit hominem, vincens pietate germanos: quia pro alie- Ambrosi. in
 nis sanguinem suum fudit, quem nemo potest offerre pro Psal. 48.
 fratre. Itaque proprio corpori non pepercit, vt nos redi- 1. Tim. 2.
 meret a peccato: & dedit semetipsum redemptionem pro
 omnibus. Sed quare hic solus redimit? Quia nemo potest
 tam equare pietate, vt pro seruulis suis animam suam
 ponat: nemo integritate. Omnes enim sub peccato: omnes
 Ad illius subiacent prolapsioni. Solus redemptor eligitur,
 qui peccato veteri obnoxius esse non possit. Ergo
 Dominus Iesus suscepit hominis conditionem, vt in car-
 ne sua peccatum omnium crucifigeret, & chirographum
 vniuersorum suo cruore deleteret. Itaque propitiatio om-
 nium Christus est: & ipse est vniuersorum redemptio.
 Quæ maior hostia? Quod præstantius sacrificium? Qui
 melior Advocatus, quam qui pro peccatis omnium fa-
 ctus est Deprecatio: & animam suam dedit pro nobis re-
 demptionem: qui solus Deo mundum reconcilianit per
 suum sanguinem? Non queritur ergo propitiatio aut
 redemptio singulorum: quia OMNIUM PRETIUM SAN-
 GVIS EST CHRISTI, quo nos redemit Dominus
 Iesus: qui solus Patrem reconcilianit, & laborauit vsq.
 ad finem, quia nostrum laborem ipse suscepit, dicens: Ve-
 nite ad me omnes qui laboratis & onerati estis: & ego
 accipiamus vos. Vide laborantē. Laboranti, inquit, clamans,
 Math. 11.
 Psal. 68.

T 4 rancæ

rauca facta sunt fauces mea. Ergo homo non dabit iam propitiationem suam, nec redemptionem: quia semel ablutus est à peccato, per sanguinem Christi. Laborabis tamen, ut seruet præcepta viuendi, & à mandatis caelestibus non recedat.

FIGURA IIII.

Christus in COLUMNNA NUBIS & IGNIS præfiguratus. Exodi 13.

Dominus præcedebat filios Israël ad ostendendam viã per diem in columna Nubis, & per noctẽ in columna Ignis: vt Dux esset itineris vtroq. tempore. Nũquam defuit columna Nubis per diem, neque columna Ignis per noctem, corã populo.

FIGURÆ EXPLICATIO.

CAPVT
XCI.

SEMPER adsuit Filius Dei CUSTOS & VMBRACULUM sua Ecclesie, omniq. Anima fideli, vero atque perfecto corde ei adherenti, ipsumq. ex animo inuocanti, sicut populo Israël de Egypto, & per desertum XL. annis vaganti adsuit Dux, Custos & Protector, interdum regens eos nube, & noctu lucẽtibz flammis circundans. Ideo ad Iosue sic ait: Ero tecum: nõ dimittam nec derelinquam te. Ecce precipio tibi: confortare & esto robustus. Noli metuere, & noli timere: quoniam tecum est Dominus Deus tuus in omnibus. Et in Zacharia dicit: Ego ero ei murus ignis in circuitu. Quid igitur nos magis consolari potest, in periculis & trepidatione? Itaque hanc dulcissimam imaginem & consolationem, cum cogitamus, simul petamus à filio Dei D. N. Iesu Christo, vt nobis quoq. Umbraculum esse velit: & Spiritus sancti sui igne pectora nostra accendat, vt firma & ardenti fide in ipso quiescamus, et in omnibus periculis et arumnis illi fidamus: ipse autẽ nobis eum humiliter inuocantibus adesse dignetur.

FIGURA

FIGVRA V.

Myſterium Crucis Chriſti, LIGNO IN
 AQUAS MARATH miſſo ſignificatum.

Exodi 15.

Talitaudem Moſes Iſraël de mari rubro, & egreſſi
 ſunt in deſertum Sur: ambulaueruntque tribus
 diebus per ſolitudinem, & non inueniebant
 aquam. Et venerunt in Marath, nec poterant bi-
 bere aquas de Marath, eò quòd eſſent amaræ.
 Et murmurauit populus: Et clamauit Moſes ad
 Dominum, qui oſtendit ei lignum: quod cùm
 miſiſſet in aquas, in dulcedinem verſæ ſunt.

FIGVRÆ EXPLICATIO.

Illy Iſraël, cùm pra amaritudine aquam potare
 non poſſent, iniecto in eam per Moſen LIGNO, dul-
 cedinem ſuauiſſe potarunt: auſteritatem quam noxia
 aqua geſtabat, LIGNI abſtulit ſacramentum. Etenim
 in figura factum eſt. Aqua enim amara, Lex eſt vete-
 ri Teſtamenti: quæ priuſquam Cruce temperaretur
 Domini, erat immitis, & nullum miſericordiæ refrige-
 rium præſtabat. Omnino Lex amara: quippe quæ non
 tantum afflictam conſcientiam ſui peccati conſpectu et do-
 lore languentem reficere & recreare non poteſt: ſed au-
 gmentat potius dolorem, hac terribili voce tanquam diluui-
 o inueniens peccatores, Maledictus qui non permanet in ſer-
 uandis legis huius: nec eos opere perficit. At vero di-
 citur ille Euangelifta magis quàm Propheta ſermo
 Chriſti Ieſu paſſionem deſcribentis, quàm ſuauiſſe ſo-
 luit. Verè, inquit, languores noſtros ipſe tulit: & dolo-
 rem noſtros ipſe portauit. Vulneratus eſt propter iniqui-
 tates noſtras, attritus eſt propter ſcelera noſtra: diſci-
 plina pacis noſtrae ſuper eum, & linore eius ſanati ſu-
 mus.

CAPVT

XCII.

Ambroſ. ſer.

23.

Deut. 27.

Gal. 3.

Eſa. 53.

T 5

mus.

mus. Omnes nos quasi omnes errauimus, unusquisque in viam suam declinauit: & posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum. Ita Legis aqua, dominica Crucis ligno temperata, omne quod triste videbatur ac rigidum, vertitur in dulcedinem: statimque Lex amaritudinem suauitate commutans, dulcem se cunctis prestat ad bibendum. Quin & AQVÆ MARATH imaginem habent erumnarum huius mundi: qua omnia dulcescunt Passionis dominica contemplatione. Cur enim murmuremus nos & impatientes simus, cum videmus Dominum & Magistrum nostrum tam duram sustinuisse Crucem? O vos omnes, inquit in Ieremia, qui transitis per viam, attendite & videte, si est dolor sicut dolor meus. Et iterum: Recordare paupertatis meae, abinthij & fellis. Et in Euangelio dicit: Mementote sermonis mei, quem ego dixi vobis: Non est seruus maior Domino suo. Propterea S. Paulus monet, ut per patientiam curramus ad propositum nobis certamen, aspicientes in autorem fidei, et consummatorem IESVM, qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem.

Thren. 2.

Thren. 3.

Ioan. 13. 15.

Heb. 12.

FIGURA VI.

MANNA typus Christi. Exodi 16.

Dixit Dominus ad Mosen: Ecce ego pluam vobis panes de cælo: egrediatur populus & colligat que sufficiunt per singulos dies, &c. Appellauitque domus Israël nomen eius MAN: gustusque eius quasi similæ cum melle.

FIGURÆ EXPLICATIO.

CAPVT
XCIII.
Psal. 77.
Sap. 16.

Ingressos solitudinem filios Israël Deus per quadraginta annos MANNA, id est, cælesti pane saturauit. De quo Psalmista canit: Panem cæli dedit eis: panem angelorum manducauit homo. Et in libro Sapientie dicitur:

car: Angelorum esca nutritiſti populum tuum: &
 panem de celo præſtitisti illis sine labore, om-
 nium delectamentum in se habentem, & omnis saporis
 puritatem. Est autem MANNA typus Christi, qui est
 verè MAN, id est donum. Sic enim Deus dilexit mun-
 dum, ut filium suum unigenitum daret: ut omnis qui
 credit in eum non pereat, sed habeat vitam æternam.
 Ideo Christus ipse se panem vita nominavit, dicens:
 Amen amen dico vobis, Quis credit in me, habet vi-
 tam æternam. Ego sum panis vita. Patres vestri man-
 ducaverunt Manna in deserto: & mortui sunt. Hic est
 panis de celo descendens: ut si quis ex ipso manducaue-
 rit, non moriatur. Ego sum panis vivus, qui de celo de-
 scendi. Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æter-
 num: & panis quem ego dabo, caro mea est pro mundi
 vita. Quam dulce est autem quod in Exodo sequitur:
 Dixit Moyses ad Aaron, sume aureum vas unum: mit-
 te tibi Manna, & repone coram Domino ad servandum
 illud. Considera, oro, diligentius, quid in hac particula
 reconditum sit. Nam quoniam verum Manna illo sen-
 sibili figuratus est Christus: necessariò docetur, qua glo-
 ria & virtute plenus est, qui Christum in seipso recon-
 dit: qui Iesum in corde per Veritatem & Fidem rectam
 fixum firmiter gerit. Audis enim, quomodo vas aureum
 per Aaron impletur Manna, & coram Deo ad per-
 petuam conservationem reponitur: pia enim anima,
 qua Christi fidem suscepit, qua totum in seipsa cœlestem
 thesaurum condidit, pretiosum atque aureum vas est:
 & à Pontifice omnium Deo Patri offertur: servabi-
 turq; in conspectu eius in æternum.

Ioan. 6.
 Ioan. 6.
 Cyrill. in ca.
 6. Ioannis.

FIGURA

FIGVRA VII.

Christus PETRA à Mose percussa, unde egressæ sunt aquæ largissimæ. Exodi 17.

Sitiuit populus præ aquæ penuria, & murmurauit contra Mosen. Clamauit autem Moses ad Dominum, & ait Dominus: Tolle in manu tua virgam, & vade. En ego stabo coram te supra petram Horeb: percuti esque petram, & exibit ex ea aqua vt bibat populus.

FIGVRÆ EXPLICATIO.

CAPVT

XCIII.

1. Cor. 10.

Esa. 28.

Matt. 16, 21.

1. Pet. 2.

Ephes. 2.

Acto. 4.

Psal. 39.

Psal. 60.

Allegoria PETRÆ à Mose percussæ, et fundentis largissimos aquarum fontes, à S. Paulo traditur his verbis: Bibebant autem de spiritali consequente eorum petra: petra autem erat Christus. Propterea autem Christus PETRA nominatur: qui ipse firmum est & solidum FUNDAMENTVM Ecclesiæ, & RVPES nostræ salutis: quam nulla tempestates, nulli fluctus peccati & mortis euertere possunt. Sed nec quenquam, qui huic firmiter insistit Petra: fundatus est enim super Petram. Hinc Apostolus Petrus ait: Hic est lapis, qui reprobatus est à vobis edificandus, qui factus est in caput anguli: & non est in alio aliquo salus. Nec enim aliud nomen est sub celo datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri. Ad hanc Petram respexit utiq. Regius ille Prophetæ David, cum dixit: Et statuit super petram pedes meos: & direxit gressus meos. Ac rursus: In petra exaltasti me. Vidi iam grande Mysterium: & admirandum consilium nostræ Redemptionis, in hac imagine Mosis ferientis petram, significatum. Recipit Deus immensa misericordia sua genus humanum: sed cum iustus sit, & Legi Dei satisfieri oporteat, vel obedientia, vel pœna: propter ordinem iustitiæ decretum fuit, vt aliquis in

qui in genere humano prorsus innocens, pro ceteris son-
 tuam penam solueret: ut per soluto pretio, homines in
 patriam Dei, & promissam aeternae salutis hereditatem
 acciperentur. Lex ergo, qua nos iustissimo iudicio op-
 pressura erat: quia omnes declinaverunt, simul inutiles
 facti sunt, nec fuit qui bonum faceret, usque ad unum: Psal. 13. 52.
Esa. 53.
 unum illum, nempe CHRISTVM IESVM prehendit,
 qui tamen peccatum non fecit: in hunc volentem, atque
 pro peccatoribus semet sponte offerentem, vniuersas ma-
 ledictiones simul effudit. Ita Legislator PETRAM
 CHRISTVM ferit: ne nos feriret, sed parceret. Sicut
 in Esaia dicitur: Ipse autem vulneratus est propter ini- Esa. 53.
 quitates nostras: attritus est propter scelera nostra.
 Disciplina pacis nostrae super eum: & liuore eius sanati
 sumus. Et Apostolus Paulus ait: Christus redemit nos Gal. 3.
 de maledicto Legis, factus pro nobis maledictum.
 Emittit autem haec PETRA largissimos fontes aquarum, Ioan. 4.
 salutes in vitam aeternam: flumina videlicet Euange-
 lio: per quae corda nostra astu ira Dei, & metu aeterna-
 rum poenarum torrefacta, suauiter recreantur. Vnde
 dicit in Euangelio Christus: Venite ad me omnes qui Matth. 11.
 laboratis & onerati estis: & ego reficiam vos. Ac rur-
 sum: Si quis sitis: veniat ad me, & bibat. Quare in Ioan. 7.
 omnibus angustiis & doloribus nostris, confugiamus ad
 hanc petram, D. N. Iesum Christum: ut viuus fontis
 Euangelij sui, corda nostra arida reficiat et recreet.
 Huc etiam referri debet amplissima Consolatio, quae est
 in verbis D. Bernardi: quae habentur supra de Pass.
 & Morte D. N. Iesu Christi, lib. III. cap. LIX.

FIGVRA

FIGURA VIII.

Christus in CORONA AVREA, & PROPITIATORIO, quo operiebatur Arca fœderis, designatus. Exodi 25.

Arcam de lignis Setim compingite. Et deaurabis eam auro mundissimo, intus & foris: facietque supra Coronam auream per circuitum. Ponetque in Arca testificationem, quam dabo tibi. Faciet & Propitiatorium de auro mundissimo.

FIGURÆ EXPLICATIO.

CAPVT

XCV.

Hieron. in
cap. 3. Ioc.
Vide eundem
in Esaię cap.
41.

Philip. 4.
1. Pet. 1.

Non est pulchrior imago Ecclesie Christi Iesu D. N. qui est Umbraculum & Operimentum Ecclesie: quam Arca fœderis, & Propitiatory regentis Arcam. ARCA cōpingebatur e ligno Setim, quod impetribile & fortissimū est: & incredibilis leuitatis ac puritatis: deinde autē vestiebatur auro purissimo, intus & foris. Etsi verò homine Christiano nihil videtur possit imbecillius, abiectiusve: tamen nihil est eo formosius ac splendidius; quippe qui omnia potest in confortante Christo. Et splendet fide charitatēque, tanquam auro purissimo quæ igne tribulationis in variis temptationibus usque & usque in hoc mundo probatur: quo fiat purior, nitidior, atque pretiosior. Proinde licet is qui foris est noster homo corrumpatur: tamen is qui intus est, renouatur de die in diem. Ornatur hac Arca, quæ est Ecclesia, & qualibet anima fidelis, CORONA AVREA per circuitum: quæ significat in Christo, qui est Corona gloriæ nostræ, primo Divinam naturam, tanquam circumlucum, initio & sine carentem, deinde Maiestatem regni. Est enim Rex regum, & Dominus dominantium. Continebat etiam Arca VIRGAM AARON, quæ frondebat: & MANNA. Vtrumque Christum aptissime designat. V

1. Cor. 4.

Apo. 17. 19.
Exodi 16.
Heb. 9.
Num. 17.

FIGVRA IX.

MENSA auro purissimo inaurata, & PROPOSITIO PANVM, & CANDELABRVM aureum, cum lucernis, Christum D. N. figurabant. *Exodi 25.*

Locutus est Dominus ad Mosen, dicens: Facies mensam de lignis Setim: & inaurabis eam auro purissimo. Et pones super mensam panes propositionis in conspectu meo semper. Facies & candelabrum ductile de auro mundissimo: & lucernas septem, & pones eas super candelabrum, ut luceant ex aduerso.

FIGVRÆ EXPLICATIO.

CAPVT
XCVI.
Cyrill. in
Ioan. lib. 4.
cap. 28.
Ioan. 6.

His omnibus Christus significatur. *Is enim* MENSA est, in quo panes depositi sunt: quibus omnes participatione Corporis & sanguinis sui ad Vitam eternam aluntur. Ego enim, ait, sum panis, qui descendi de caelo & vitam eternam do mundo. Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in aeternum. Et panis quem ego dabo, caro mea est, quam ego dabo pro mundi vita. Mensa significatur propositio, id est, panes sanctissimum Christi corpus, quo ad vitam eternam omnes aluntur, prorsus significat. CANDELABRVM etiam vniuersum terrarum orbem illuminans, Christus est. Ego, inquit, sum lux mundi. Septem vero lucerna in candelabro sunt: quia multis ac variis modis per gratiam sancti Spiritus, credentium animas Christus illuminat. Que omnia ex auro sunt purissimo: quia nihil pretiosius Christo.

Ioan. 8.

FIGV.

FIGVRA X.

ALTARE AVREVM ad adolendum thymiana, & ALTARE HOLOCAVSTI mystice Christum adumbrarunt. *Exodi 40.*

Erexit Moses tabernaculum. Cumque intulisset Arcam in tabernaculum: posuit Mensam in tabernaculo testimonij, ordinatis coram propositionis panibus. Posuit & Altare aureum: & adoleuit super eo incensum aromaticum: & Altare holocausti in vestibulo testimonij, offerens in eo holocaustum.

FIGVRAE EXPLICATIO.

CONSIDERA quam diligenter vtrisque ALTARIBVS Christus nobis describitur. Coram enim Arca aureum Altare, in quo incensum adolebatur, positum erat: & in introitu tabernaculi tentorium extendebatur, ne quid de interioribus vulgo cerneretur: holocausti vero Altare iuxta portas tabernaculi extra tentorium constitutum erat. Ita per Altare quidem incensi, suavitatis odor ascendisse ad Deum Patrem intelligitur: sicut Apostolus ad Ephesios dicit: Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo in odorem suavitatis. Holocausti vero Altare, hostiam illam pro nobis ad eadem actam designabat: quod vulgo patebat, quia mors Christi omnibus pater. In introitu autem tabernaculi Altare holocausti stabat, quod mortem Christi, quam pro omnibus tulit, significabat, ut dictum est: ut intelligamus nullo nos posse modo ad Deum patrem accedere, nisi per sacrificium Christi. Ego sum, inquit, porta: & nemo ad Patrem accedit, nisi per me. Est bene considerandum, quod tabernaculum propositum & precedente, Hebraei sequebantur: stante castra-

CAPVT
XCVII.
Cyrill. in
Ioan. lib. 4.
cap. 18.

Ephes. 4.

Ioan. 14.

Ioan. 6.

castrametabatur: ut nos discamus nullum alium datum nobis esse Ducem ad salutem, quam Verbum Dei hominem factum. Domine, inquit S. Petrus, ad quem ibimus? verba vite aeterna habes. Indicat solammodo CHRISTVM sequendum esse MAGISTRVM: illi soli inherendum, qui ad Vitam aeternam deducere potest.

FIGURA XI.

Christus verè SERPENS aeneus pro signo positus. Numeri 21.

Misit Dominus in populum ignitos serpentes: ad quorum plagas & mortes plurimorum, venerunt ad Moysen, atque dixerunt: Peccauimus, quia locuti sumus contra Dominum, & te: ora ut tollas à nobis serpentes. Orauitque Moyses pro populo: & locutus est Dominus ad eum, Fac Serpentem aeneum, & pone eum pro signo: qui percussus aspexerit eum, viuet.

FIGURÆ EXPLICATIO.

CAPVT
XCVIII.

Ioan. 3.

EIus figura veritas ad nos pertinet. Nos enim veri Hebrei sumus: qui ex regno Satanae per desertum huius mundi transimus ad caelestem patriam nobis promissam. Hic inter eundem à iaculis demonum ignitis percutimur, & vulneribus peccatorum letaliter affici-
mur. At qui nobis unicum remedium Christus Iesus est: qui hunc SERPENTEM AENEVM figuram fuisse sui, ipse indicauit, dicens: Sicut Moyses exaltauit serpentem in deserto: ita exaltari oportet filium hominis: ut omnis qui credit in ipsum non pereat, sed habeat vitam aeternam. Sicut autem serpens aeneus omni veneno caruit, similitudinem tantum gerens serpentis: ita Christus in cruce pendens in similitudine carnis peccatorum omnium

omino expers peccati fuit. Et ut Hebraei contemplan-
 tium animum Serpentem seruabantur, non quidem per si-
 num hoc quod videbant, sed per omnium Saluatorem: Sap. 16.
 & nos qui fide uina credimus Christum pro nobis
 mortuum, nequaquam perituri sumus: sed uitam ha-
 bituri aeternam. Ideo Christus subiungit: Sic enim Deus
 dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret: ut
 omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat uitam
 aeternam. Singula uerba magnam vim habent: & im-
 mensam amoris significant uehementiam. Qui immor-
 talis & incomprehensibilis, quique potentissimus est: ex
 terra & cinere factos, & innumeris peccatis obnoxios,
 & male de se meritos & ingratos dilexit: adeo ut filium
 suum unigenitum daret. Non seruum, non angelum, non
 archangelum. Nemo unquam pro filio tantam pre se
 tollit charitatem, quantam pro seruis, & ingratis ser-
 uis Deus.

Chryf. hom.
 26. in Euan.
 Ioan.

FIGURA XII.

Christus uerus est ille Samaritanus Euan-
 gelicus. Luce 10.

Dixit Iesus ad Legisperitum: Homo quidam descen-
 debat ab Hierusalem in Hiericho, & incidit in
 latrones: qui etiam despoliauerunt eum, & pla-
 gis impositis abierunt seminiuo relicto. Accidit
 autem ut sacerdos quidam descenderet eadem uia:
 & uiso illo praeteriuit. Similiter autem & Lenita,
 cum esset secus locum, & uideret eum, pertransiit.
 Samaritanus autem quidam iter faciens, uenit
 secus eum: & uidens eum, misericordia motus
 est. Et approprias alligauit uulnera eius, infundens
 oleum & uinum: & imponens illam in iumen-
 tum suum, duxit in stabulum, & curam eius egit.

V 2

FIGURA

FIGVRÆ EXPLICATIO.

CAPVT
XCIX.
Ioan. 8.

Pl. 114. 126.

PER SAMARITANVM D. N. IESVS CHRISTVS semet significauit. Et rectè: tum, quod à Iudeis velut Samaritanus contemneretur, & probri causa ita appellaretur: tum quod id nomen, si significatum spectes, probè in ipsum quadret. Significat enim CUSTODEM. Samaritanus ergo est: nempe is, de quo in Psalmis dicitur: Custodiens paruulos Dominus. Et: Nisi Dominus custodierit ciuitatem: frustra vigilat qui custodit eam. Caterùm per hominem, qui descendit ab Hierusalem in Hiericho, intelligitur uniuersum genus humanum: quod in primis parentibus nostris à paradiso, in quo fruebantur illi sublimi illa, tranquilla, & pacifica vita, excidit in uallem hanc lachrymarum: ubi omnia mutationibus sunt obnoxia. HIERICHO quippe luna interpretatur: mundi figuram continet. Qui cum descendisset, incidit in latrones: quia mercedum demonum venit potestatem, qui illum & exurrunt & spoliauerunt veste innocentia & immortalitatis, ac omnis denique Gratia spiritalis: & iam exitum etiam plagis multis affecerunt, reddentes illum obnoxium peccatis, ignorantia veri, & imbecillitati rectè operandi: ita ut iam iaceret abiectus, destitutus, at desperationi mortisq; proximus: nec tamen mortuus plangit, sed semiuuus: quod spes esset vita & sanitatis in Christo. Sic autem vulneratam iacentem Naturam humanam Sacerdos & Leuita, hoc est, Lex & Prophetæ pertransierunt: quippe qui peccatum hominis & miseriam indicabant, sed tollere, hominemq; sanare nequebant. At SAMARITANVS CHRISTVS IESVS per assumptam humanitatem etiam iter faciens Hierusalem cœlesti in Hiericho uallem huius mundi cum pe-

post legem & prophetas videret humana Nature
 curam: et em, non eam prateriuit, aut neglexit: sed fa-
 cta compassionis nostra susceptione finitimus, quam-
 nam ab hominibus probris multis affectus, misericor-
 dia motus, non nostris meritis commotus: propius etiam
 nos accedens per suam nobiscum conuersationem, mox
 cepit obligare vulnera nostra vinculo doctrinae & gra-
 tiae suae, infundens oleum & vinum, quae solus ille secum
 in via assumpsit, ac nobis infundere potuit: nimirum gra-
 tia & charismatibus Spiritus sancti, & sui sanguinis
 effusione nos curans. Vnde ipse in Esaia dicit: Spiritus
 Domini super me, eo quod unxerit Dominus me. Ad
 annunciamandum mansuetis misit me: ut mederer contri-
 tis corde. Non satis autem illi fuit hoc modo obligasse ho-
 minis vulnera: sed praeterea etiam illum imposuit in in-
 umentum suum. Audi quomodo te imponat. Peccata no-
 stra portat, & pro nobis dolet: & Pastor posuit ouem
 lassam super humeros suos, ut Lucae xv. dicitur. Bene
 ergo in umentum suum nos imponit, peccata nostra susci-
 piens in corpore suo, ac de suo dependens, quod nos com-
 merueramus: ut per nostri corporis assumptionem, in-
 irmitatem carnis nostrae aboleret. Deinde hominem de-
 tulit in diuersorium suum: hoc est, Ecclesiam. Hic,
 quoniam corporali praesentia per sese hominis curam ge-
 rere non semper licuit: quod proficiscendum ei esset in
 caelum unde venerat, hospitibus suis saucium hominem
 curandum commisit. Hi sunt Apostoli, & eorum
 successores: per quos etiam hodie curat humanum
 genus.

Esa. 61.

V 3

FIGVRA

FIGURA XIII.

Christus semetipsum GALLINÆ comparavit. 4 Esdra 1. Mat. 23.

Hierusalem Hierusalem, quæ occidis prophetas, & lapidas eos qui ad te missi sunt: quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & noluisti!

FIGURÆ EXPLICATIO.

CAP. C.
August. in
Plal. 90.

Ioan. 1.
Psal. 90.

Sapientia Dei, Christus Dñs noster & Saluator ipse tanquam GALINAM se dixit. Gallinā cognoscimus in infirmitate vocis, in relaxatione plumarum, tota mutatur affectu pullorum: quia illi infirmi sunt, infirmam se facit. Quia ergo & nos infirmi eramus, infirmam se fecit sapientia Dei: quia Verbum caro factum est, & habitavit in nobis: ut sub alas eius speremus. Ideo Psalmista ait: Scapulis suis obumbrabit tibi: & sub pennis eius sperabis. Hoc dicit, ne tua protectio à te tibi sit: ne putes, quia tu te potes protegere: ille te proteget, ut teneat de muscipula venantium. Et quia dicit: Sub alas eius sperabis: manifestum est, quia protectio alarum patris facit te esse inter scapulas Dei, ut hinc atque inde ala Dei te ponant in medio: & non timebis, ne quis tibi noceat: tantum tu noli inde recedere, quò nullus inimicus audeat accedere. Si gallina protegit pullos suos sub alas suis: quanto magis tu sub alas Dei tutus eris.

FIGURA XIII.

Christus PASTOR ille bonus: nos autem Oves pascuæ eius. Ioan. 10. Psalm. 73. 76.

Ep sum
& cog
ter, &
pono
audiu
me. E
ibunt
de ma

PASTOR
PILL
curam &
mum illu
plissima

Primu

OVES M

quoquid

nota su

asseritur,

sunt homi

ventur al

Firmum

COGN

SVI. E

ba hac: s

inclusivo

Ad

& devot

curari a

firma si

herere.

Eg

Ego sum Pastor bonus: & cognosco oves meas, & cognoscunt me meæ. Sicut nouit me Pater, & ego agnosco Patrem: & animam meam pono pro ouibus meis. Oves meæ vocem meam audiunt: & ego cognosco eas, & sequuntur me. Et ego vitam æternam do eis, & non peribunt in æternum: & non rapiet eas quisquam de manu mea.

FIGURÆ EXPLICATIO.

CAP. CI.

Ex Cor. I. a. fenio, & alius.

PASTORIS imagine Christus verè PASTOR ILLE BONVS incredibilem suam erga nos curam & sollicitudinem, tanquam oves suas, & extremum illum exprimit affectum: enumeratque hic amplissima Beneficia, qua nobis exhibet.

Primum Beneficium est: **ET COGNOSCO OVES MEAS.** Est duplex Cognitionis genus. Vnum, quo quid res sit cognoscitur: quo cognitionis genere Christus nota sunt omnia. Alterum, quo res tanquam nostra asseritur, custoditur, & defenditur. Hoc modo oves, que sunt homines Christiani, Christo D. N. sunt cura: fomentur ab eo, & defenduntur. Unde dicit Apostolus: Firmum fundamentum Dei stat, habes signaculum hoc: **COGNOUIT DOMINVS QVI SVNT SVI.** Ergo non de simplici cognitione intelligemus verba hac: sed que singularem affectum & amorem in se inclusum habent.

2. Tim. 2.

Ad hac igitur verba excitemus in nobis fidem & deuotionem: & credamus nos diligi, respici, & curari ab optima Pastore Christo: & adnitamur firma fiducia ei in omnibus angustiis nostris adhaerere.

V 4

Secun-

Secundum Beneficium, & summum quidem, est: ANIMAM MEAM PONO PRO OVIBUS MEIS. Significat Christus se nos à lupi infernalis feruare faucibus: adeoque diaboli fraude peremptos sua morte ad vitam restaurare. Ideo dixerat: Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare: & dare animam suam redemptionem pro multis. Et hoc quidem non amicis, sed inimicis beneficium præstitit: quid igitur non libentissimè faciat nunc nobis, qui reconciliati per sanguinem eius, iam non amplius inimici, sed amici facti sumus? Vos, inquit, amici mei estis, si feceritis quæ præcipio vobis. Item: Vos dixi amicos. Ad hæc si tantum potuit præstare boni per mortem iam mortui: quid non possit nunc in vita, semper viuens ad interpellandum pro nobis?

Tertium Beneficium est: ET SEQUUNTUR ME. Quæ verba gubernationem indicant. Ut enim pastor ingressus ad oves, mox ad vocem suam agnoscitur ab eis, & ipse vicissim agnoscit eas: atque ita educit è caulis ad salutaria pascua, quæ tunc sunt gratiora, cum riuulis per ea suauiter fluentibus irrigantur: eorum verò vocata parenti vocanti voce amica notaque. Ad eundem modum Christus oves suas cognoscit, & vicissim cognoscitur ab eis: & oves suas in pingua & herbidâ, semperque virentia pascua educit. Sicut in Psalmo dicitur: Dominus regit me, siue Pastor est meus, & nihil mihi deerit: in loco pascuæ, ibi me collocauit. Super aquam refectiois educavit me. Locus ille pascuæ graminosus, est Ecclesia: gramen Doctrina pia, quæ animam alit & pinguefacit: aqua verò requietis, vina dissinarum literarum sunt oracula. Deus enim in congregatione sanctorum suorum, salutari Verbi sui doctrina, & bene

Matt. 20.

Ioan. 15.

Heb. 7.

Psal. 12.

Beneficiorum suorum dulcedine mentes hominum
 sciens incredibili cum voluptate pascit: & sitibun-
 tu in xta fluenta Scripturarum sanctarum potat, &
 mirabiliter recreat. Ad hæc, ut pastor eductas oves non
 deserit, sed semper præsto est, curans, fovens, ac defendens
 eas: ita & Christus perpetuò adest suis, fovet ac tuetur
 eas. In manibus meis, ait, descripsi te. Constat autem
 nullum esse animal, quod tam facile aberret, ut onis: ita
 & nobis nihil facilius, quam labi & errare. Omnes nos,
 inquit Esaias, quasi oves erravimus: unusquisque in
 viam suam declinavit. Et mundus iste quasi solitudo
 est: in qua non aliter inter spiritus nequam, atque oves
 inter lupos erramus: qui nos crudeliter laniarent ac de-
 glorerent, nisi Pastor ille bonus Dominus noster Iesus
 Christus nos clementer defenderet. Itaque eximia est
 valde Consolatio habere nos Christum Pastorem, Du-
 ctorem, & Defensorem: quare ei omnino adherentes,
 tanquam fidei Creatori animas nostras commen-
 demus.

Esa. 49.

Esa. 53.

1. Pet. 4.

Quantum Beneficium est: ET EGO VITAM
 ETERNAM DO EIS: ET NON PERI-
 VUNT IN ÆTERNVM. Christus ut oves suas
 servaret, nec perirent in aeternum: ipse semetipsum eis
 pendit: & vitam suam libenter perdidit tempora-
 rem: ut vitam ipsa acciperent sempiternam. Ideo rectè
 Pastor bonum vocat: qui & animam pro eis dedit.
 Atque hunc humilem et abiectum titulum sibi sumpsit,
 ut nos terreret, sed consolaretur: & in memoriam redu-
 ceret labores, quos pro nobis tulit nostram querens sa-
 lutem. Cum esset Deus, indutus est veste lanæ ex oui-
 bus sumpta: sumpsit naturam nostram, ne ab eo fugere-
 mus, ne ve exterreremur. In similitudinem hominum
 factus,

V 5

factus,

Philip. 2. factus, ac Apostolus, & habitu inuētus ut homo. O immensum amorē: o admirabilem pietatē diuini huius Pastoris! Cur ergo non magnopere letemur, ad has suavissimas voces, Ego vitam eternam do eis. Et, Non peribunt in aeternum? Quid mirum, si ad vitam eternam nos pascat & foueat, quos tanto pretio emit, nempe sacrosancto Sanguine suo? Nec admirandum, si, ne pereamus, omni nos cura, perinde ut pupillam oculi sui defendat: cum pro nobis alapas & flagella, & alios cruciatu acerbissimos sustinuerit, ac demque vitam liberrimē, ut nos lucrifaceret, amiserit?

Postremum Beneficium est: ET NON RAPET EAS QUISQUAM DE MANU MEA.

Esai. 40. Eximia profecto Consolatio: nos comprehendit, manibus & contineri manibus Iesu Christi: sicut in Esai. a quoque dicitur, Sicut pastor gregem suum pascet, in brachio suo congregabit agnos, & in sinu suo lenabit, foetas ipse portabit. Quid igitur metuat, qui animo suo certo persuasum habet, quod à Filio Dei gestetur brachiis, sinuque eius complectatur ac foueatur? Eandem Christi Iesu Pastoris boni Pietatē abumbravit, quod in Exodo scribitur, Sacerdotem magnum portauisse coram Domino super utrumque humerum, ob recordationem, & super pectus suum, nomina filiorum Israël. sculpta in lapidibus pretiosis: nimirum significatum est Iesum Christum summum sacerdotem, Pastorem & Episcopum animarum nostrarum, nos in humeris & in pectore gestare, tanquam sibi charissimos: ut semper nos in conspectu & ante oculos habeat, diligentissimeq; seruet. Et bene in lapidibus pretiosis insculpebantur: quia nihil pretiosius Christo quam homines: quos tanti aestimauit, ut eos non corruptilibus auro vel argento, sed pretiosius

Exodi 28. 1. Pet. 2. 1. Pet. 1.

in sanguine suo redemerit. Qui igitur fieri poterit, 1. Cor. 6.
nunc negligat mercem suam, tam magno pretio
quam?

Hec Consolatio omnino est necessaria, cum oppu-
nant nos terrores mortis: ideoque hac Christi voce nos
munitur. Ita fiet, ut fideliter ei adherentes, ab omni
discrimine ereptos accubare faciat in pascuis uberris Ezech. 34
que, in montibus excelsis Israel: in requie opulenta & Efa. 64.
sempiterna: ubi omnium bonorum permanet copia, que 1. Cor. 2.
oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis
ascenderunt.

LIBER

[Faint, mostly illegible text from the reverse side of the page is visible through the paper.]

no. O im-
muni Pa-
has sua-
Non pe-
a eternis
sempe sa-
si, ne pe-
oculi su-
alios cru-
am libe-

N RA-
V MEA,
li, munit
sua quoq;
raehio sui
ipse por-
to persua-
s, sinuat
risti lesu
xodo scri-
Domino
, & super
a in lapi-
m Chr-
piscopus
Elore ge-
in compe-
rnet. Et
nia nihil
a stima-
sed pre-
tio